

**Profesionālās izglītības iestāžu darbības
un profesionālās izglītības programmu īstenošanas
kvalitātes novērtēšanas rezultāti ar ekspertu komisiju
2012.– 2013.gadā**

Saturs

1. Ievads	3
2. Pamatinformācija par akreditāciju	4
3. Akreditācijas rezultāti 2012. – 2013.gads	5
4. Akreditācija ar ekspertu komisiju	6
5. Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija	10
6. Izglītības iestāžu akreditācija profesionālās pilnveides programmu īstenošanā	13
7. Izglītības iestāžu akreditācija profesionālās ievirzes programmu īstenošanā	16
8. Profesionālās izglītības programmu akreditācija nozaru griezumā	22
8.1. Tūrisma un skaistumkopšanas nozare	24
8.2. Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības) nozare	27
8.3. Metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozare	29
8.4. Būvniecības nozare	31
8.5. Enerģētikas nozare	33
8.6. Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozare	35
8.7. Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozare	37
8.8. Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozare	39
8.9. Citas nozares	41
8.10. Profesionālās tālākizglītības programmas – akreditācijai visbiežāk pieteiktais izglītības programmu veids 2013.gadā	43
8.11. Kopīgie ieteikumi profesionālās izglītības programmu īstenošanai	45
9. Kopsavilkums par profesionālās izglītības iestāžu, izglītības programmu un izglītības iestāžu akreditāciju profesionālās ievirzes un pilnveides programmu īstenošanā	46
10. Secinājumi	50

1. Ievads

2012.gadā un 2013.gadā turpinās uzsāktās pārmaiņas, lai veidotu adaptētus spējīgu un konkurētspējīgu profesionālās izglītības sistēmu. Nepieciešamība veikt reformas akcentēta izglītības politikas plānošanas dokumentos. Piemēram, Latvijas Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam pamatota nepieciešamība pilnveidot profesiju standartu saturu un izstrādāt jaunas profesionālās izglītības programmas, veicināt izglītības institūciju sadarbību ar darba devējiem. Norādīts, ka darba tirgū veidojas jaunas profesijas, un ka tirgus ekonomika attīstās straujāk nekā atbilstošu profesionālās izglītības programmu piedāvājums. Vienaļcīgi turpinās valsts un pašvaldību dibināto profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācija atbilstoši paredzamajam izglītojamo skaitam, izglītības iestāžu kapacitātei un piepildījumam, esošo ēku un to platību racionālas izmantošanas iespējām.

Valsts izglītības attīstības aģentūra (turpmāk – aģentūra) turpina īstenot Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.1.apakšaktivitātes projektu „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”¹, kura ietvaros darbojas 12 nozaru ekspertu padomes. Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – kvalitātes dienests) kā sadarbības partneris atbilstoši kompetencei piedalās projekta aktivitāšu īstenošanā, piesaistot ekspertus profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas nodrošinājumam.

Ministru kabineta 2013.gada 23.aprīļa noteikumi Nr.225 „Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums” (turpmāk – MK noteikumi Nr.225) 3.punkta. 3.4.apakšpunkts nosaka kvalitātes dienesta funkcijas², tajā skaitā nodrošināt vispārējās un profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanu. Pamatojoties uz 4.4. un 4.5.apakšpunktā³ noteikto, kvalitātes dienests organizē:

- izglītības iestāžu un eksaminācijas centru darbības kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju,
- vispārējās un profesionālās izglītības programmu kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju.

2013.gadā Saeimā tika pieņemti grozījumi Izglītības likumā, kuros noteikts, ka Ministru kabinetā apstiprina kārtību, kādā tiek izvērtēta izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības kvalitāte.

Kvalitātes dienests:

- organizēja diskusiju grupas, lai apzinātu nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta 2010.gada 14.septembra noteikumos Nr.852 „Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus” (turpmāk – MK noteikumi Nr.852),
- izstrādāja minētās kārtības projektu, nosakot izglītības iestādes vadītāju profesionālās darbības kvalitātes vērtēšanu kopā ar izglītības iestādes darbības kvalitāti, tātad akreditācijas procesa laikā.

¹ Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” (vienošanās Nr.2010/0274/1DP/1.2.1.1.1/10/IPA/VIAA/001) aktivitātes.

² MK noteikumu Nr.225 3.punkta „Dienestam ir šādas funkcijas:” 3.4.apakšpunkts: „nodrošināt vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot augstāko profesionālo izglītību) kvalitātes novērtēšanu (...)”.

³ MK noteikumu Nr.225 4.punkta „Lai nodrošinātu funkciju izpildi, dienests veic Izglītības likumā noteiktos uzdevumus, kā arī šādus uzdevumus:” 4.4.apakšpunkts: „organizē izglītības iestāžu (izņemot augstskolas un koledžas, interešu izglītības iestādes, pieaugušo neformālās izglītības iestādes) un eksaminācijas centru darbības kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju”; 4.5.apakšpunkts: „organizē vispārējās un profesionālās izglītības programmu (izņemot profesionālās pilnveides izglītības programmas, profesionālās ievirzes izglītības programmas, augstākās izglītības studiju programmas) kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju”.

2013.gada nogalē tika sagatavots Ministru kabineta noteikumu „Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes un eksaminācijas centrus, vispārējās un profesionālās izglītības programmas, un novērtē valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” projekts.

Šobrīd kvalitātes dienesta Kvalitātes novērtēšanas departaments turpina:

- pilnveidot izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas procesu,
- aktualizēt metodikas kvalitātes vērtējuma līmeņu aprakstus, papildina nacionālos kvalitātes novērtēšanas rādītājus atbilstoši kvalitātes dienestam noteiktajam uzdevumam – koordinēt Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūras (turpmāk – EQAVET) un vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas rādītāju ieviešanu profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā;
- izstrādāt metodiskos ieteikumus pašvērtēšanas sistēmas pilnveidei;
- organizēt kursus „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana” Nozares ekspertu padomju deleģētajiem nozaru ekspertiem.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.225 4.punkta 4.9.apakšpunktam⁴ kvalitātes dienesta uzdevums ir regulāri sagatavot ziņojumus par izglītības kvalitāti.

Šī ziņojuma mērķis ir apkopot informāciju par profesionālās izglītības iestāžu darbības un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanas rezultātiem laika periodā no 2012.gada līdz 2013.gadam, tos analizējot, izdarot secinājumus un piedāvājot priekšlikumus turpmākai rīcībai.

2. Pamatinformācija par akreditāciju

Izglītības likuma 1.panta 10.punktā⁵ noteikts, ka izglītības programmas akreditācija ir tiesību iegūšana izglītības iestādei izsniegt valsts atzītu izglītības dokumentu par konkrētai izglītības programmai atbilstošas izglītības ieguvu. Akreditācijas gaitā vērtē attiecīgās izglītības programmas īstenošanas kvalitāti.

Kvalitātes dienests organizē izglītības iestāžu un eksaminācijas centru darbības kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju, kā arī organizē vispārējās un profesionālās izglītības programmu kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju, pamatojoties uz Izglītības likuma 20.pantā, MK noteikumu Nr.225 4.4. un 4.5.apakšpunktā noteikto, kā arī ievērojot MK noteikumus Nr.852.

Pamatojoties uz MK noteikumu Nr.852 28.punktā⁶ noteikto, ir izveidota un darbu turpina Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisija (turpmāk – akreditācijas komisija).

2011.gada 15.aprīlī tika izdots kvalitātes dienesta nolikums Nr.2 „Akreditācijas ekspertu komisijas nolikums” (turpmāk – nolikums Nr.2), savukārt, 2011.gada 24.maijā – iekšējie noteikumi Nr.5

4 MK noteikumu Nr.225 4.punkts „Lai nodrošinātu funkciju izpildi, dienests veic Izglītības likumā noteiktos uzdevumus, kā arī šādus uzdevumus:” 4.9.apakšpunkts: „regulāri sagatavo ziņojumus par izglītības kvalitāti (izņemot augstāko izglītību) un sniedz priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar izglītības politikas plānošanu un īstenošanu”.

5 Izglītības likuma 1.panta „Likumā lietotie termini” 10.punkts: „izglītības programmas akreditācija – tiesību iegūšana izglītības iestādei vai citai šajā likumā noteiktai institūcijai izsniegt valsts atzītu izglītības dokumentu par konkrētai izglītības programmai atbilstošas izglītības ieguvu. Akreditācijas gaitā vērtē attiecīgās izglītības programmas īstenošanas kvalitāti”.

6 MK noteikumu Nr.852 28.punkts: „Akreditācijas komisiju izveido ar dienesta vadītāja rīkojumu. Akreditācijas komisijā iekļauj: 28.1. divus Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjus; 28.2. vienu Kultūras ministrijas pārstāvi; 28.3. vienu Valsts izglītības satura centra pārstāvi; 28.4. vienu Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvi; 28.5. vienu Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības pārstāvi; 28.6. vienu Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas pārstāvi; 28.7. vienu Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvi; 28.8. vienu Profesionālās izglītības biedrības pārstāvi; 28.9. vienu Pieaugušo un profesionālās izglītības asociācijas pārstāvi; 28.10. trīs dienesta pārstāvjus”.

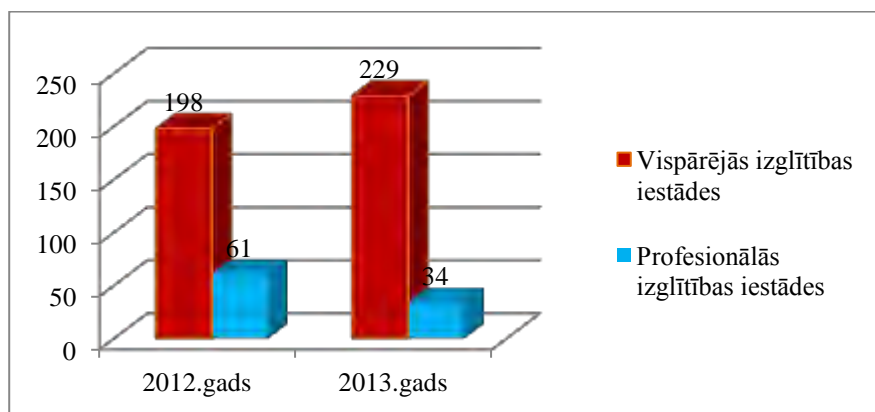
„Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika” (turpmāk – metodika), kas nosaka vispārējā un profesionālajā izglītībā izglītības iestādes darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanas vienotu mehānismu pēc vienotiem vērtēšanas kritērijiem un standartizētiem līmeņu aprakstiem.

3. Akreditācijas rezultāti 2012.-2013.gads

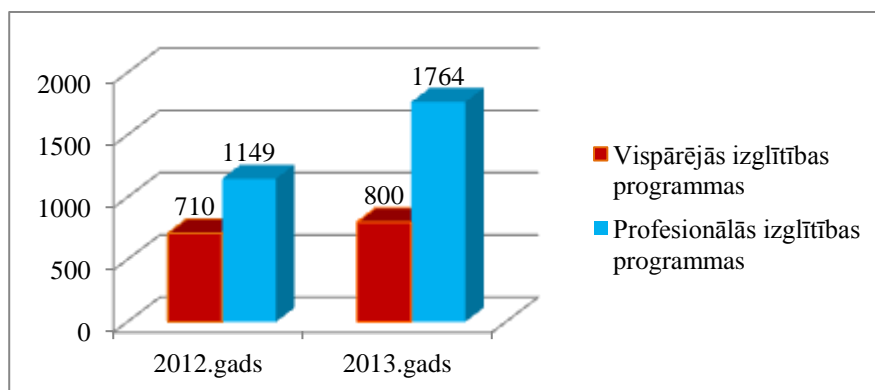
2012.gadā akreditētas 198 (76%) vispārējās izglītības un 61 (24%) profesionālās izglītības iestādes. 2013.gadā – 229 (87%) vispārējās izglītības un 34 (13%) profesionālās izglītības iestādes.

Pārskata periodā veikti grozījumi valsts un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu nosaukumos, īpaši profesionālajā izglītībā, tādēļ veikta atbilstošu jaunu akreditācijas lapu izsniegšana.

2012.gadā akreditētas 710 (38%) vispārējās izglītības un 1149 (62%) profesionālās izglītības programmas, savukārt, 2013.gadā – 800 (31%) vispārējās izglītības un 1764 (69%) profesionālās izglītības programmas (tajā skaitā izglītības iestādes profesionālās pilnveides un/vai ievirzes profesionālās izglītības programmu īstenošanā).

1.attēls. Rezultatīvie rādītāji izglītības iestāžu akreditācijai un akreditācijas lapu nomaiņai

2.attēls. Rezultatīvie rādītāji izglītības programmu (tajā skaitā izglītības iestāžu akreditācija profesionālās pilnveides un ievirzes programmu īstenošanā) akreditācijai un akreditācijas lapu nomaiņai

2013.gadā akreditēto profesionālās izglītības programmu skaits palielinājies par 35%, savukārt, akreditēto profesionālās izglītības iestāžu skaits samazinājies par 44%.

4. Akreditācija ar ekspertu komisiju

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 18.⁷ un 19. punktam⁸ profesionālās izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai jomai atbilstošo kritēriju ar kvalitātes vērtējuma līmeni. Akreditācijas procesā vērtē šādas jomas un kritērijus:

1. Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas;
2. Mācīšana un mācīšanās:
  - 2.1. mācīšanas kvalitāte,
  - 2.2. mācīšanās kvalitāte,
  - 2.3. vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa;
3. Izglītojamo sasniegumi:
  - 3.1. izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā,
  - 3.2. izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos;
4. Atbalsts izglītojamiem:
  - 4.1. psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība);
  - 4.2. atbalsts personības veidošanā,
  - 4.3. atbalsts karjeras izglītībā,
  - 4.4. atbalsts mācību darba diferenciacijai,
  - 4.5. atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām,
  - 4.6. sadarbība ar izglītojamā ģimeni;
5. Iestādes vide:
  - 5.1. mikroklimats,
  - 5.2. fiziskā vide;
6. Iestādes resursi:
  - 6.1. iekārtas un materiāltehniskie resursi,
  - 6.2. personālrresursi;
7. Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana:
  - 7.1. iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana,
  - 7.2. iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība,
  - 7.3. iestādes sadarbība ar citām institūcijām.

Akreditācijas procesā izglītības iestādes un izglītības programmas īstenošanas kvalitāte tiek vērtēta atbilstoši četriem kvalitātes vērtējuma līmeņiem:

- I līmenis – nepietiekami,
- II līmenis – pietiekami,
- III līmenis – labi,
- IV līmenis – ļoti labi.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 12.punktā⁹ noteiktajam kvalitātes dienests izveido ekspertu komisiju, kas novērtē iestādes darbības un/vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti un iesniedz akreditācijas komisijas darbam nepieciešamo ekspertu komisijas ziņojumu un priekšlikumu par iestādes vai izglītības programmas akreditāciju vai tās atteikumu.

⁷ MK noteikumu Nr.852 18.punkts: „Akreditācijas procesā iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē atbilstoši šiem noteikumiem un attiecīgajai metodikai”.

⁸ MK noteikumu Nr.852 19.punkts: „Iestādes (izņemot eksaminācijas centru) darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai jomai atbilstošo kritēriju kvalitātes vērtējuma līmeni, izņemot šo noteikumu 19.3.1., 19.3.2. un 19.4.5.apakšpunktā minētos kritērijus, ko vērtē aprakstoši”.

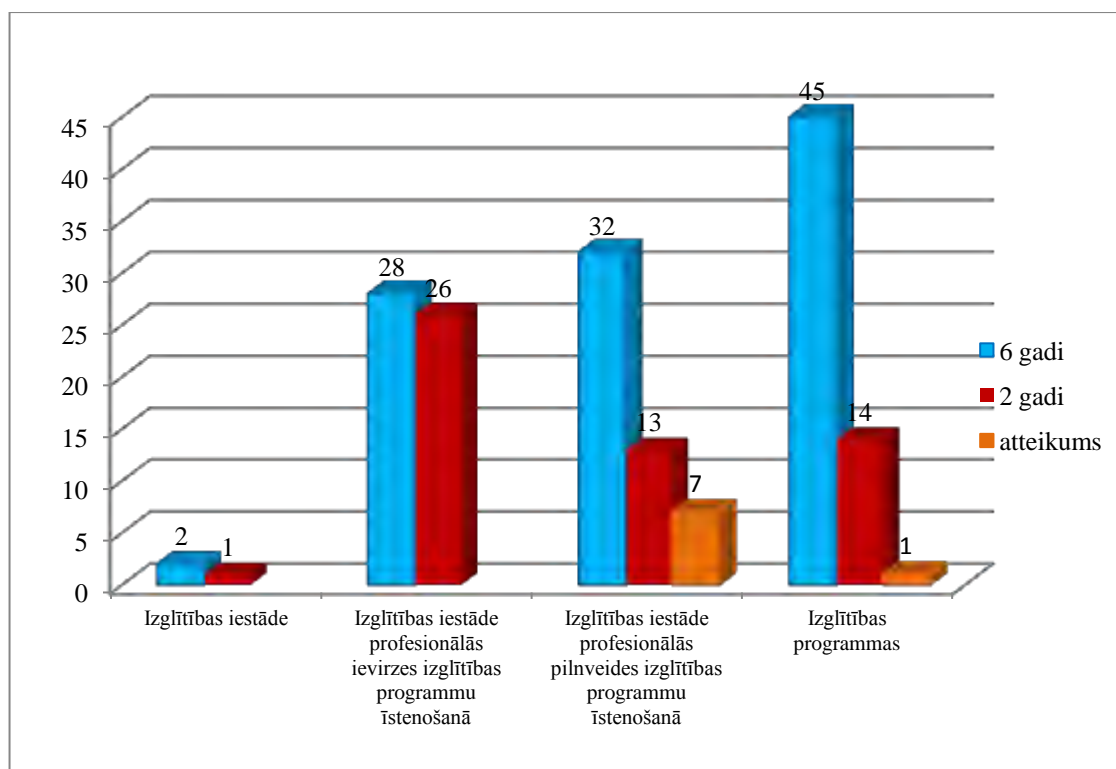
⁹ MK noteikumu Nr.852 12.punkts: „Lai novērtētu iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti un iesniegtu akreditācijas komisijas darbam nepieciešamo ekspertu komisijas ziņojumu un priekšlikumu par iestādes vai izglītības programmas akreditāciju vai tās atteikumu (turpmāk – priekšlikums), dienests izveido ekspertu komisiju, noslēdz ar ekspertu komisijā iekļautajiem ekspertiem līgumus, uzdodot vienam no ekspertiem veikt ekspertu komisijas vadītāja pienākumus”.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 16.punktā¹⁰ noteiktajam kvalitātes dienests ekspertu komisijā iekļauj ekspertus:

- kuri ir apguvuši kursu programmu par izglītības iestāžu darbības un programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanu,
- kurus ir deleģējušas nozaru ekspertu padomes vai profesionālās organizācijas.

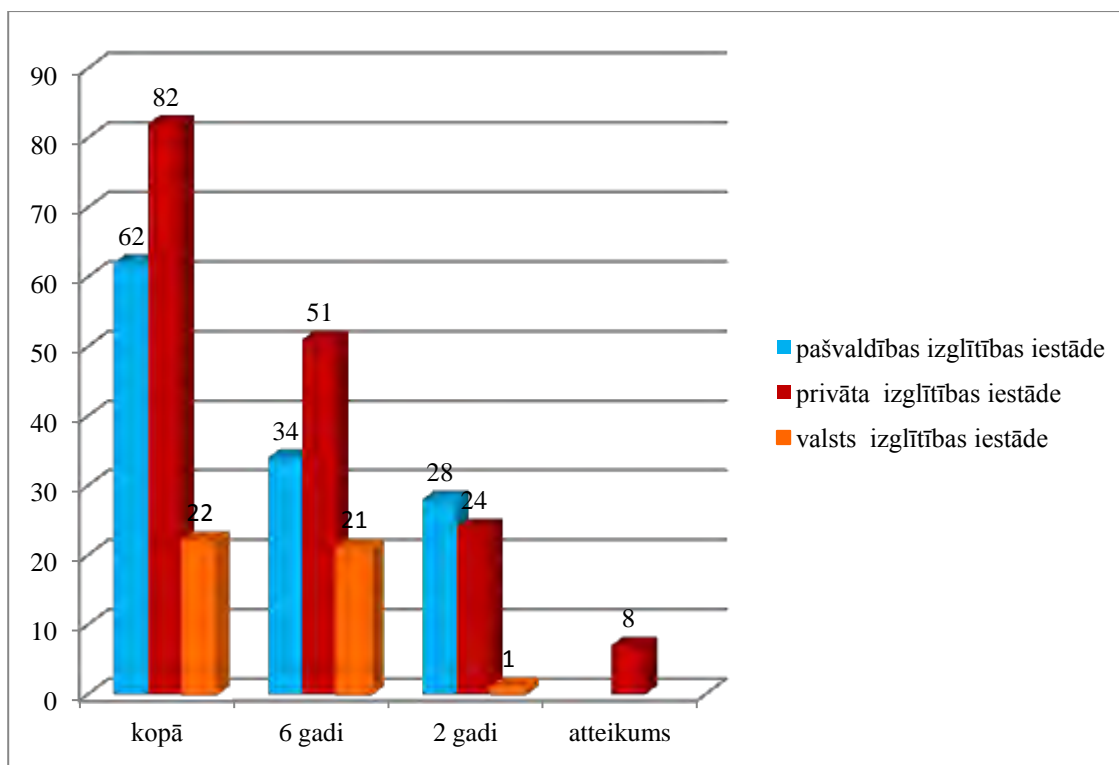
Akreditācijas rezultāti ar ekspertu komisiju tiek apkopoti akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumā. Tajā iekļautā informācija balstīta, pamatojoties uz metodikā ietverto aprakstu, izglītības iestādes mācību priekšmetu stundu vērošanu, dokumentācijas izpēti, intervijām un sarunām ar izglītojamajiem, pedagogiem, vecākiem, atbalsta personālu, anketēšanas rezultātiem un pašnovērtējuma ziņojumā ietverto informāciju. Akreditācijas ekspertu komisija ziņojumā norāda izglītības iestādes darbības un/vai izglītības programmas īstenošanas pozitīvos virzienus, kā arī ieteikumus izglītības iestādes darbības un/vai izglītības programmas īstenošanas uzlabošanai.

Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumi un priekšlikumi tiek izskatīti akreditācijas komisijā. Atbilstoši akreditācijas komisijas priekšlikumam kvalitātes dienests pieņem lēmumu par akreditāciju vai akreditācijas atteikumu.

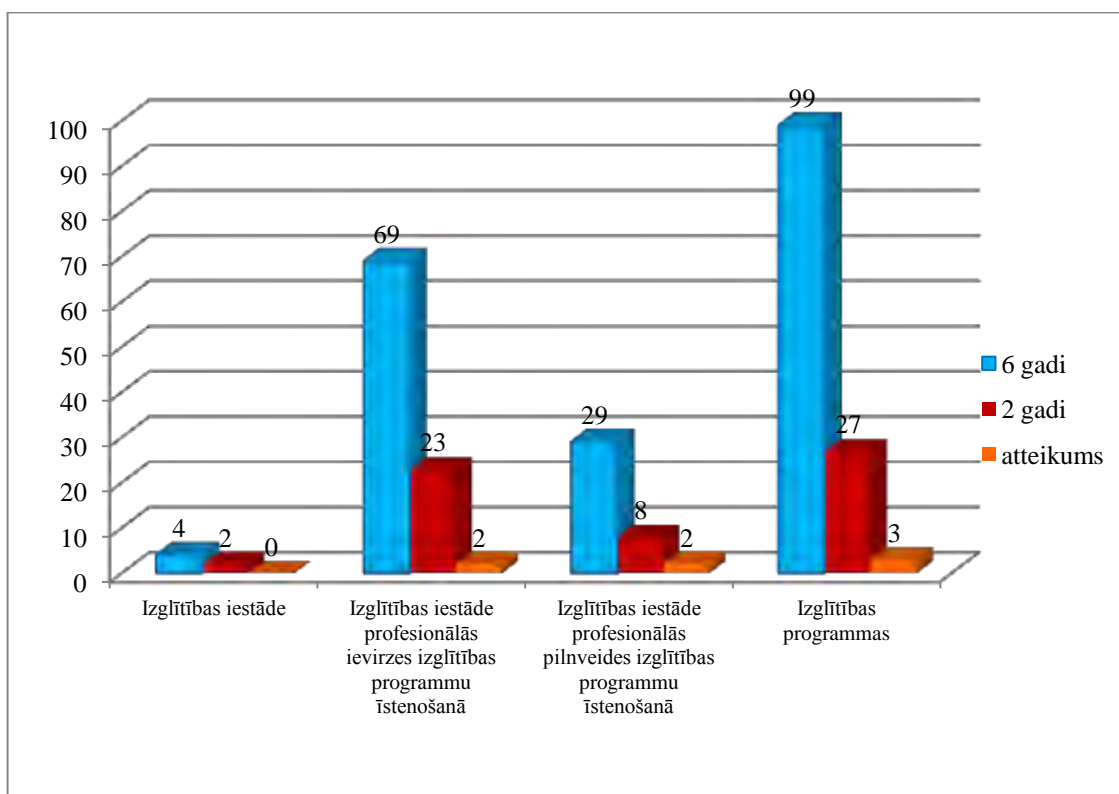

3.attēls. Akreditācijas termiņš, 2012.gads

¹⁰ MK noteikumu Nr.852 16.punkts: „Ekspertu komisijā iekļauj ekspertus, kuri apguvuši dienesta organizētos iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas kursus”.

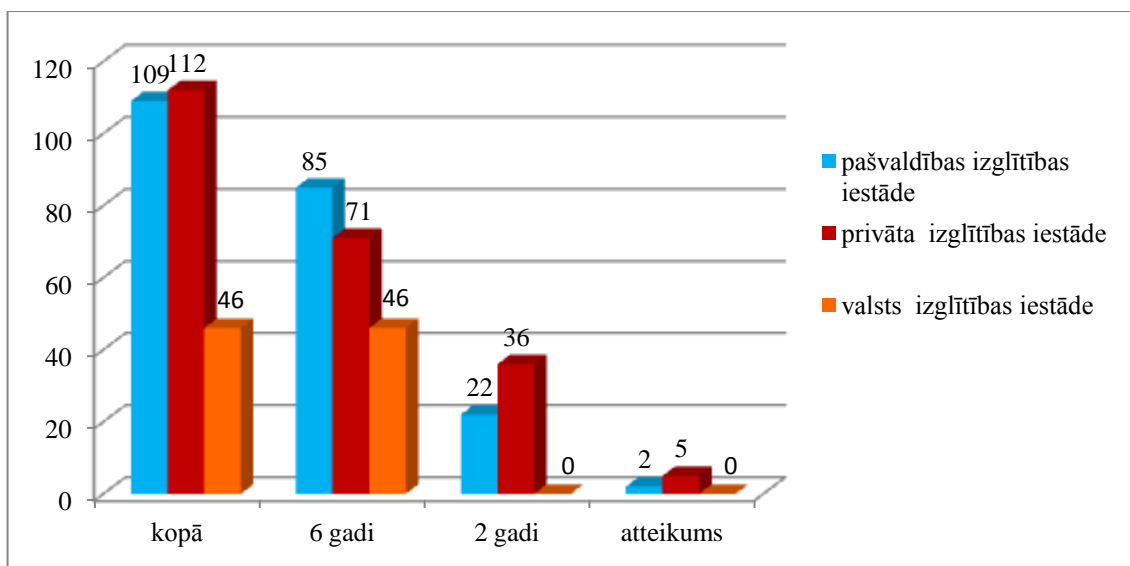

4.attēls. Akreditācijas termiņš izglītības programmu vai iestāžu akreditācijai profesionālās izglītības programmu īstenošanā atbilstoši dibinātāja iedalījumam, 2012.gads

5.attēls. Akreditācijas termiņš, 2013.gads

6.attēls. Akreditācijas termiņš izglītības programmu vai iestāžu akreditācijai profesionālās izglītības programmu īstenošanā atbilstoši dibinātāja iedalījumam, 2013.gads

2013.gadā kvalitātes dienests organizēja kvalitātes novērtēšanu ar akreditācijas ekspertu komisiju 107 profesionālās izglītības iestādēs, no tām:

- 25 valsts dibinātās izglītības iestādēs (24%),
- 41 privātās izglītības iestādē (38%),
- 41 pašvaldību dibinātā izglītības iestādē (38%),

akreditējot 261 profesionālās izglītības programmu un/vai izglītības iestādi profesionālās ievirzes vai profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 6 izglītības iestādes, atsakot akreditāciju 3 profesionālās tālākizglītības programmām, atsakot akreditāciju izglītības iestādēm 2 profesionālās pilnveides programmu īstenošanā un 2 profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā.

Pārskata periodā kvalitātes dienests vislielāko iesniegumu skaitu saņēma no privātajām izglītības iestādēm ar lūgumu akreditēt profesionālās tālākizglītības programmas un izglītības iestādes profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā. 2013.gadā par 37% palielinājies saņemto iesniegumu skaits no pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm.

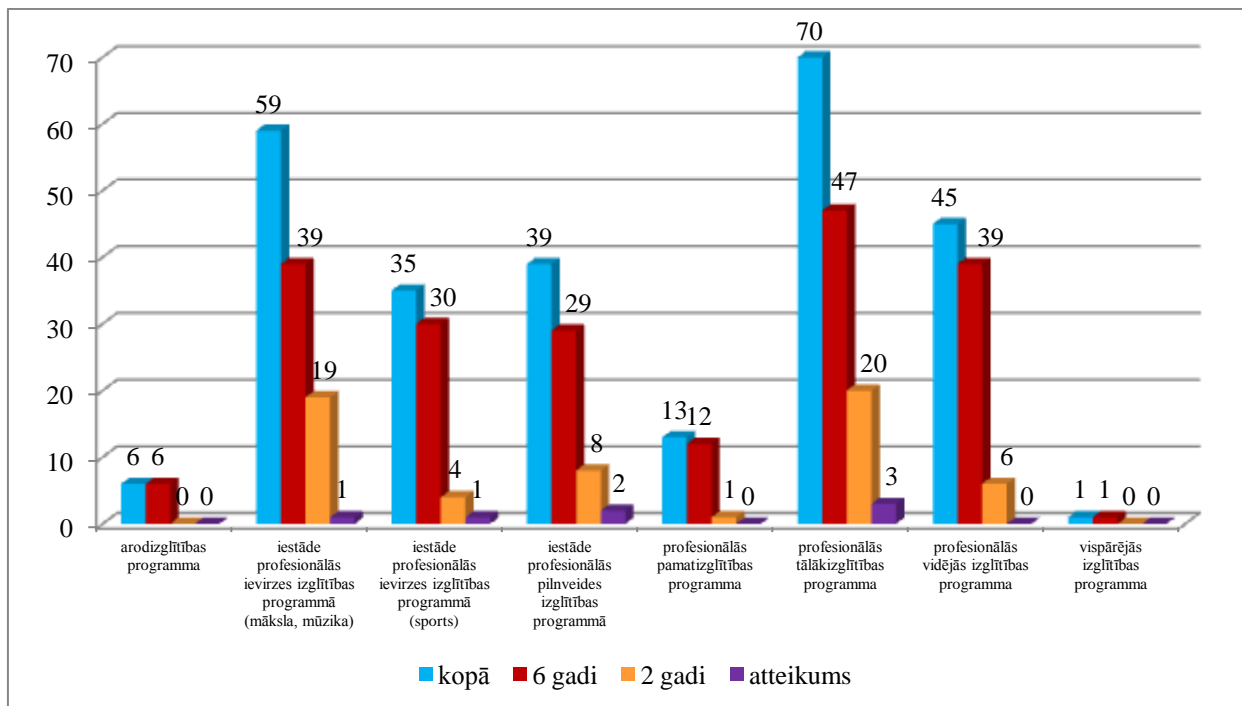
Akreditācijai pieteiktās izglītības programmas (1.tabula)

Profesionālās izglītības programmu veidi ¹¹	2012.gads		2013.gads	
	skaits	%	skaits	%
Arodizglītības programmas	3	2	6	2
Profesionālās ievirzes izglītības programmas (māksla, mūzika)	20	12	59	22
Profesionālās ievirzes izglītības programmas (sports)	34	21	35	13
Profesionālās pilnveides izglītības programmas	52	31	39	15
Profesionālās tālākizglītības programmas	27	16	70	26
Profesionālās vidējās izglītības programmas	20	12	45	17
Profesionālās pamatzglītības programmas	10	6	13	5

¹¹ Profesionālās izglītības likuma 26.pants: „Profesionālās izglītības programmu veidi”; „Profesionālās izglītības programmas atkarībā no iegūstamās izglītības iedalāmas šādi: 1) profesionālās pamatzglītības programmas; 2) arodizglītības programmas; 3) profesionālās vidējās izglītības programmas; 4) pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas izglītības) programmas; 5) profesionālās tālākizglītības programmas; 6) profesionālās pilnveides izglītības programmas; 7) profesionālās ievirzes izglītības programmas”.

Vidējās izglītības programmas	-	0	1	0
Kopā	166		268	

Salīdzinot 2012. un 2013.gadu, akreditējamo profesionālās izglītības programmu skaits palielinājies par 38%.

7.attēls. Akreditācijai pieteiktās izglītības programmas atbilstoši profesionālās izglītības programmu veidiem, 2013.gads

Salīdzinot 2012.gadā un 2013.gadā akreditācijai pieteikto izglītības programmu skaitu, var konstatēt, ka 2013.gadā to skaits palielinājies visos profesionālās izglītības programmu veidos, izņemot profesionālās pilnveides izglītības programmas. Piemēram, par 66% palielinājies akreditācijai pieteikto profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla, mūzika), par 61% – profesionālās tālākizglītības programmu skaits, par 56% – akreditācijai pieteikto profesionālās vidējās izglītības programmu skaits, vienīgi akreditācijai pieteikto profesionālās pilnveides izglītības programmu skaits samazinājies par 13%.

5. Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija

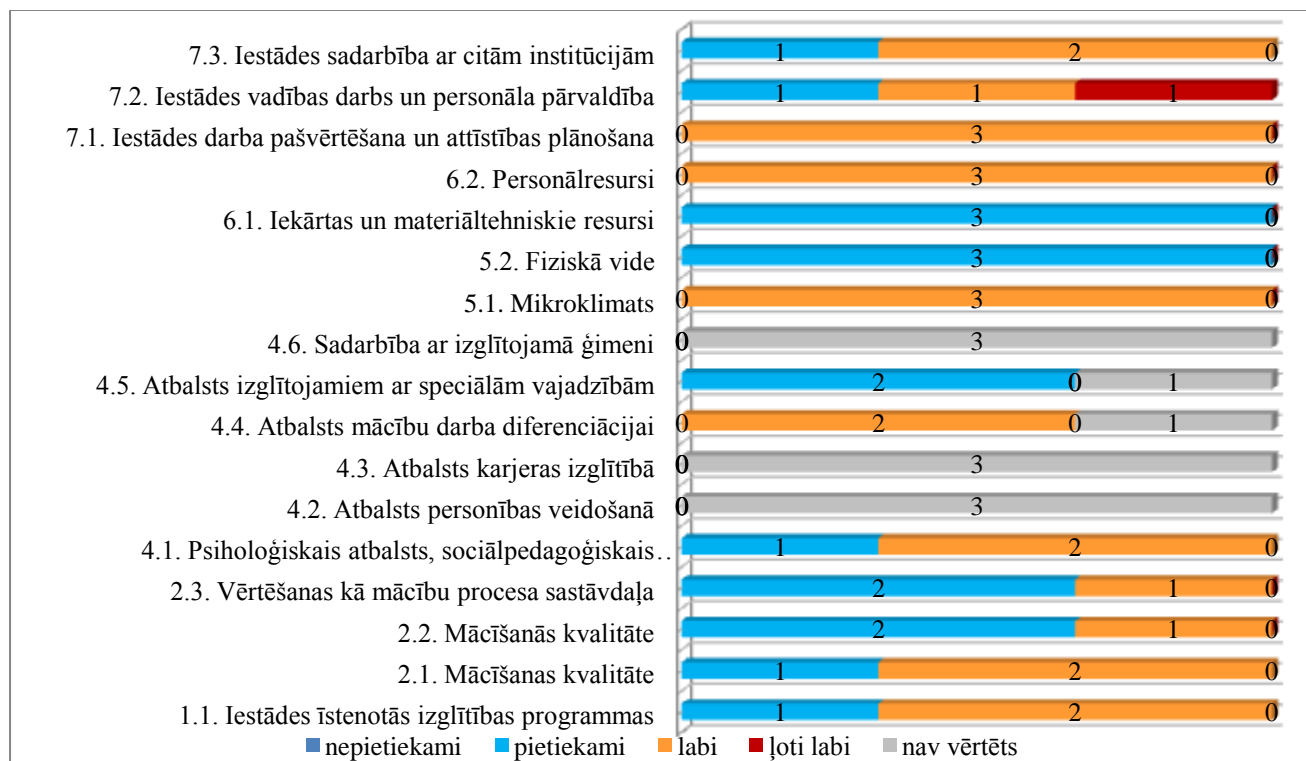
Izglītības likuma 27.pants¹² nosaka, ka izglītības iestādes tiek akreditētas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, un tās, kuras īsteno pamata un vidējās pakāpes izglītības programmas, tiek akreditētas uz sešiem gadiem. Izglītības iestādes akreditācija veicama piecu gadu laikā no izglītības iestādes darbības uzsākšanas dienas.

Izglītības iestādes darbības kvalitātes novērtēšanai pieteikto profesionālās izglītības iestāžu skaits ir salīdzinoši neliels. Piemēram, 2011.gadā tās ir 10, 2012.gadā – 3 privātas profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestādes, 2013.gadā – 5 privātas un 1 pašvaldības dibināta profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestāde.

¹² Izglītības likuma 27.pants „Izglītības iestāžu akreditācija”: „Izglītības iestādes, izņemot tās, kuras īsteno tikai interešu izglītības programmas, tiek akreditētas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Izglītības iestādes, kuras īsteno pamata un vidējās pakāpes izglītības programmas, tiek akreditētas uz sešiem gadiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Akreditācija veicama piecu gadu laikā no izglītības iestādes darbības uzsākšanas dienas”.

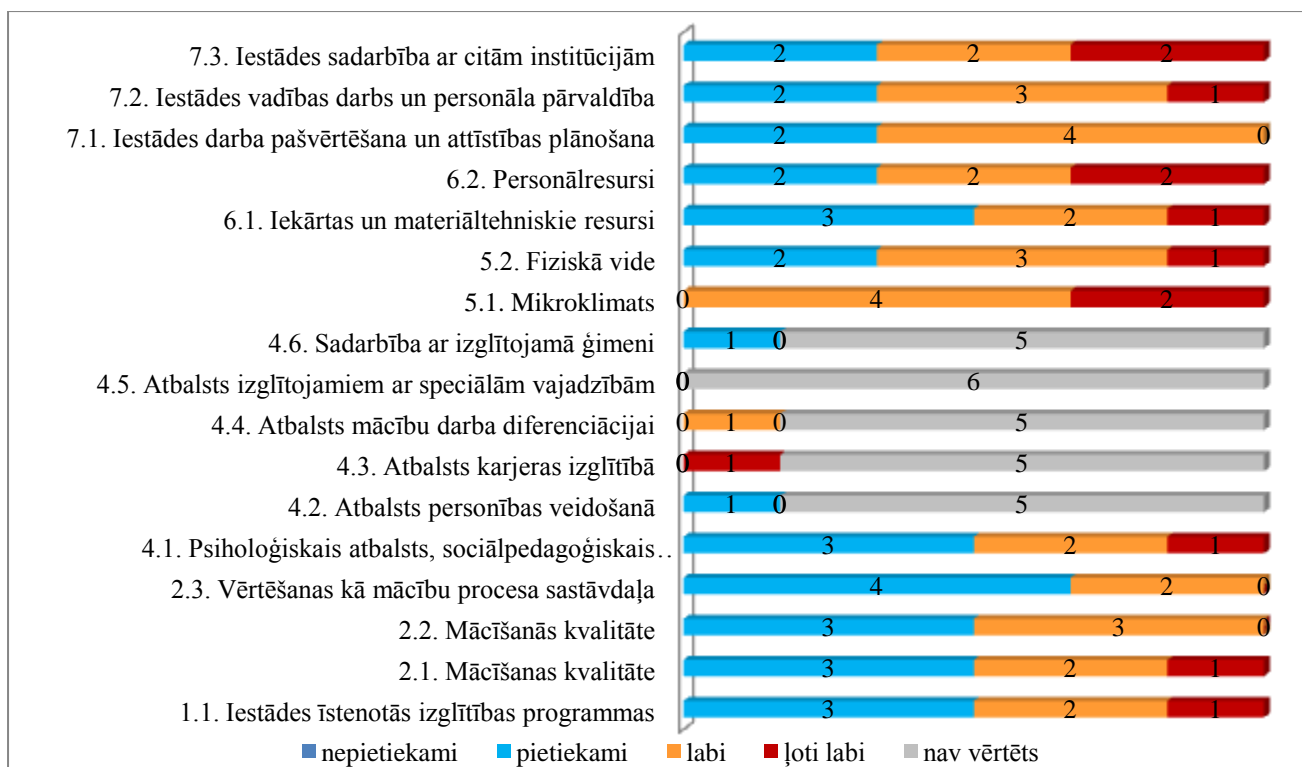
Analizējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, ir apkopoti akreditācijas rezultāti, norādot tās vērtējamās jomas un kritērijus, kuros nepieciešama izglītības iestāžu rīcība nepilnību novēršanai un kvalitatīvai mācību procesa organizācijai.

Izvērtējot profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestāžu darbības kvalitātes vērtēšanas rezultātus¹³, var secināt, ka akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos ar vērtējuma līmeni „ļoti labi” un „labi” visbiežāk novērtēts kritērijs „Mikroklimats”. Gan 2012., gan 2013.gadā ar vērtējuma līmeni „pietiekami” visbiežāk novērtēts kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”. Ar vērtējuma līmeni „nepietiekami” nav novērtēts neviens no kritērijiem.

8.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības iestādēs, 2012.gads

13 MK noteikumu Nr.852 20.punkts: „Profesionālās tālākizglītības programmas īstenošanas kvalitāti un iestādes darbības kvalitāti, kura īsteno profesionālās tālākizglītības vai profesionālās pilnveides izglītības programmas, nevērtē šo noteikumu 19.4.2., 19.4.3., 19.4.4. un 19.4.6.apakšpunktā minētajos kritērijos”.

9.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības iestādēs, 2013.gads

Par izglītības iestāžu darbību, kuras akreditētas uz sešiem gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo un izglītības iestāžu īpašos piedāvājumus, piemēram:

- piedāvā plašu neformālās izglītības programmu klāstu;
- nodrošina cieņas pilnu, labvēlīgu mikroklimate un regulāru, iestādes attīstību veicinošu sadarbību ar dibinātāju.

Secinājumi

Izvērtējot 2013.gada akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka izglītības iestādēm nepieciešams:

- pilnveidot izglītības programmu saturu atbilstoši profesiju standartu prasībām, nodrošināt mācību programmu satura aktualizāciju atbilstoši nozaru attīstībai;
- sakārtot profesionālās kvalifikācijas prakses dokumentāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- pilnveidot metodisko darbu, iestādes metodiskā darba plānā iekļaut pasākumus regulārai izglītības programmu analīzei un aktualizēšanai, dažādot mācību metodes;
- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu un pašnovērtēšanas sistēmu;
- uzlabot izglītības iestādes darba organizāciju, vadības darbu un personāla pārvaldību;
- aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus;
- pilnveidot mācību tehnisko līdzekļu bāzi.

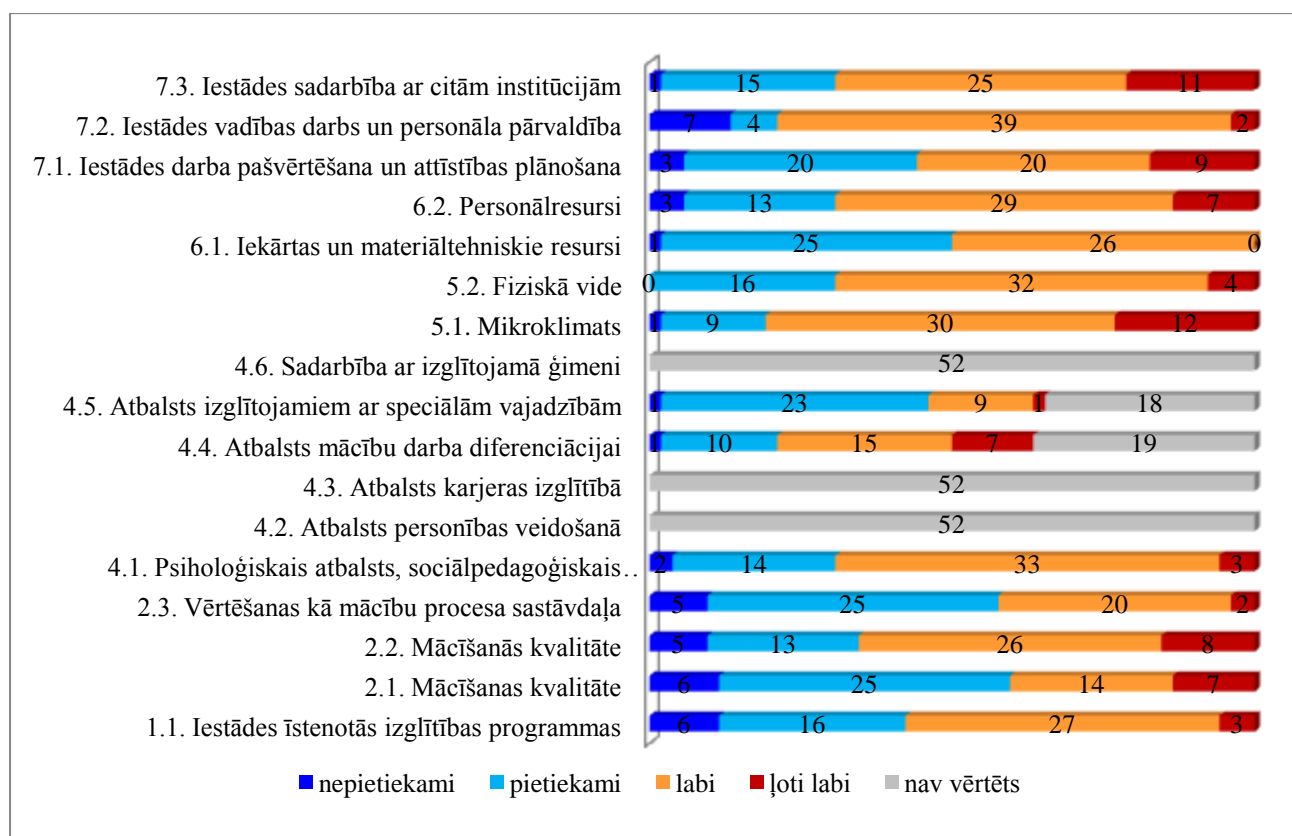
Atsevišķos akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība pilnveidot darba aizsardzības noteikumus, sagatavot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu jautājumu bāzi, izstrādāt izglītības iestādes attīstības plānu.

6. Izglītības iestāžu akreditācija profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā

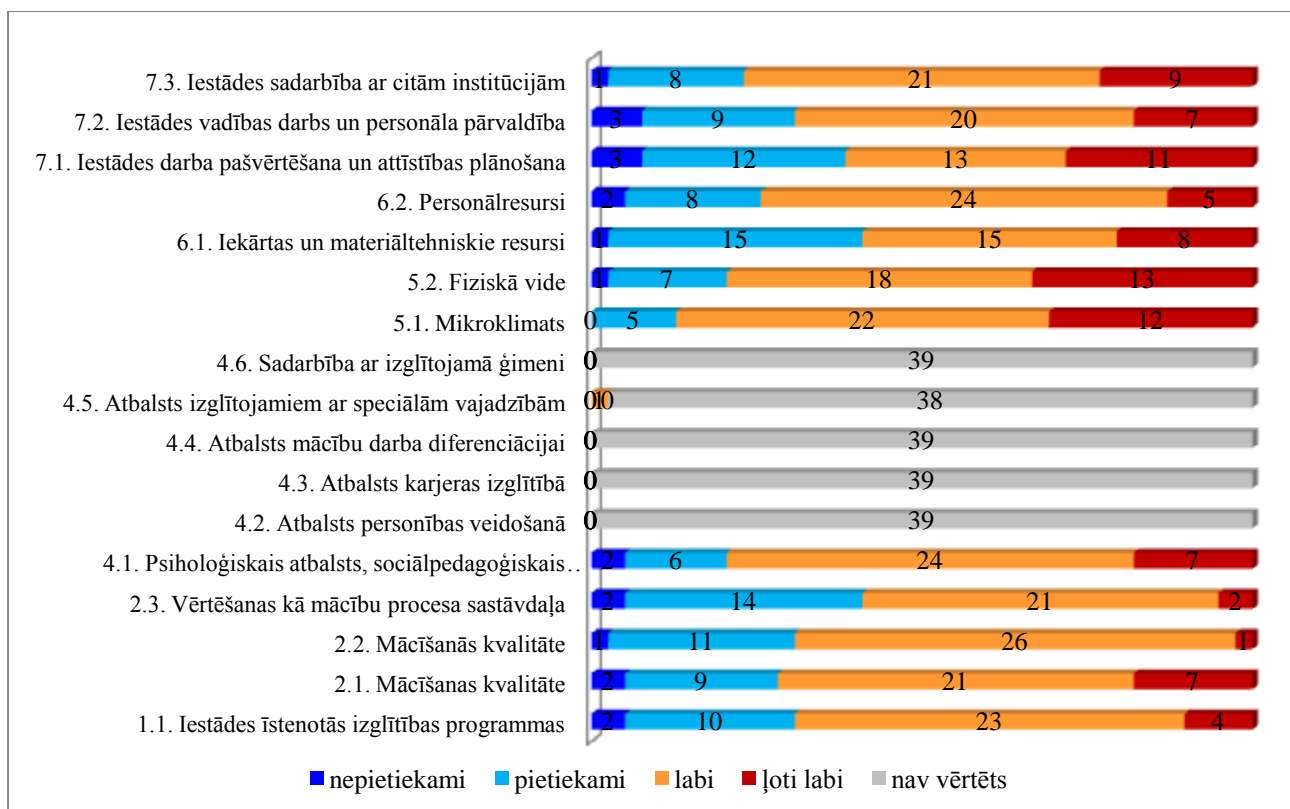
2013.gadā akreditācijai pieteiktas izglītības iestādes (no tām 2 ir valsts dibinātas, 3 – pašvaldības, pārējās – privātās profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestādes) 39 profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, no tām 29 (74%) akreditētas uz sešiem gadiem, 8 (21%) – uz diviem gadiem un 2 (5%) saņēma akreditācijas atteikumu.

Profesionālās pilnveides izglītības programmu skaits atbilstoši izglītības iestādes dibinātāja iedalījumam (2.tabula)

Izglītības iestādes iedalījums pēc dibinātāja	2012.gads				2013.gads			
	6 gadi	2 gadi	Atteikums	Kopā	6 gadi	2 gadi	Atteikums	Kopā
Valsts dibinātās izglītības iestādes	1	-	-	1	2	-	-	2
Privātās izglītības iestādes	31	12	7	50	24	8	2	34
Pašvaldību dibinātās izglītības iestādes	1	-	-	1	3	-	-	3

10.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās pilnveides izglītības programmās, 2012.gads

11.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās pilnveides izglītības programmās, 2013.gads

Diagrammās apkopota informācija no ekspertu komisijas ziņojumiem. Izvērtējot izglītības iestādes darbības kvalitātes rezultātus profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, var secināt:

2013.gadā uzlabojās vērtējums kritērijā „Mācīšanās kvalitāte”, kurš ar vērtējuma līmeni „ļoti labi” novērtēts 7 (18%) gadījumos, ar „labi” 21 (54%), ar „pietiekami” 9 (23%) un „nepietiekami” 2 (5%), savukārt, 2012.gadā attiecīgi 7 (13%), 14 (27%), 25 (48%) un 6 (12%) gadījumos.

Kopumā akreditācijai pieteikto izglītības programmu īstenošanas rezultāti 2013.gadā ir augstāki, tomēr kritērijos „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”, „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”, „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” joprojām saglabājas viszemākie vērtējumi.

2013.gadā visbiežāk jeb 18% gadījumu akreditācijai pieteikta profesionālās pilnveides programma „Bērnu aprūpes pamati”, kas izskaidrojams ar to, ka 2013.gada 16.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.404 „Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr.404), kuru 9.punkta 9.4. apakšpunkts¹⁴ nosaka, ka pakalpojuma sniedzējam vai pakalpojuma sniegšanā iesaistītajai personai, kas nodarbojas ar bērnu uzraudzību, jābūt apguvušai profesionālās pilnveides izglītības programmu bērnu aprūpes jomā. Piecas izglītības iestādes minēto profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā tika akreditētas uz sešiem gadiem, divas – uz diviem gadiem.

Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība papildināt izglītības programmu ar tēmu par bērnu aprūpes pakalpojumu sniegšanas tiesisko regulējumu, papildināt pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamos uzskates līdzekļus.

14 MK noteikumu Nr.404 9.punkta 9.4.apakšpunkts: „Persona ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības programmu bērnu aprūpes jomā (ne mazāk kā 40 stundas klātienē, ietverot, piemēram, mācības par bērna attīstības vecumposmiem, rīcību situācijās, kas apdraud bērna drošību, mediāciju), ja tiek sniegts pilna laika pakalpojums un pakalpojuma sniegšanā iesaistītajai personai nav vidējās profesionālās pedagoģiskās vai augstākās pedagoģiskās izglītības vai nav iegūta aukles profesionālā kvalifikācija”.

Līdzīga situācija 2013.gada nogalē veidojās ar darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmām, jo 2013.gada 1.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.883 „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumos Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” (turpmāk – MK noteikumi Nr.749). Atbilstoši MK noteikumos Nr.749 6.¹⁵ un 6.¹punktā¹⁶ noteiktajam no 2013.gada 1.jūlija darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmas apjoms ir 60 stundas, no kurām 40 stundas ir teorijas sadaļa un 20 stundas prakse. 2013.gada rudenī visas trīs jeb 8% akreditācijai pieteiktās izglītības iestādes darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmu īstenošanā tika akreditētas uz sešiem gadiem.

Par izglītības iestāžu darbību profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, kuras akreditētas uz sešiem gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo un izglītības iestāžu īpašos piedāvājumus, piemēram:

- piedāvā plašu profesionālās pilnveides izglītības programmu klāstu;
- regulāri piedalās mācību pakalpojumu publiskajos iepirkumos;
- nodrošina regulāru un iestādes attīstību veicinošu sadarbību ar dibinātāju.

Akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda ieteikumus izglītības iestādes darbības uzlabošanai profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā:

- nepieciešams aktualizēt profesionālās pilnveides izglītības programmas, sistematizēt apgūstamās zināšanas un prasmes, noteikt pārbaudes veidus, papildināt novecojošo izmantoto literatūras avotu sarakstu;
- izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšana jāorganizē regulāri, jāizveido pārbaudes darbi un to vērtēšanas kritēriji, jāizstrādā vienota mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība;
- jāprecizē informācija izglītības iestādes tīmekļa lapā;
- jāizstrādā pasākumu plāns mācību procesa pieejamības nodrošināšanai izglītojamajiem ar speciālajām vajadzībām;
- jāplāno pedagogu profesionālā pilnveide, jāatbalsta pedagogu tālākizglītība;
- mācību procesa īstenošanu jānodrošina ar atbilstošiem mācību līdzekļiem (mācību literatūru, metodiskiem līdzekļiem, papildu literatūru, uzskates līdzekļiem, mācību tehniskiem līdzekļiem un mācību materiāliem);
- darba plānā skaidri jānorāda plānotie darbi, izpildes termiņi un atbildīgie par izpildi;
- pašnovērtējuma ziņojumā jāiekļauj dokumentāli pamatota informācija;
- jāaktivizē sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām un darba devējiem;
- nepieciešams veikt regulāru izglītojamo un darba devēju anketēšanu, tajā skaitā:
  - pēc apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījuma kārtēšanas,
  - uzņēmēju devēju viedokļa apzināšanu, kuri finansiāli nodrošina darbinieku profesionālo pilnveidi.

Atsevišķos akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība nodarbību sarakstu veidot tā, lai starp mācību nodarbībām būtu iekļauti pārtraukumi; nodrošināt profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecināšanu dokumentu izsniegšanu un personas lietu noformēšanu atbilstoši normatīvos aktos noteiktajām prasībām; izstrādāt pedagogu darba līgumus un darba pienākumu aprakstus.

---

15 MK noteikumi Nr.749 6.punkts: „Pamatlīmeņa zināšanas darba aizsardzības jomā var iegūt personas, kurām ir vismaz pamatzglītība, apgūstot darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmu, ko izstrādājusi izglītības iestāde atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātajam paraugam. Darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmas apjoms ir 60 stundu, no kurām 40 stundu ir teorijas sadaļa un 20 stundu prakse”.

16 MK noteikumi Nr.749 6.1.punkts: „Specializētās zināšanas apgūst profesionālās pilnveides izglītības programmā, kuras apjoms ir 40 stundu un kura saistīta ar attiecīgo komercdarbības veidu, atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātajam paraugam”.

Secinājumi

Profesionālās izglītības iestādēm, īstenojot profesionālās pilnveides izglītības programmas, nepieciešams:

- veidot darba tirgus prasībām atbilstošas izglītības programmas, aktualizēt izmantoto avotu sarakstus esošajās mācību priekšmetu programmās;
- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu, izstrādāt pārbaudes darbus un to vērtēšanas kritērijus;
- izstrādāt pasākumu plānu, lai nodrošinātu iespējas izglītības programmas apgūt personām ar īpašām vajadzībām;
- pilnveidot mācību līdzekļu bāzi;
- pilnveidot pašnovērtēšanas sistēmu;
- ieteicams veikt regulāru izglītojamo un darba devēju viedokļa apzināšanu.

7. Izglītības iestāžu akreditācija profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā

Akreditēto profesionālās ievirzes izglītības programmu skaits atbilstoši izglītības iestādes dibinātāja iedalījumam (3.tabula)

Izglītības iestādes iedalījums pēc dibinātāja	2012.gads					2013.gads						
	Profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla) skaits		Profesionālās ievirzes izglītības programmu (sports) skaits		Kopā	Profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla) skaits			Profesionālās ievirzes izglītības programmu (sports) skaits			Kopā
	6 gadi	2 gadi	6 gadi	2 gadi		6 gadi	2 gadi	atteikums	6 gadi	2 gadi	atteikums	
Valsts dibinātās izglītības iestādes	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pašvaldību dibinātās izglītības iestādes	4	15	19	11	49	38	19	1	28	2	1	89
Privātās izglītības iestādes	-	-	4		4	1	-	-	2	2		5

2013.gadā kvalitātes dienests organizēja akreditācijas ar ekspertu komisiju 33 profesionālās ievirzes izglītības iestādēs, no tām:

- 3 privātās izglītības iestādēs,
- 30 pašvaldību dibinātās izglītības iestādēs,

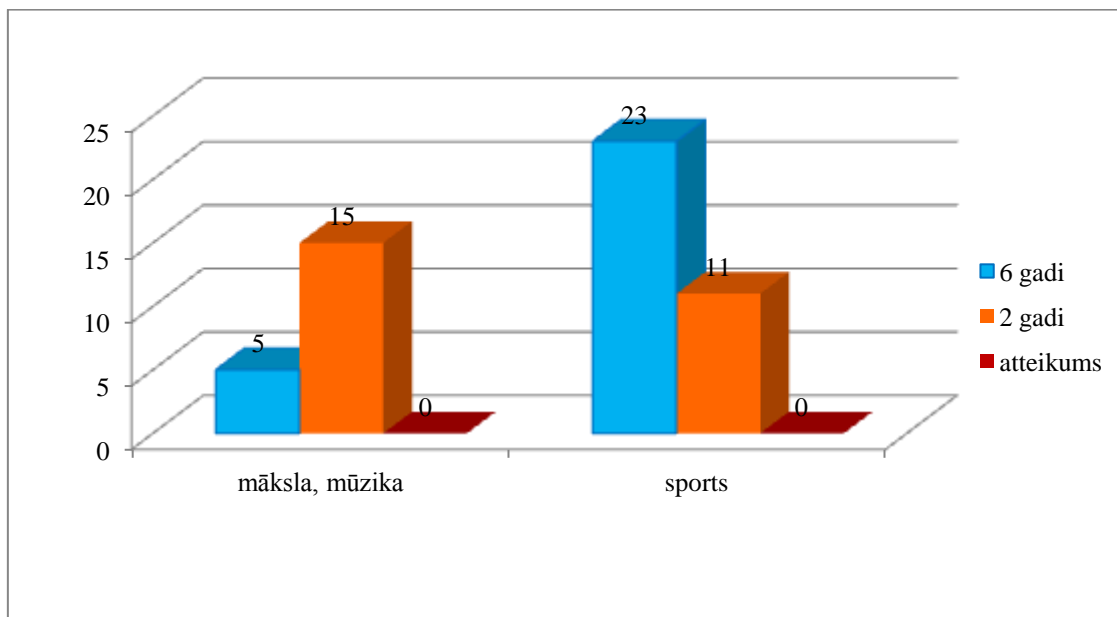
akreditējot izglītības iestādes 92 profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā, no tām 69 (73%) akreditētas uz sešiem, 23 (25%) uz diviem gadiem, 2 (2%) saņēma akreditācijas atteikumu.

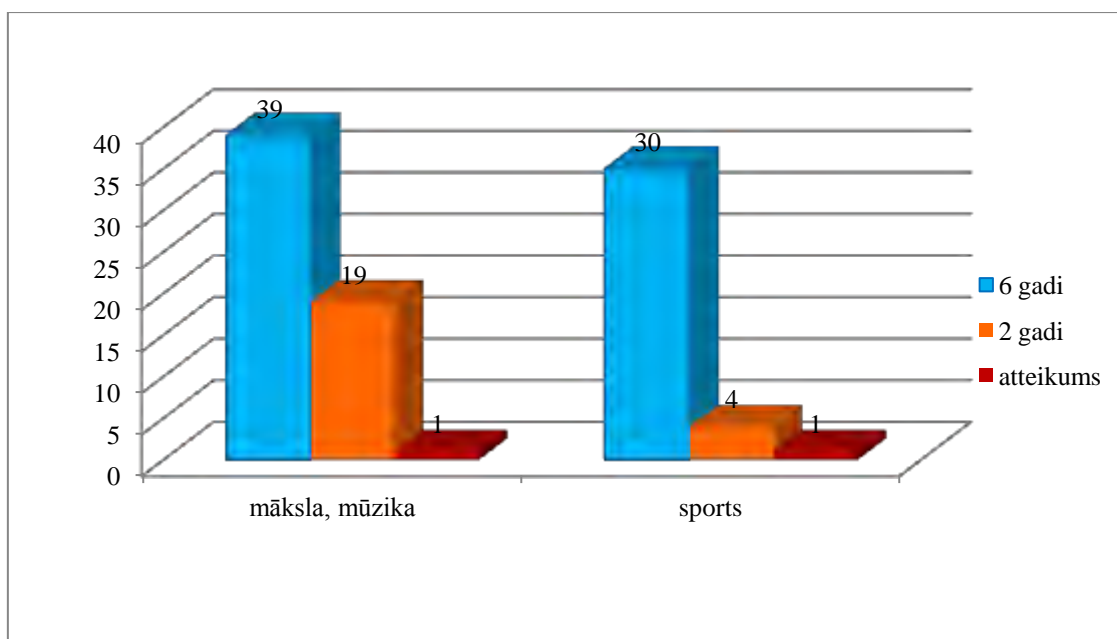
2013.gadā akreditētas izglītības iestādes:

- 59 profesionālās ievirzes izglītības programmu (mūzika, māksla) īstenošanā, no tām 39 akreditētas uz sešiem gadiem, 19 uz diviem gadiem;
- 35 profesionālās ievirzes izglītības programmu (sports) īstenošanā, no tām 30 akreditētas uz sešiem gadiem un 4 uz diviem gadiem.

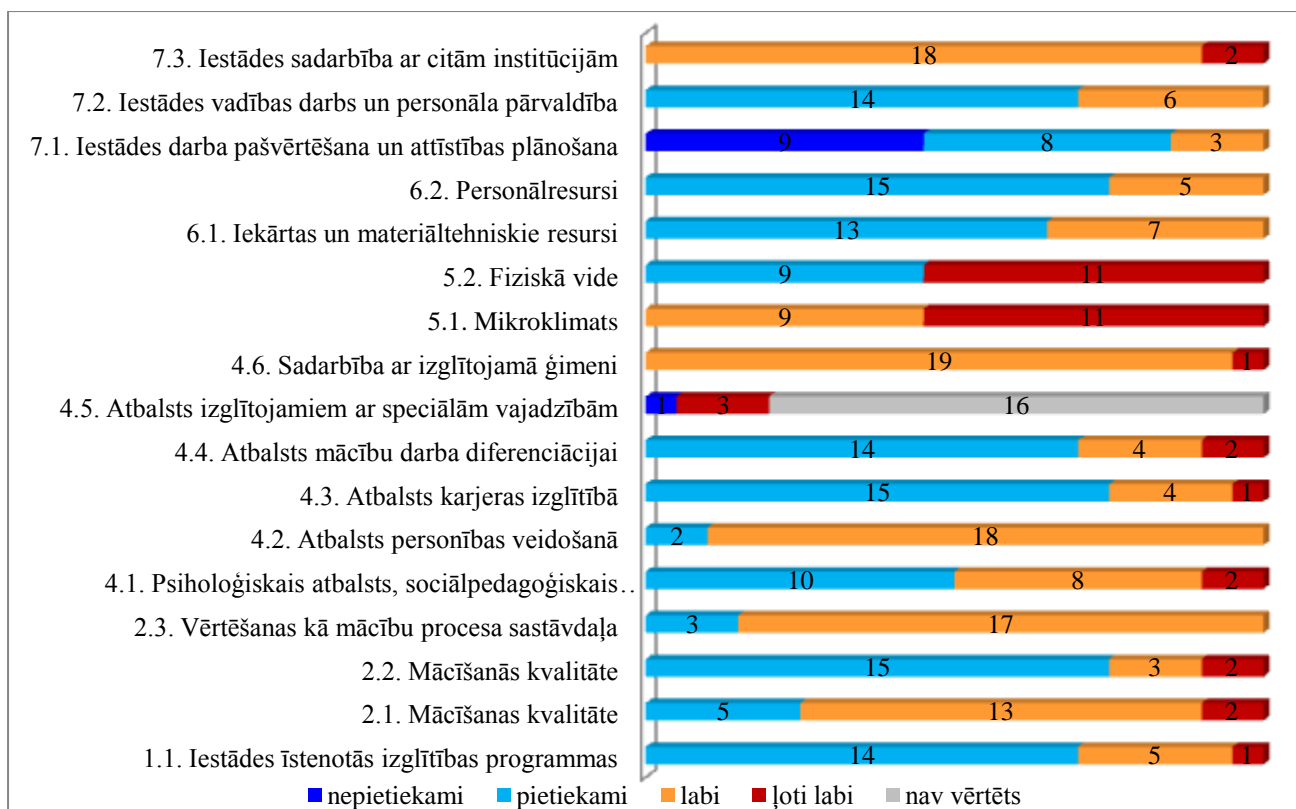
2013.gadā viena izglītības iestāde saņēma atteikumu profesionālās ievirzes izglītības programmas (māksla) īstenošanā un viena izglītības iestāde profesionālās ievirzes izglītības programmas (sports) īstenošanā.

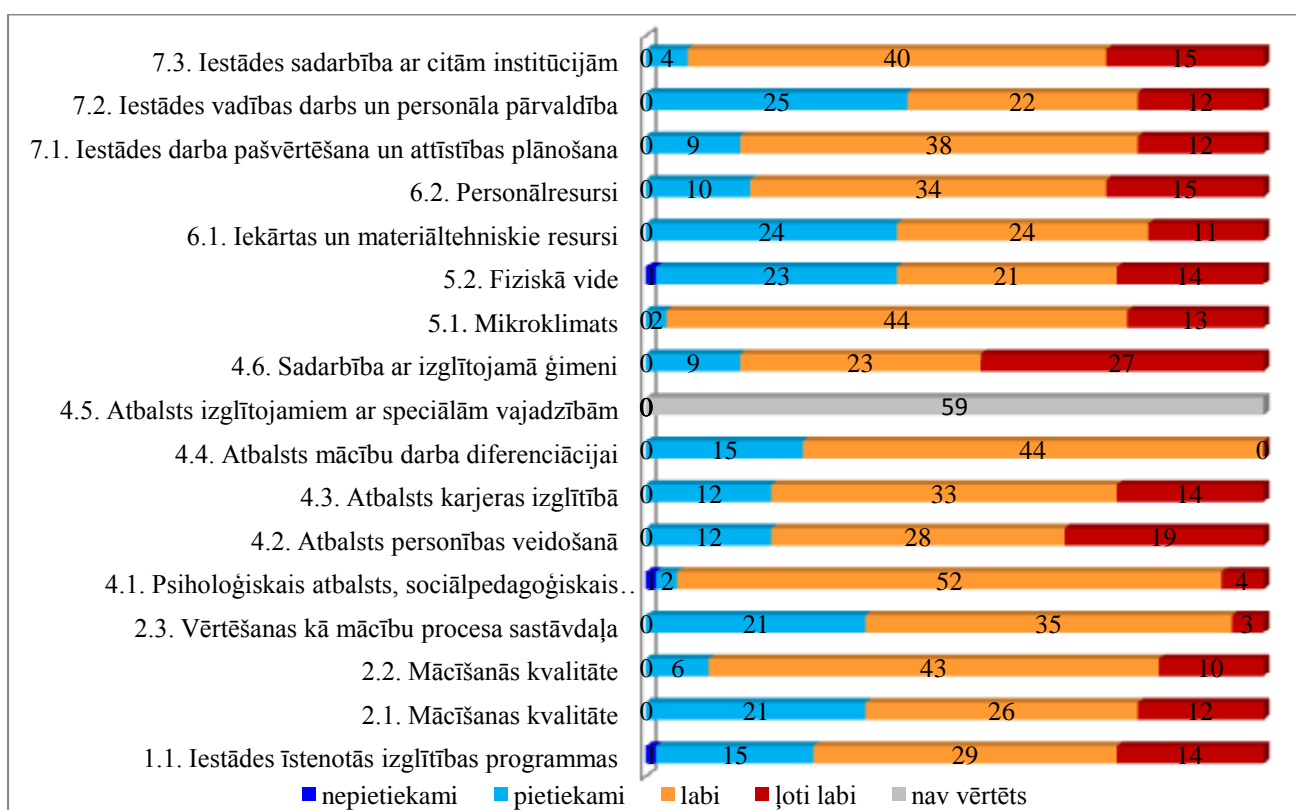
12.attēls. Akreditācijas termiņš akreditācijai ar ekspertu komisiju profesionālās ievirzes izglītības programmās, 2012.gads

13.attēls. Akreditācijas termiņš akreditācijai ar ekspertu komisiju profesionālās ievirzes izglītības programmās, 2013.gads

14.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās ievirzes izglītības programmās (māksla, mūzika), 2012.gads

15.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās ievirzes izglītības programmās (māksla, mūzika), 2013.gads

Salīdzinot kvalitātes novērtēšanas rezultātus, var secināt, ka 2013.gadā akreditācijai pieteikto izglītības iestāžu darbības kvalitātes rādītāji profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla, mūzika) īstenošanā ir ievērojami augstāki. Piemēram, kritērijs „Iestādes īstenotās izglītības

programmas” 2013.gadā novērtēts ar „labi” un ar „ļoti labi” 55 (73%), ar „pietiekami” 15 (25%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā – ar „labi” un „ļoti labi” tikai 6 (30%), ar „pietiekami” 14 (70%) gadījumos. Kritērijs „Atbalsts mācība darba diferenciacijai” 2013.gadā 44 (75%) gadījumos novērtēts ar „labi”, 2012.gadā – 14 (70%) gadījumos novērtēts tikai ar „pietiekami”.

Pārskata periodā izglītības iestādes, izveidojot konstruktīvu sadarbību ar vietējo pašvaldību, piedalījās Eiropas Savienības Sociālā fonda finansētajos projektos, piesaistīja Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējumu, uzlabojot infrastruktūru un veicot modernizāciju. To apliecina vērtējums kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”, kas 2013.gadā ar „labi” novērtēts 24 (41%), ar „ļoti labi” 11 (18%) un ar „pietiekami” 24 (41%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā – ar „labi” 7 (35%), ar „pietiekami” 13 (65%) gadījumos.

2013.gadā akreditēto izglītības iestāžu pedagogi ir izmantojuši projektu un Latvijas Nacionālā kultūras centra piedāvātās iespējas paaugstināt teorētiskās zināšanas un praktiskās kompetences, to pierāda novērtējums kritērijā „Personālrեսursi”, kurš vērtējumu „labi” un „ļoti labi” saņēmis 49 (83%) gadījumos. 2012.gadā minētais kritērijs 15 (75%) gadījumos novērtēts ar „pietiekami”.

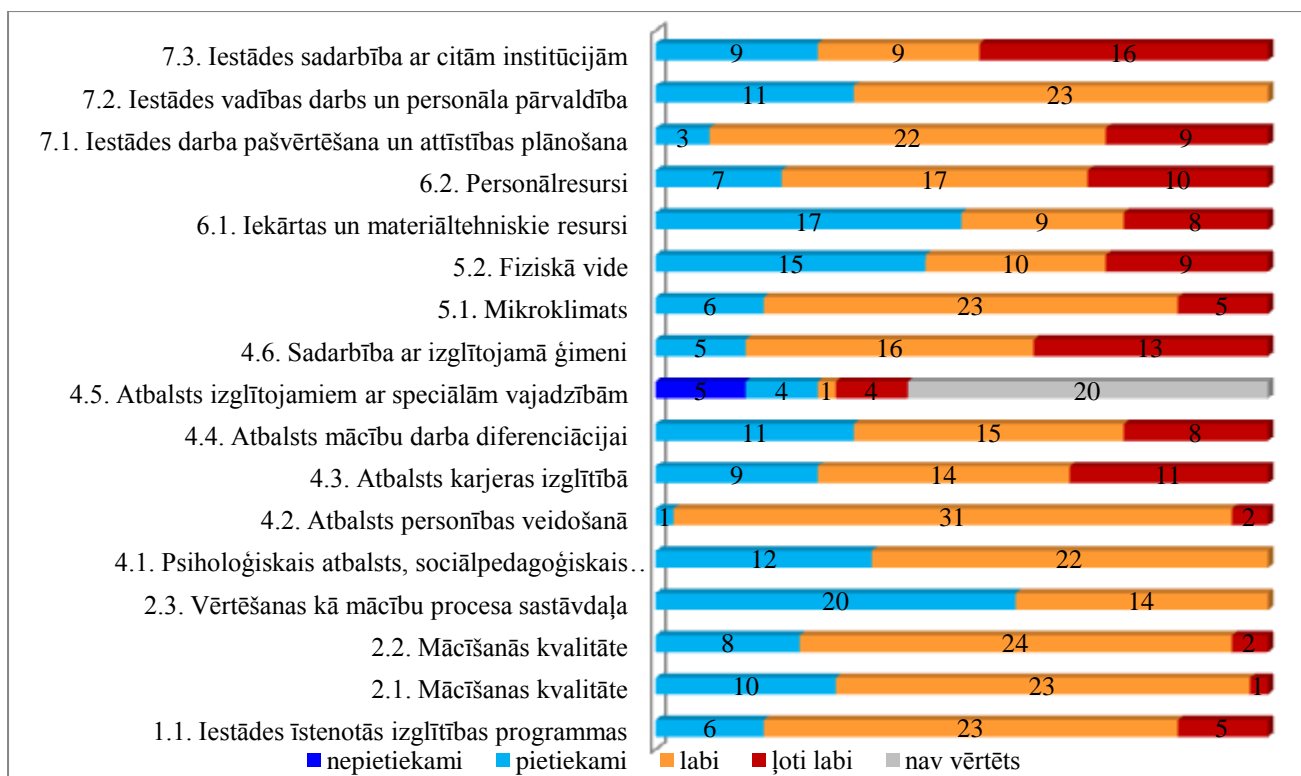
2013.gadā ekspertu komisijas augstākus kvalitātes vērtējuma līmeņus noteica kritērijā „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana”: „pietiekami” 9 (20%), „labi” 38 (65%), „ļoti labi” 12 (25%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā – „nepietiekami” 9 (45%), „pietiekami” 8 (40%), „labi” 3 (15%) gadījumos.

2013.gadā izglītības iestāžu darbību profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla, mūzika) novērtēšanā akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

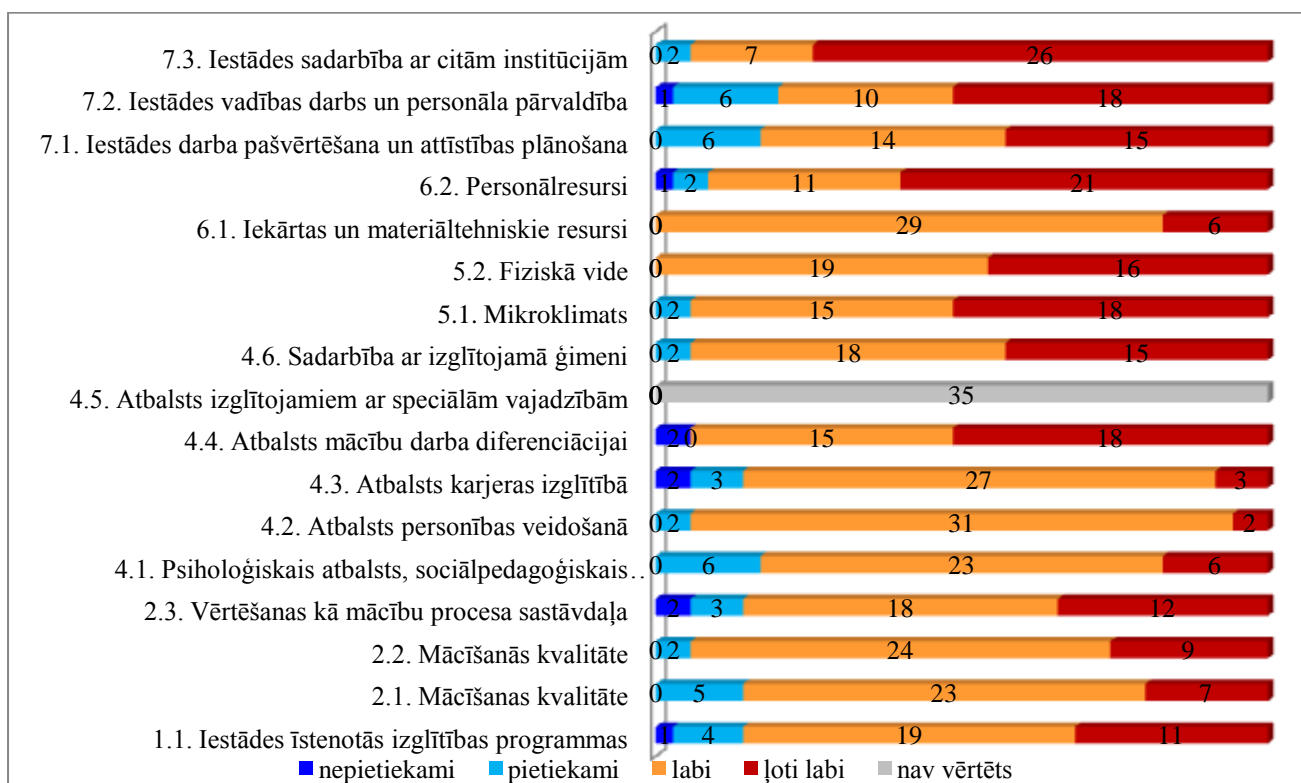
- izglītības iestādes ir kultūrvides veidotājas pilsētās un novados;
- veicina izglītojamo dalību reģionālajos, valsts un starptautiskajos konkursos;
- vadības, personāla un izglītojamo attiecībās valda labvēlība un savstarpēja cieņa;
- mācību līdzekļi atbilst mūsdienu prasībām, tos atjauno un papildina;
- sniedz atbalstu talantīgajiem izglītojamajiem, kā arī tiem, kam mācībās ir grūtības;
- izglītības iestādē ir nodrošināts izglītības programmu īstenošanai nepieciešamais personāls, pedagogi ir profesionāli, radoši, apmeklē profesionālās pilnveides kursus, seminārus un konferences;
- izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā, mācību procesā iegūto prasmju attīstībai piedāvā kolektīvās muzicēšanas iespējas.

Par izglītības iestāžu darbību profesionālās ievirzes izglītības programmu (māksla, mūzika) īstenošanā akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīja šādus ieteikumus kvalitātes uzlabošanai:

- pilnveidot metodisko komisiju darbu, dažādot mācību metodes;
- mācību procesā izmantot mūsdienu materiāltehniskos līdzekļus, jaunākās tehnoloģijas (datorprogrammas, audio un videoiekārtas);
- pilnveidot izglītojamo vērtēšanas sistēmu, precizēt vērtēšanas kritērijus un kārtību;
- uzlabot sadarbību ar izglītojamo vecākiem;
- turpināt mācību līdzekļu bāzes pilnveidi; tai skaitā papildināt krājumus ar mācību un papildu literatūru, metodiskiem līdzekļiem, sistematizēt nošu krājumus;
- aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus.

16.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās ievirzes izglītības programmās (sports), 2012.gads

17.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās ievirzes izglītības programmās (sports), 2013.gads

Diagrammās redzamais vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos rāda, ka 2013.gadā akreditācijai pieteiktajās izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas (sports), kvalitātes novērtēšanas rezultātu dinamika būtiski uzlabojusies vērtējamajās jomās „Mācīšana un mācīšanās”, „Iestādes resursi” un „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana”.

Piemēram, kritērijs „Mācīšanas kvalitāte” 2013.gadā novērtēts ar „ļoti labi” un „labi” 30 (86%), ar „pietiekami” – 5 (14%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā attiecīgi – 24 (71%) un 10 (29%) gadījumos. Kritērijs „Mācīšanās kvalitāte” 2013.gadā novērtēts ar „ļoti labi” un „labi” 33 (95%), ar „pietiekami” – 2 (6%) gadījumos, bet 2012.gadā ar „ļoti labi” un „labi” 26 (77%), ar „pietiekami” 8 (24%) gadījumos.

Lai gan akreditācijas ekspertu komisijas savos ziņojumos visbiežāk ieteikumus norādījušas kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”, 2013.gadā tas novērtēts tikai ar vērtējuma līmeņiem „ļoti labi” un „labi”, savukārt, 2012.gadā 17 (50%) gadījumos ar „ļoti labi” un „labi” un 17 (50%) gadījumos – ar „pietiekami”.

Atbilstoši kvalitātes novērtēšanas rezultātiem jomā „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” var secināt, ka izglītības iestādēs notiek regulāra sadarbība ar pašvaldības, valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, tajā skaitā ar sporta veidu federācijām. Piemēram, kritērijs „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” 2013.gadā novērtēts ar „ļoti labi” un „labi” 33 (94%), ar „pietiekami” 2 (6%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā ar „ļoti labi” un „labi” 25 (74%) gadījumos, ar „pietiekami” 9 (27%) gadījumos. 2013.gadā kritērijs „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” visbiežāk jeb 18 (51%) novērtēts ar „ļoti labi”, ar „labi” 10 (27%) gadījumos, ar „pietiekami” 6(17%), bet 2012.gadā ar „labi” 27 (68%), ar „pietiekami” 11 (32%) gadījumos.

Visatšķirīgākie profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtējumi saņemti jomā „Atbalsts izglītojamiem”.

Par izglītības iestāžu darbību profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanā akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda izglītības iestāžu īpašos piedāvājumus, piemēram:

- pedagogi veic sistemātisku darbu ar izglītojamiem, veic sasniegumu analīzi, nodrošina piedalīšanos dažāda līmeņa sacensībās;
- izglītības iestādes sadarbojas ar izglītojamo ģimenēm, organizē vecāku sanāksmes;
- izglītības iestāžu telpas ir funkcionālas, teritorijas ir sakoptas un uzturētas labā kārtībā;
- pašvaldības sniedz finansiālu atbalstu izglītojamo un pedagogu materiālai stimulēšanai.

Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka profesionālās ievirzes izglītības iestādēm, kuras īsteno sporta profesionālās ievirzes izglītības programmas, nepieciešams:

- papildināt mācību līdzekļu bāzi, plānot resursu atjaunināšanu;
- aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus un mācību darba organizācijas dokumentus, ievērot dokumentācijas aizpildes un izpildes prasības;
- pilnveidot izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu, veidot datu bāzi sasniegumu apkopošanai un izvērtēšanai;
- sporta speciālistiem pilnveidot profesionālo kompetenci atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- piesaistīt personālrесursus administratīvā darba slodzes novirzīšanai.

Secinājumi

Profesionālās ievirzes izglītības iestādēm nepieciešams:

- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu;
- dažādot mācību metodes;
- pilnveidot mācību līdzekļu bāzi;
- aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus.

8. Profesionālās izglītības programmu akreditācija nozaru griezumā

2013.gadā turpina attīstīties sadarbība ar sociālajiem partneriem. Sākot no 2011.gada, ir izveidotas nozaru ekspertu padomes, kas ir nozaru konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir sekmēt nozares profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu, veicinot valsts, nozares darba devēju un to organizāciju, darbinieku (arodbiedrību) organizāciju, profesionālo organizāciju un nozares speciālistu sadarbību cilvēkresursu attīstības jautājumos.

Nozaru ekspertu padomes veic nozares attīstības prognozēšanu, izglītības un darba tirgus pieprasījuma un piedāvājuma atbilstības pētīšanu un nodrošināšanu. Šobrīd darbojas 12 nozaru ekspertu padomes šādās nozarēs:

- Tūrisms, skaistumkopšana,
- Ķīmiskās rūpniecības nozare un tās saskarnozares – ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide,
- Metālapstrāde, mašīnbūve un mašīnzinības,
- Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošana,
- Kokrūpniecība (mežsaimniecība, kokapstrāde),
- Būvniecība,
- Enerģētika,
- Pārtikas rūpniecība un lauksaimniecība,
- Uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība, administrēšana (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības),
- Elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas,
- Poligrāfija un izdevējdarbība, papīra un papīra izstrādājumu ražošana un datordizains,
- Transports un loģistika.

Sākot no 2012.gada, kvalitātes dienests akreditācijas ekspertu komisijās iekļauj ekspertus, kurus ir deleģējušas nozaru ekspertu padomes.

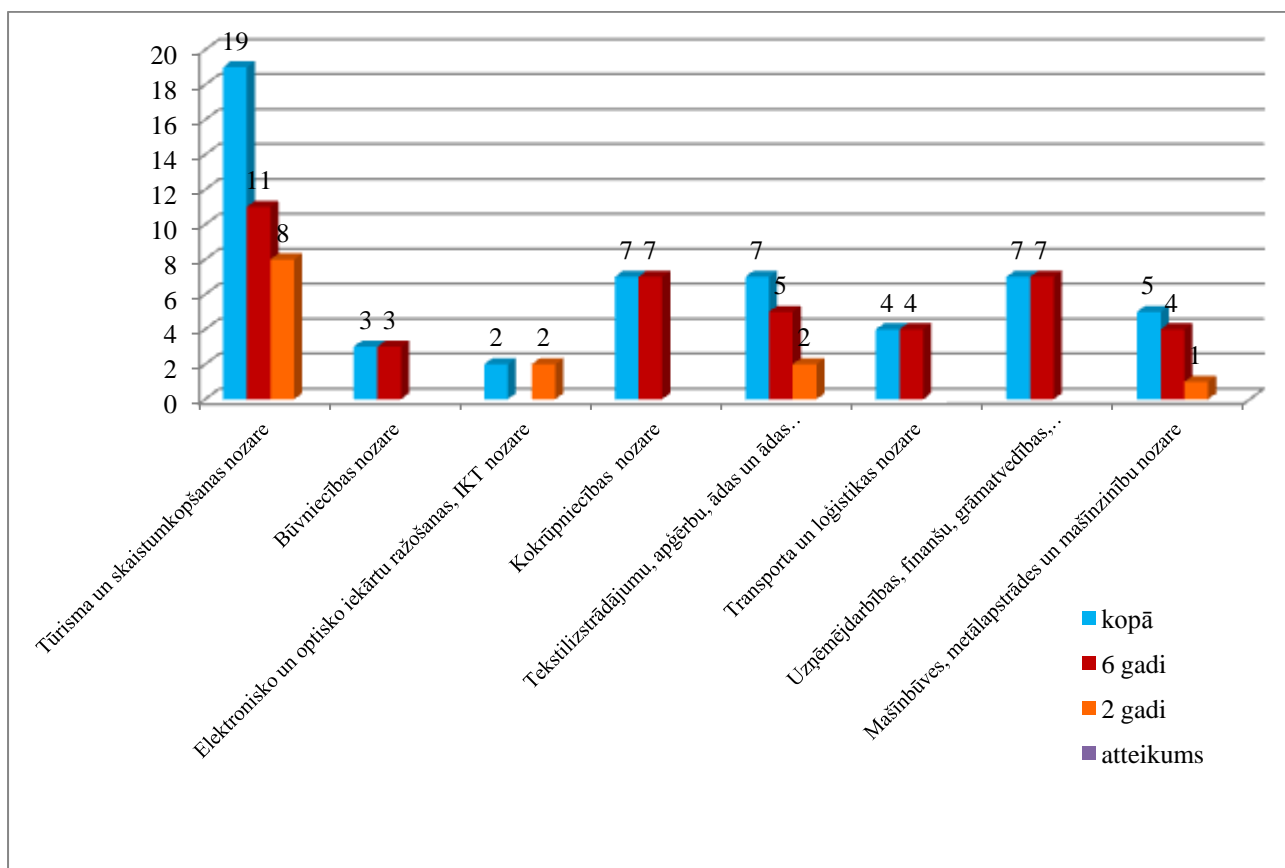
Pārskata periodā akreditācijai ar ekspertu komisiju tika pieteiktas 193 profesionālās izglītības programmas, tajā skaitā profesionālās vidējās, arodizglītības, profesionālās pamatizglītības un profesionālās tālākizglītības programmas.

Profesionālās izglītības programmu skaits atbilstoši nozarei (4.tabula)

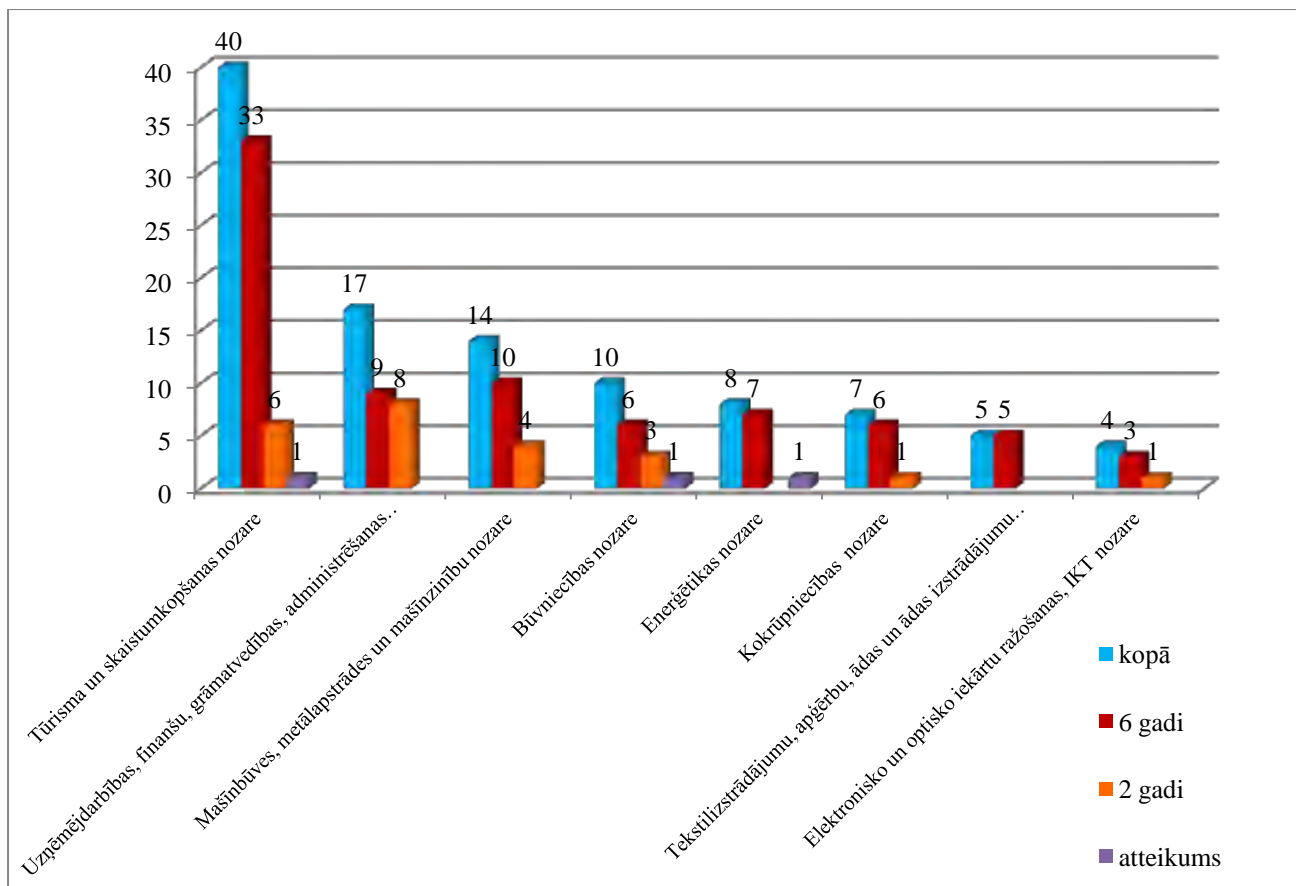
Nozare	2012.gads				2013.gads			
	Valsts dibinātās izglītības iestādes	Pāšvaldību dibinātās izglītības iestādes	Privātās izglītības iestādes	Kopā	Valsts dibinātās izglītības iestādes	Pāšvaldību dibinātās izglītības iestādes	Privātās izglītības iestādes	Kopā
Tūrisms, skaistumkopšana	5	3	11	19	12	6	22	40
Uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība, administrēšana (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības)	4	1	2	7	1	-	16	17
Metālapstrāde, mašīnbūve un	2	-	3	5	4	-	10	14

mašīnzinības								
Kokrūpniecība (mežsaimniecība, kokapstrāde)	3	4	-	7	1	3	3	7
Būvniecība	-	1	2	3	3	2	5	10
Elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	1	-	1	2	-	-	4	4
Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošana	3	-	4	7	3	-	2	5
Transports un loģistika	1	-	3	4	-	-	2	2
Poligrāfija un izdevējdarbība, papīra un papīra izstrādājumu ražošana un datorizains	-	-	-	-	2	-	1	3
Enerģētika	-	-	-	-	3	-	5	8
Citas	1	3	2	6	14	6	3	23
Kopā:	20	12	28	60	43	17	73	133

Diagrammās apkopota informācija par akreditācijas termiņu akreditācijās ar ekspertu komisiju profesionālās vidējās, arodizglītības, profesionālās pamatizglītības un profesionālās tālākizglītības programmām 2012. un 2013.gadā.

18.attēls. Akreditācijas termiņš akreditācijai ar ekspertu komisiju profesionālās izglītības programmās, 2012.gads

19.attēls. Akreditācijas termiņš akreditācijai ar ekspertu komisiju profesionālās izglītības programmās, 2013.gads

8.1. Tūrisma un skaistumkopšanas nozare

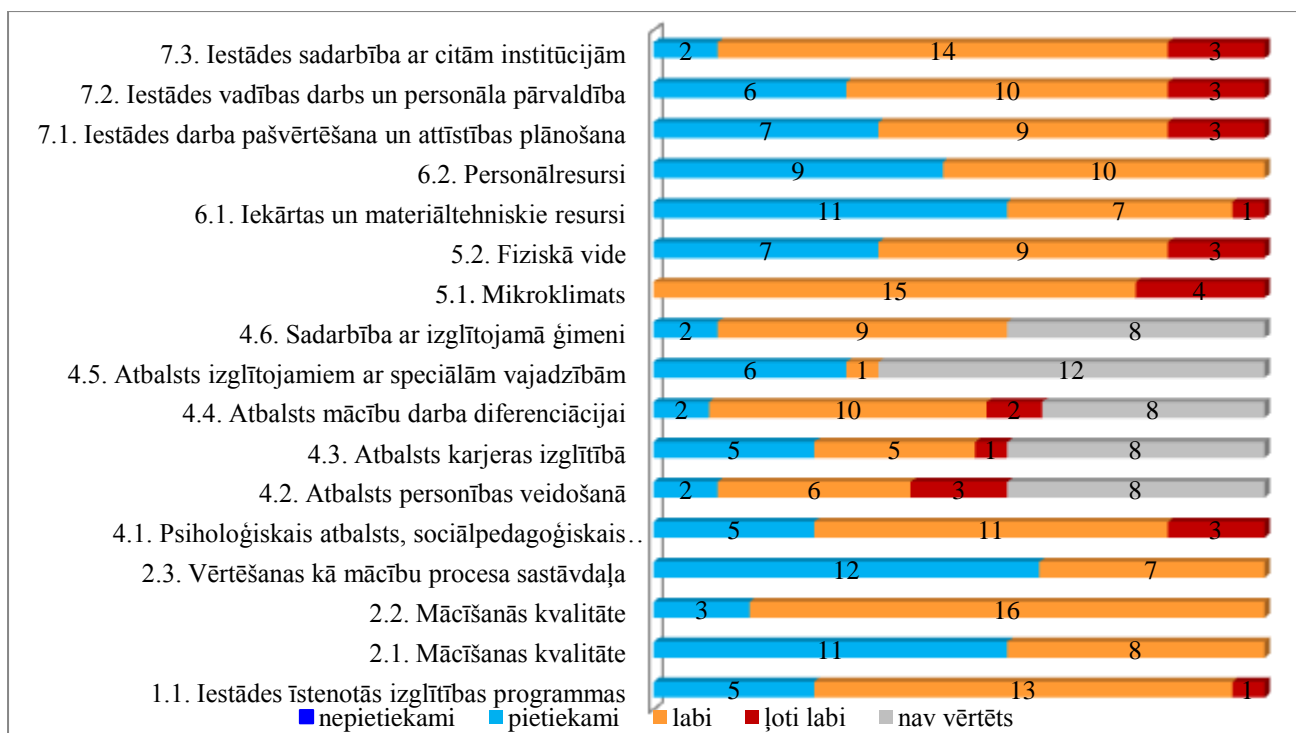
Pārskata periodā tieši Tūrisma un skaistumkopšanas nozares profesionālās izglītības programmas ir visbiežāk pieteiktās programmas akreditācijai, 2012.gadā tās ir 19 jeb 32%, bet 2013.gadā – 40 jeb 30%.

2013.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju izglītības iestādes pieteica 40 profesionālās izglītības programmas Tūrisma un skaistumkopšanas nozarē, no tām 22 (55%) – privāto izglītības iestāžu programmas, 12 (30%) – valsts un 6 (15%) – pašvaldību dibināto izglītības iestāžu programmas. 33 (83%) programmas akreditētas uz sešiem gadiem, 6 (15%) – uz diviem gadiem. Viena privātās izglītības iestādes īstenotā profesionālās tālākizglītības programma saņēma akreditācijas atteikumu¹⁷, jo kritērijos „Mācīšanas kvalitāte”, „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” un „Personālrесursi” tika novērtēta ar vērtējuma līmeni „nepietiekami”.

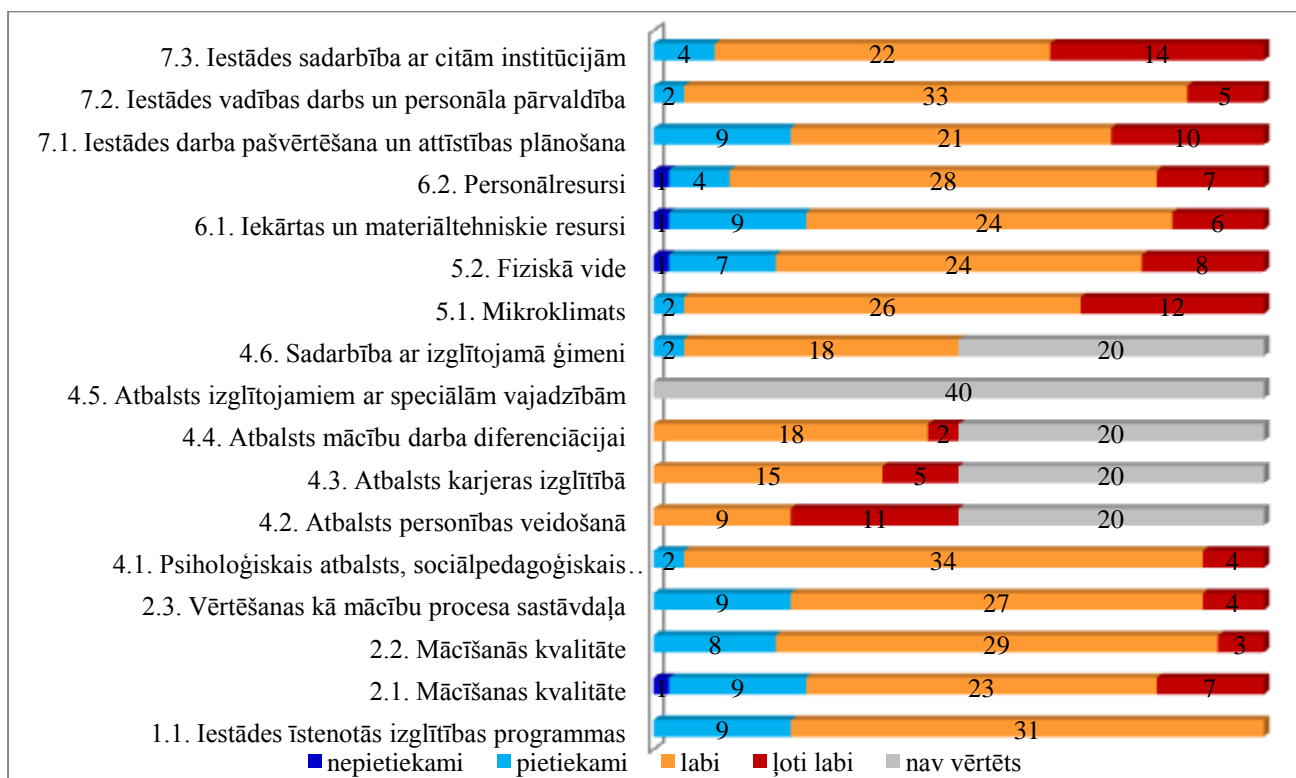
Diagrammās redzamais vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos rāda, ka 2013.gadā akreditācijai pieteiktajās nozares profesionālās izglītības programmās kvalitātes novērtēšanas rezultātu dinamika būtiski uzlabojusies vērtējamajās jomās „Mācīšana un mācīšanās” un „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana”.

17 MK noteikumu Nr.852 46.punkts: „Lēmumu par iestādes, izņemot eksaminācijas centru, vai izglītības programmas akreditācijas atteikumu pieņem, ja kaut viens no šo noteikumu 19.1., 19.2.1., 19.6.1., 19.6.2.apakšpunktā minētajiem kritērijiem novērtēts ar "nepietiekami" vai vairāk nekā viena trešdaļa šo noteikumu 19.punktā minēto kritēriju ir novērtēti ar "nepietiekami"”.

20.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Tūrisma un skaistumkopšanas nozarē, 2012.gads

21.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Tūrisma un skaistumkopšanas nozarē, 2013.gads

Salīdzinot ar 2012.gadu, izglītības programmu īstenošanas kvalitātes rādītāji ir augstāki. Piemēram, kritērijs „Mācīšanās kvalitāte” 2013.gadā novērtēts ar „labi” un ar „ļoti labi” 30 (75%), ar „pietiekami” 9 (23%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā – ar „labi” 8 (42%), ar „pietiekami” 11 (58%) gadījumos. Kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” 2013.gadā novērtēts ar „labi” un „ļoti labi” 31 (90%), ar „pietiekami” – 9 (10%) gadījumos, bet 2012.gadā – ar „labi” 7 (53%), ar „pietiekami” 12 (47%) gadījumos.

Jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” 2013.gadā programmas saņēmēju vērtējumu „labi” un „ļoti labi” 38 (95%), „pietiekami” 2 (5%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā „labi” un „ļoti labi” 13 (68%), „pietiekami” 6 (32%) gadījumos. Atbilstoši vērtējumiem kritērijā „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” var secināt, ka izglītības iestādes, kuras akreditētas uz sešiem gadiem pilnveidojušas sadarbību ar darba devējiem, sociālajiem partneriem un profesionālajām organizācijām, iesaistot sadarbības partnerus izglītības programmu satūra izstrādē un profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norisē. Minētais kritērijs novērtēts ar „ļoti labi” 14 (35%), ar „labi” 22 (55%), ar „pietiekami” 4 (10%) gadījumos, savukārt, 2012.gadā – ar „ļoti labi” 3 (16%), ar „labi” 14 (74%), ar „pietiekami” 2 (11%) gadījumos.

Augstāks vērtējums kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” ļauj secināt, ka 2013.gadā uzlabojies izglītības iestāžu mācību līdzekļu nodrošinājums, tiek plānota iekārtu iegāde un materiāltehnisko resursu bāzes pilnveide. 2013.gadā kritērijs novērtēts ar „labi” un „ļoti labi” 30 (75%), ar „pietiekami” 9 (23%) gadījumos, bet 2012.gadā vērtējumu „pietiekami” saņēma 11 (58%) izglītības iestāžu īstenotās profesionālās izglītības programmas.

Par izglītības programmu īstenošanu, kuras akreditētas uz sešiem gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo un izglītības iestāžu īpašos piedāvājumus, piemēram:

- tiek izstrādātas jaunas vai aktualizētas esošās izglītības programmas;
- pedagogi izmanto aktuālus mācību materiālus, pastāvīgi pilnveido savas zināšanas un prot tās nodot izglītojamajiem;
- sakārtota un labiekārtota mācību vide;
- radošs, labvēlīgs mikroklimats;
- izglītības iestādes rūpējas par tēla veidošanu un tradīciju saglabāšanu;
- izglītojamie ar labiem rezultātiem piedalās valsts un starptautiskajos profesionālajos konkursos;
- izglītības programmu īstenošanai ir nepieciešamais materiāltehniskais nodrošinājums;
- izglītības iestādes personālam ir pieredze un atbilstoša kvalifikācija;
- vadība un darbinieki ir ieinteresēti kvalitatīva mācību procesa īstenošanā un izglītības iestādes attīstībā;
- izglītības iestādes sadarbojas ar valsts institūcijām, darba devējiem, sociālajiem partneriem un profesionālajām organizācijām, ir apzināti nozaru uzņēmumi, kuri var nodrošināt prakses vietas, un noslēgti atbilstoši sadarbības līgumi.

Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās vidējās vai profesionālās tālākizglītības programmas Tūrisma un skaistumkopšanas nozarē, nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas, tajā skaitā mācību priekšmetu programmas atbilstoši profesijas standartu, nozares un darba tirgus prasībām;
- dažādēt mācību metodes, plašāk izmantot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
- pilnveidot mācību līdzekļu bāzi;
- nodrošināt izglītības iestādes ar tehnoloģijām un mācību procesā pielietot tehnoloģijas, kas tūrisma uzņēmumiem nepieciešamas, komunicējot ar klientiem, informējot klientus par sniegtajiem pakalpojumiem;
- papildināt esošo mācību literatūras un metodisko materiālu krātuvi ar jaunāko mācību literatūru, papildināt papildu literatūru ar ārzemju profesionālajiem izdevumiem;
- pilnveidot sadarbību ar nozares profesionāļiem uzņēmumos.

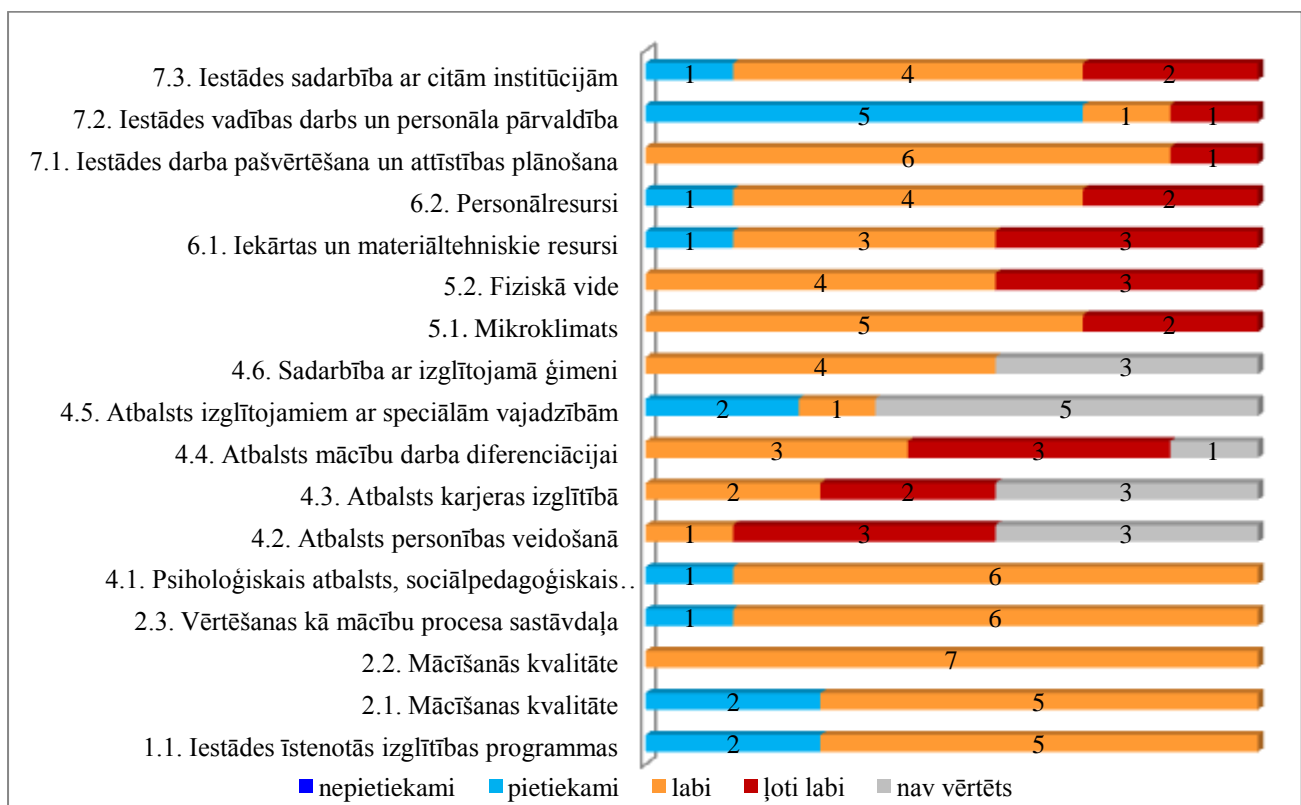
8.2. Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozare

2012.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju izglītības iestādes pieteica 7 profesionālās izglītības programmas Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozarē, no tām 2 (29%) – privāto izglītības iestāžu īstenotās programmas, 4 (57%) – valsts un 1 (14%) – pašvaldības dibinātas izglītības iestādes programma, savukārt, 2013.gadā akreditācijai pieteica jau 17 profesionālās izglītības programmas, no tām 16 (94%) – privāto izglītības iestāžu īstenotās programmas un 1 – valsts izglītības iestādes īstenotā profesionālās izglītības programma.

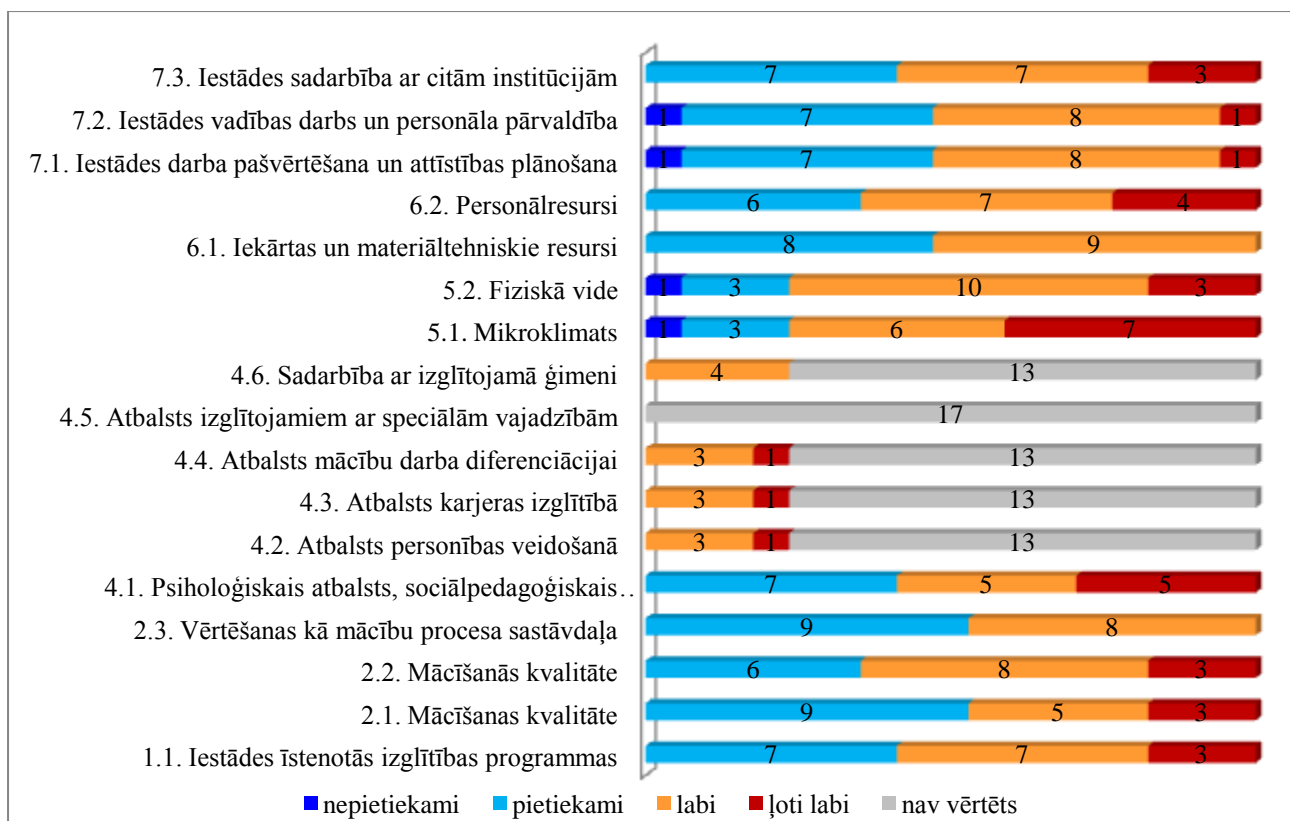
2012.gadā visas programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem. 2013.gadā 9 programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem, 7 privāto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās tālākizglītības un 1 profesionālās vidējās izglītības programma tika akreditēta uz diviem gadiem.

Kvalitātes novērtēšanas rezultātos visraksturīgākās izmaiņas vērojamas kritērijos: „Mācību saturs: Iestādes īstenotās izglītības programmas”, „Mācīšanas kvalitāte”, „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” un „Personālrērsuri”.

Kritēriji „Mācību saturs: Iestādes īstenotās izglītības programmas” un „Mācīšanas kvalitāte” 2013.gadā novērtēti ar „ļoti labi” 3 (18%) gadījumos, bet 2012.gadā nevienā no gadījumiem.

22.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozarē, 2012.gads

23.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozarē, 2013.gads

Jomas „Iestādes resursi” kritērijos kvalitātes rādītāju dinamikā vērojama lejupslīde. Piemēram, kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” 2013.gadā novērtēts ar „labi” 9 (53%) gadījumos, bet 2012.gadā ar „ļoti labi” un „labi” 6 (86%) gadījumos. Kritērijs „Personālrесursi” 2013.gadā novērtēts ar „pietiekami” 6 (35%), bet 2012.gadā – 1 (14%) gadījumā. Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, var secināt, ka izglītības iestādēm, kuras akreditētas uz diviem gadiem, profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešams ieguldīt finanšu resursus informācijas tehnoloģiju pastāvīgai atjaunināšanai, motivēt pedagogus profesionālās kvalifikācijas pilnveidei.

Par izglītības iestāžu darbību un Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozares profesionālās izglītības programmu īstenošanu, kuras akreditētas uz sešiem gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

- izglītības iestādēs valda labvēlīgs mikroklіmats;
- mācību līdzekļu bāze nodrošina izglītības programmu apguvi optimālā līmenī;
- profesionāli pedagogi, kas sekmē sadarbību ar nozares komercuzņēmumiem;
- plāno un koordinē izglītības iestādes darba organizāciju, vadības darbu un personāla pārvaldību;
- izglītības iestādes īsteno mērķtiecīgu un attīstību veicinošu sadarbību ar dibinātāju, valsts institūcijām un darba devējiem.

Izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozarē, nepieciešams:

- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu, precizēt vērtēšanas kritērijus;

- periodiski aktualizēt izglītības programmu saturu atbilstoši nozares attīstībai un normatīvo aktu prasībām;
- atjaunot un pilnveidot mācību tehnisko līdzekļu bāzi, papildināt mācību, t.sk. digitālo mācību līdzekļu un papildu literatūras resursus;
- veicināt pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi;
- noteikt atbildīgās personas izglītības programmu satura plānošanas koordinēšanai un attīstības stratēģijas veidošanai;
- aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus.

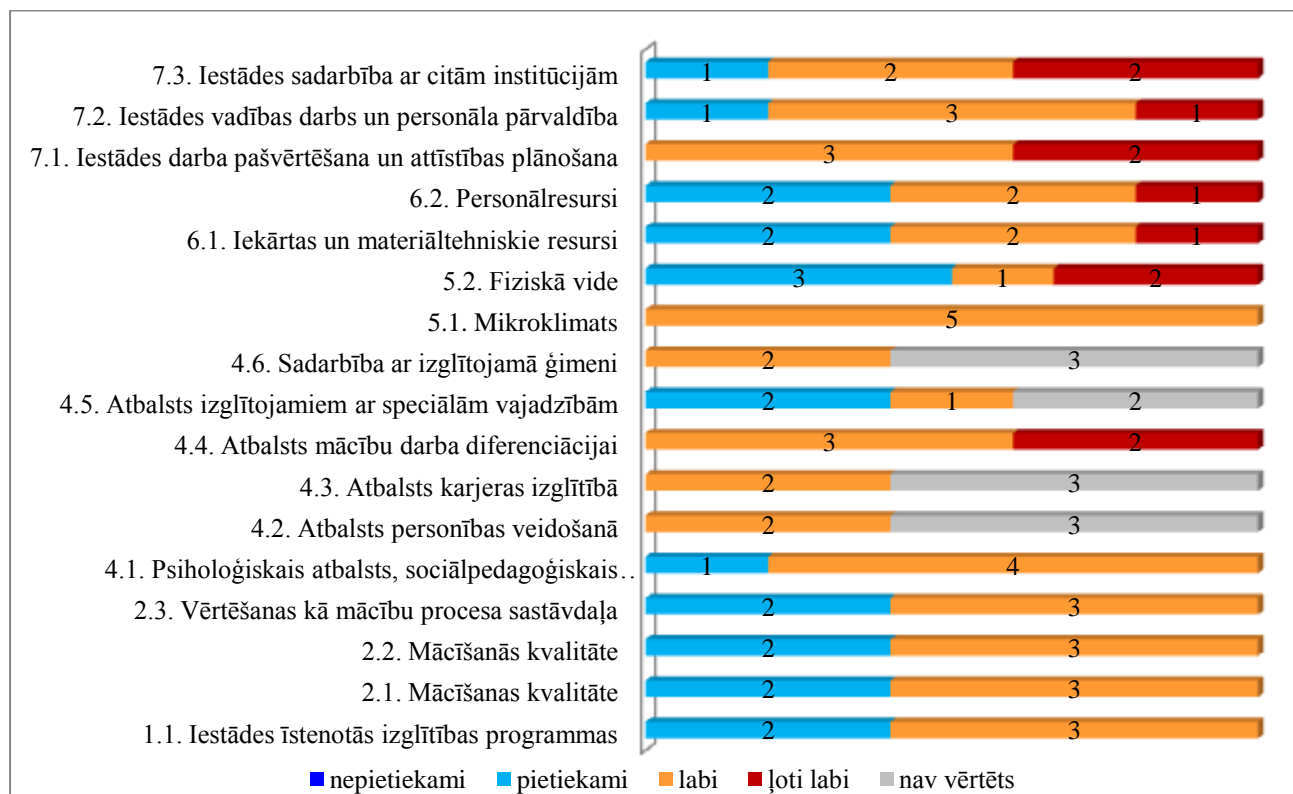
8.3. Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozare

2012.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju izglītības iestādes pieteica 5 profesionālās izglītības programmas Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozarē, no tām 3 (60%) – privāto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās tālākizglītības programmas un 2 (40%) – valsts dibināto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas.

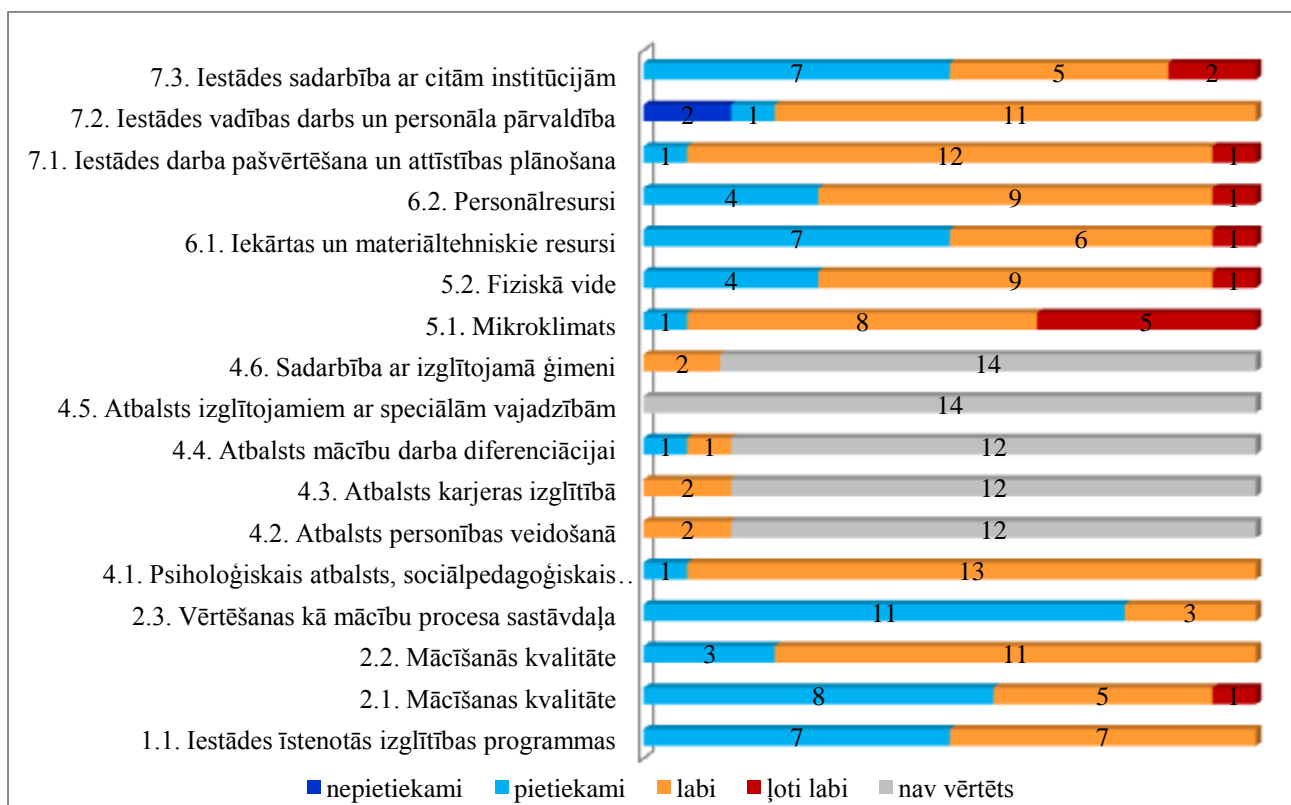
2013.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju izglītības iestādes pieteica 14 profesionālās izglītības programmas Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozarē, no tām 10 (71%) – privāto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās tālākizglītības programmas un 4 (29%) – valsts dibināto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās vidējās, arodizglītības un profesionālās tālākizglītības programmas.

Visbiežāk akreditācijai pieteiktas programmas „Metālapstrāde” (ar dažādām metinātāja profesionālajām kvalifikācijām), 2013.gadā to skaits sasniedza 10 jeb 71%.

2012.gadā 1 profesionālās tālākizglītības programma tika akreditēta uz diviem gadiem, pārējās izglītības programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem. 2013.gadā 4 profesionālās tālākizglītības programmas tika akreditētas uz diviem gadiem, pārējās – uz sešiem gadiem.

24.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozarē, 2012.gads

25.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozarē, 2013.gads

2013.gadā kvalitātes novērtēšanas rezultātu tendence izglītības programmu īstenošanā liecina par kvalitātes rādītāju uzlabošanos jomā „Iestādes vide”. Kritērijs „Fiziskā vide” 2013.gadā novērtēts ar „ļoti labi” un „labi” 10 (71%), bet 2012.gadā – gan ar „ļoti labi” un „labi” 3 (50%) gadījumos. Visaugstāko vērtējumu šajā kritērijā saņēmušas tajās valsts dibinātās izglītības iestādēs īstenotās programmas, kurās turpinās Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansēto projektu infrastruktūras un mācību aprīkojuma modernizācijas process.

Līdzīgi vērtēts kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”. Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozares profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešami resursi, ko veiksmīgāk nodrošina valsts dibinātās izglītības iestādes. Privāto izglītības iestāžu īstenoto programmu materiāltehniskais nodrošinājums vairumā gadījumu novērtēts ar vērtējuma līmeni „pietiekami”.

Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Mašīnbūves, metālapstrādes un mašīnzinību nozarē, nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas atbilstoši profesijas standartu, nozares un darba tirgus prasībām, mācību priekšmetu programmās precizēt Eiropas standartus (EN) metināšanai;
- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu;
- pilnveidot mācību nodarbību uzskaites kārtību praktiskajās nodarbībās;
- uzlabot ventilācijas sistēmas metināšanas darbnīcās;
- papildināt mācību tehnisko līdzekļu bāzi, mācību un papildu literatūru;
- veicināt pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi, izstrādāt pedagogu profesionālās pilnveides plānu;

- aktualizēt izglītības iestāžu iekšējos normatīvos aktus, atbilstoši ārējo normatīvo aktu prasībām noformēt līgumus ar pedagogiem.

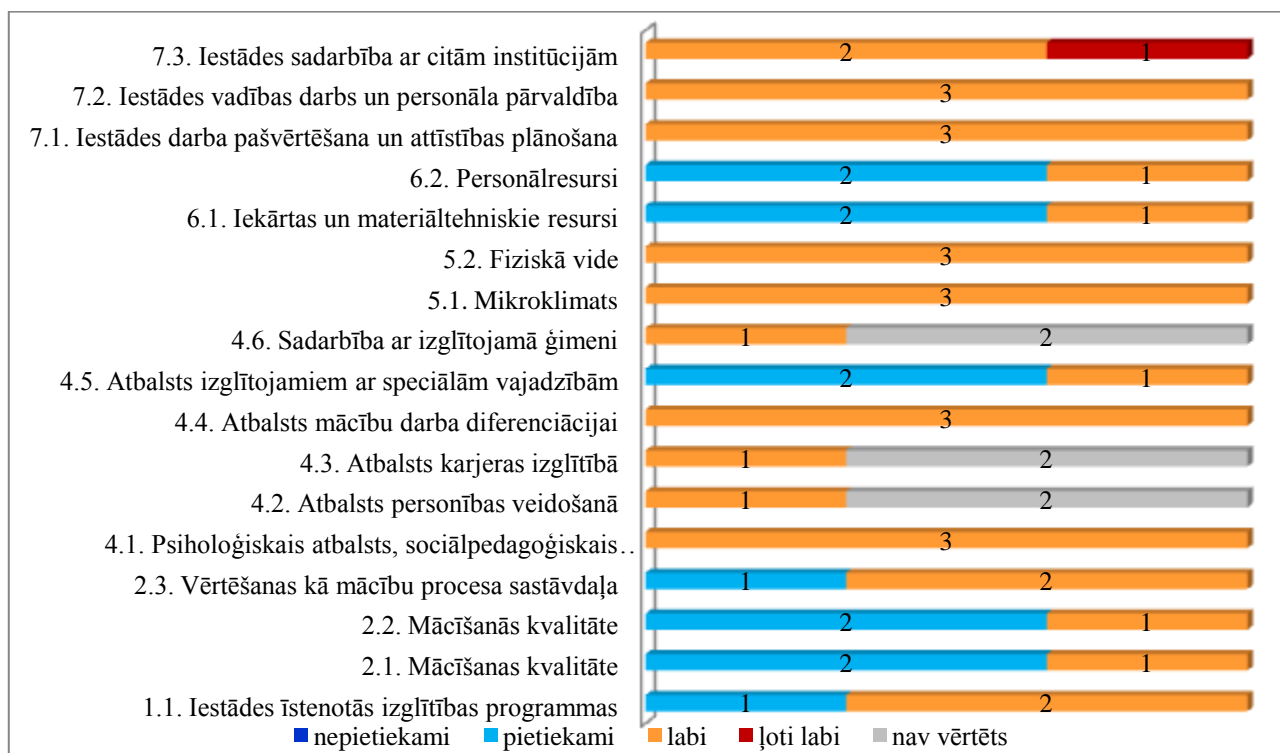
Atsevišķos akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība privātajām izglītības iestādēm nodrošināt mācību procesa atbilstību izglītības programmas mācību plānam, iegādāties atbilstošus mācību tehniskos līdzekļus praktisko mācību īstenošanai, laicīgi sagatavot profesionālās kvalifikācijas eksāmeni nepieciešamo dokumentāciju, noslēgt atbilstošus līgumus par trūkstošo instrumentu īri, telpās izvietot evakuācijas plānus, pilnveidot sadarbību ar nozares asociāciju, aktivizēt sadarbību ar darba devējiem.

8.4. Būvniecības nozare

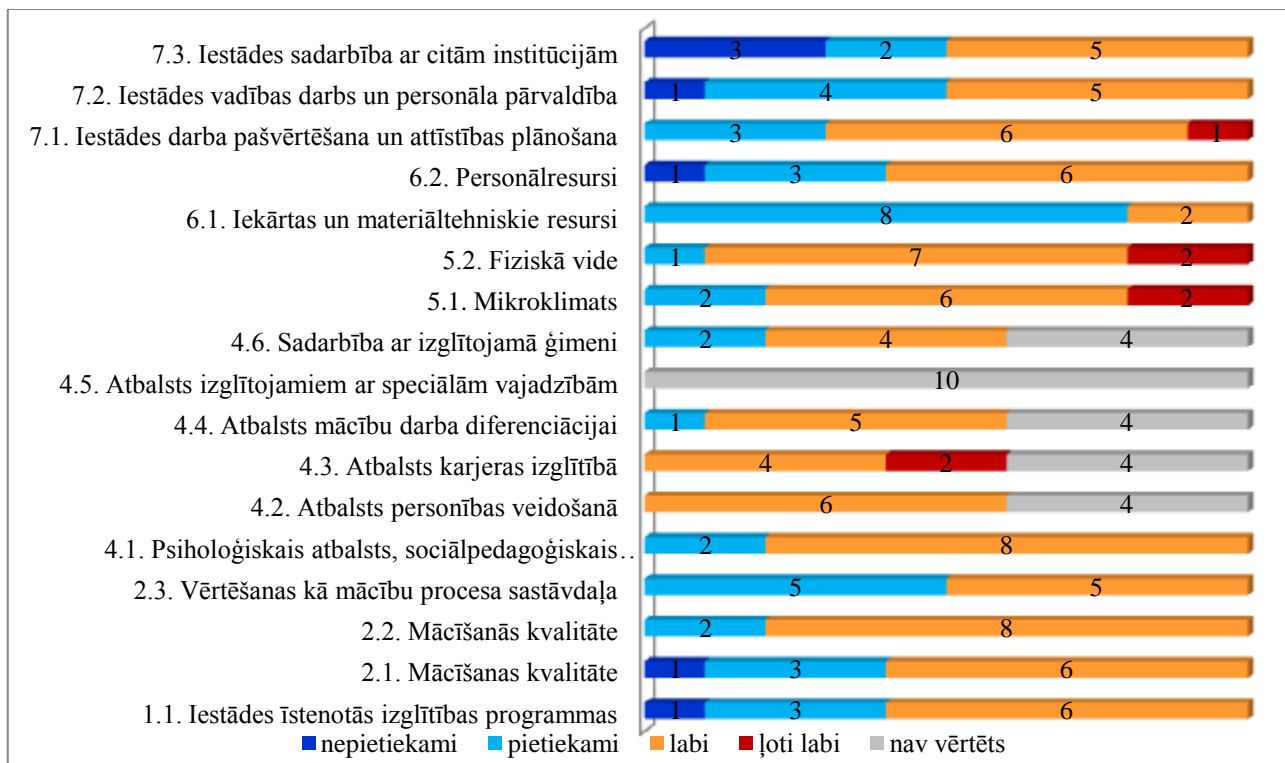
2012.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju izglītības iestādes pieteica 3 profesionālās izglītības programmas Būvniecības nozarē, no tām 2 profesionālās tālākizglītības programmas īstenoja privātās izglītības iestādes un 1 profesionālās vidējās programmu – valsts dibināta izglītības iestāde. Visas profesionālās izglītības programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem.

2013.gadā akreditācijai ar ekspertu komisiju pieteica 10 programmas, no tām 5 – privāto izglītības iestāžu īstentās 3 profesionālās tālākizglītības programmas un 1 profesionālās vidējās izglītības programmu, 2 pašvaldību dibināto izglītības iestāžu īstentoto 1 profesionālās pamatzglītības un 1 arodizglītības programmu, 3 – valsts dibināto izglītības iestāžu īstentās profesionālās vidējās izglītības programmas. 2013.gadā 6 profesionālās izglītības programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem, 3 – uz diviem gadiem, 1 privātās izglītības iestādes īstentā profesionālās vidējās izglītības programma saņēma akreditācijas atteikumu.

Visbiežāk akreditācijai pieteiktas programmas ar nosaukumu „Interjera dizains”, 2013.gadā tās bija 4 jeb 40%, no tām – 3 profesionālās vidējās izglītības un 1 profesionālās tālākizglītības programma, 2012.gadā – 1 profesionālās vidējās izglītības programma.

26.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Būvniecības nozarē, 2012.gads

27.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Būvniecības nozarē, 2013.gads

Diagrammās apkopotā informācija ļauj secināt, ka visbiežāk profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitāte saņēmusi III līmeņa vērtējumu – „labi”.

Ar vērtējuma līmeni „nepietiekami” kritērijos „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas”, „Mācīšanās kvalitāte”, „Personālrесursi” un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” novērtēta privātās izglītības iestādes īstenotā profesionālās vidējās izglītības programma, kura saņēma akreditācijas atteikumu.

Visatšķirīgāko vērtējumu profesionālās izglītības programmas saņēmušas kritērijā „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”. 2013.gadā tas novērtēts ar „labi” 5 (50%), ar „pietiekami” 2 (20%), ar „nepietiekami” 3 (30%) gadījumos. Gan 2012.gadā, gan 2013.gadā visaugstāko vērtējumu šajā kritērijā saņēmušas tajās valsts dibinātās izglītības iestādēs īstenotās programmas, kuras aktīvi piedalās dažādās Eiropas Savienības programmās, nevalstisko organizāciju īstenotajos projektos, kas dod iespējas veidot partnerības projektus ar izglītības iestādēm ārzemēs.

2013.gadā par Būvniecības nozarē profesionālās izglītības programmu īstenošanu, kuras akreditētas uz sešiem gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

- ir nodrošināta praktisko mācību īstenošana sadarbības partneru uzņēmumos;
- izglītības iestādes teritorija ir sakopta un uzturēta labā kārtībā;
- vadības, personāla un izglītojamo attiecībās valda labvēlība un savstarpēja cieņa;
- izglītojamajiem ir pieejama atbilstoša mācību literatūra.

Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norāda, ka, ja valsts dibinātās izglītības iestādes programmas akreditācijai pieteikušas mazāk kā trīs mēnešus pēc to īstenošanas uzsākšanas, ir grūti vērtēt īstenošanas kvalitāti un prognozēt, vai tiks sasniegts profesionālās izglītības programmas mērķis un izpildīti uzdevumi.

Profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Būvniecības nozarē, nepieciešams:

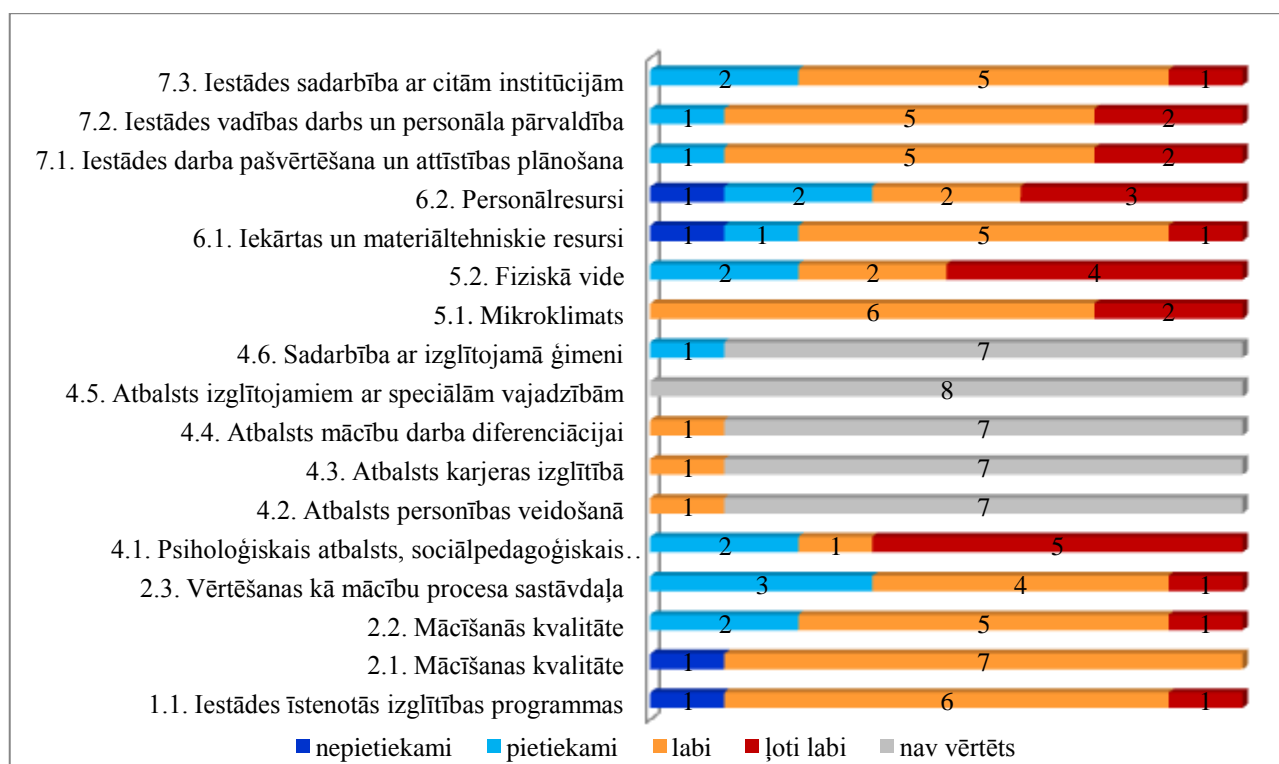

- aktualizēt profesionālās izglītības programmas, iesaistot darba devējus un nozares pārstāvjus;
- programmā „Interjera dizains” iekļaut speciālo projektēšanas programmu;
- pilnveidot metodisko darbu, dažādot mācību metodes;
- aktualizēt praktisko mācību uzdevumus, pilnveidot mācību nodarbību uzskaites kārtību praktiskajās nodarbībās, konkretizēt patstāvīgo darbu mērķus, uzdevumus, rezultātus;
- papildināt kvalifikācijas eksāmenu jautājumu bāzi;
- pilnveidot sadarbību ar izglītojamo ģimeni;
- papildināt mācību tehnisko līdzekļu bāzi (ar atbilstošu datortehniku, programmatūru projicēšanas tehniku, molbertiem, darba galdiem un apgaismojuma tehniku), mācību un papildu literatūru;
- izstrādāt pedagogu profesionālās pilnveides plānu, veicināt pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi;
- uzlabot izglītības iestādes darba organizāciju, tajā skaitā plānot regulāras vadības sanāksmes, aktualizēt izglītības iestāžu iekšējos normatīvos aktus;
- pilnveidot sadarbību ar nozares organizācijām, aktivizēt izglītības iestādes sadarbību ar valsts institūcijām un darba devējiem.

Atsevišķos akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība informēt pedagogus par iespēju iegūt kvalifikāciju ārpus formālās izglītības ceļā, nodrošinot izglītības programmas īstenošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ievērot tematisko satura pēctecību, līgumus ar pedagogiem un izglītojamajiem noformēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām; izglītojamo motivācijai neizmantojot neobjektīvi augstus mācību sasniegumu vērtējumus, metodiskajos materiālos lietot nozares profesionālo terminoloģiju.

8.5. Enerģētikas nozare

2012.gadā profesionālās izglītības programmas Enerģētikas nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju nepieteica neviena izglītības iestāde, savukārt, 2013.gadā tika pieteiktas 8 profesionālās izglītības programmas.

Valsts dibināto izglītības iestāžu akreditācijai pieteiktās 2 profesionālās tālākizglītības programmas, 1 profesionālās vidējās izglītības programma un 4 privāto izglītības iestāžu īstenotās tika akreditētas uz sešiem gadiem.

Viena privātās izglītības iestādes īstenotā profesionālās tālākizglītības programma saņēma akreditācijas atteikumu, jo kritērijos „Mācību saturs – Iestādes īstenotās izglītības programmas”, „Mācīšanas kvalitāte”, „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” un „Personālrесursi” saņēma viszemāko vērtējumu – „nepietiekami”.

Pēc vērtējumu līmeņa sadalījuma kritērijos redzams, ka izglītības iestādes Enerģētikas nozares izglītības programmu īstenošanā vislabākos kvalitātes rādītājus uzrāda kritērijos „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)”, „Fiziskā vide”, „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”.

Kritērijs „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” 63% gadījumos novērtēts ar „ļoti labi”, 1 (12%) gadījumā ar „labi”, kas liek secināt, ka izglītības iestādes nodrošina izglītojamo drošību, pieaicina atbildīgo uzraudzības institūciju speciālistus, lai novērtētu izglītības iestādes atbilstību drošības prasībām.

Kritērijs „Fiziskā vide” 50% gadījumos novērtēts ar „ļoti labi”, 25% gadījumos ar „labi”. Kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” 12% gadījumos novērtēts ar „ļoti labi” un 63% gadījumos ar „labi”. Tā ir likumsakarība, jo valsts dibināto izglītības iestādēs turpinās Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansēto projektu infrastruktūras un mācību aprīkojuma modernizācijas process, savukārt, privātās izglītības iestādēs materiāli tehniskās bāzes izveidē un nodrošināšanā ir ieinteresēts dibinātājs, kas nodrošina atbilstošu un mūsdienīgu mācību un uzskates līdzekļu izmantošanu mācību procesā.

Par izglītības iestāžu darbību un Enerģētikas nozarē profesionālās izglītības programmu īstenošanu akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

- izglītības iestādes teritorija ir sakopta, telpas ir funkcionālas un estētiski noformētas;
- kvalitatīvi izstrādāti praktisko darbu uzdevumi;
- ir nodrošināts izglītības programmu īstenošanai nepieciešamais pedagoģiskais un atbalsta personāls, izglītības iestāde izmanto iespējas piesaistīt nozares speciālistus konsultācijām, mācību procesa pilnveidošanai un novērtēšanai.

Profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Enerģētikas nozarē, nepieciešams:

- savlaicīgi aktualizēt izglītības programmas, iekļaut programmās mācību priekšmetu, kas veicinātu izglītojamā sociālās prasmes;
- plašāk izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;
- modernizēt enerģētikas un elektrotehnikas mācību darbnīcas, izveidot gaismvadu un pievadkabeļu poligonu;
- papildināt esošo mācību literatūras un metodisko materiālu krātuvi ar profesionālo mācību literatūru, veikt regulāru mācību grāmatu fonda pārskatīšanu, sistematizēšanu;
- pilnveidot mācību tehnisko līdzekļu bāzi;
- izstrādāt pedagogu profesionālās pilnveides plānu, veicināt pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidi.

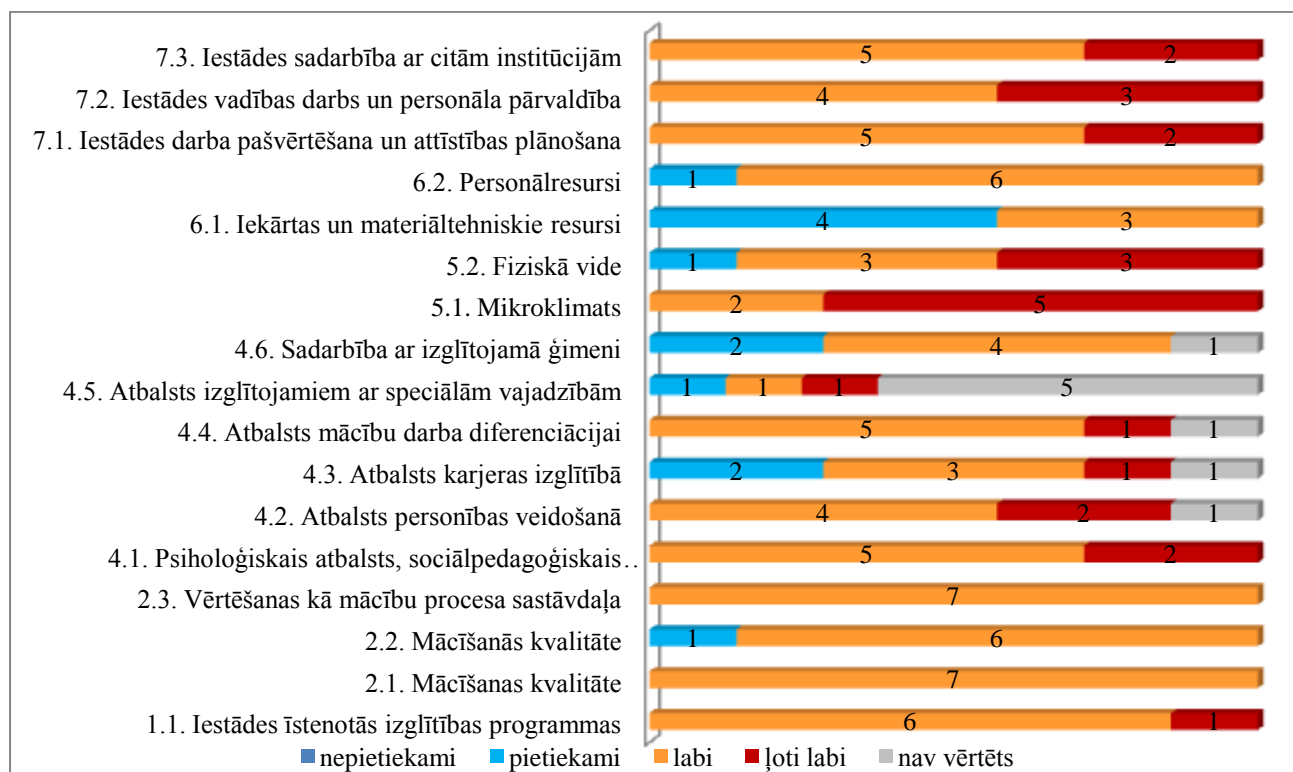
8.6. Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozare

2012.gadā profesionālās izglītības programmas Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju pieteica 7 izglītības iestādes, no tām 3 – valsts dibinātas izglītības iestādes, kuras īsteno vienu pamatizglītības, vienu – arodizglītības un vienu profesionālās vidējās izglītības programmu, 4 – pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās pamatizglītības programmas.

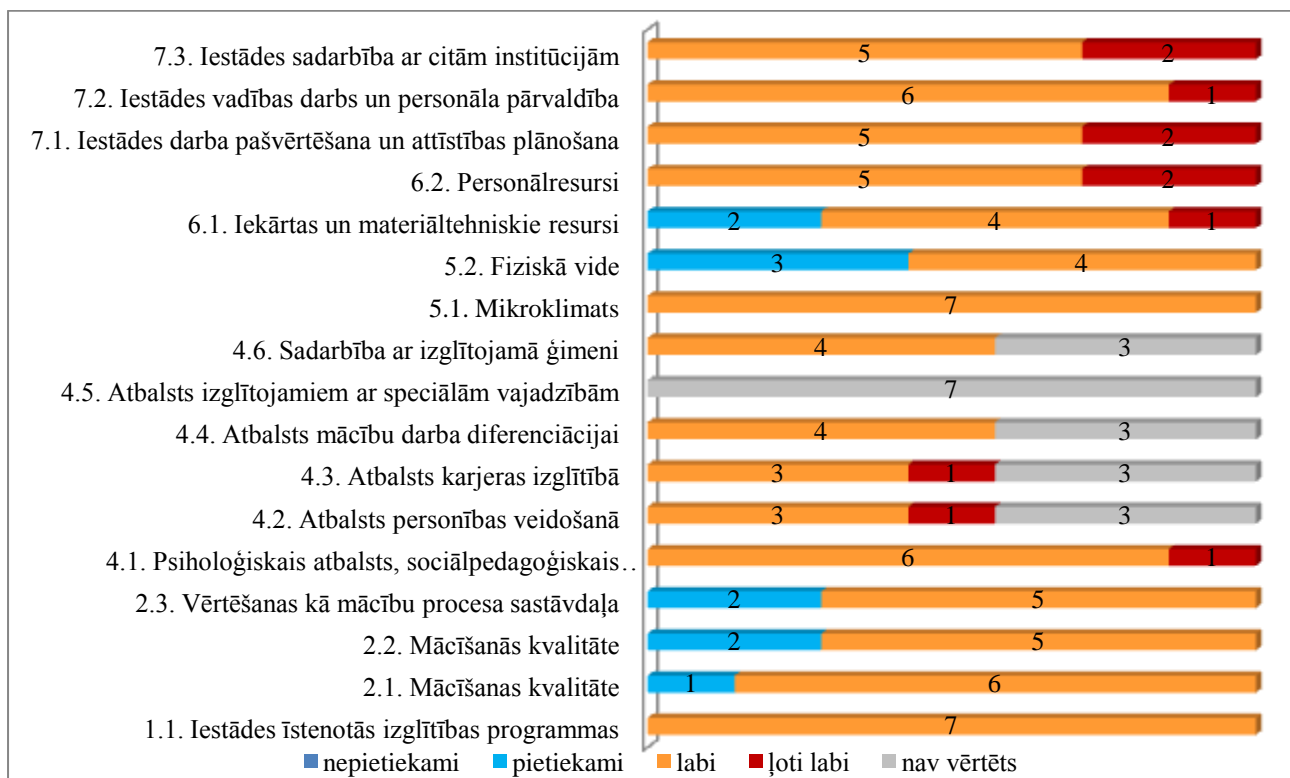
2013.gadā izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanai pieteica 6 izglītības iestādes, no tām – valsts dibināta izglītības iestāde, kura īsteno vienu arodizglītības programmu, 3 pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, visas īsteno profesionālās pamatizglītības programmas un 2 privātās izglītības iestādes, no kurām viena īsteno divas, otra – vienu profesionālās tālākizglītības programmu.

Lai gan tieši galdnieka profesijā vērojams samērā liels brīvo darba vietu skaits un izglītības programmu absolventiem ir salīdzinoši augsti darbā iekārtošanās rādītāji, šajā nozarē pēdējos gados dominē akreditācijai pieteikto speciālo izglītības iestāžu īstenoto profesionālās pamatizglītības programmu „Kokizstrādājumu izgatavošana” (piešķiramā profesionālā kvalifikācija – galdnieka palīgs) skaits: 2011.gadā – 2 (50%), 2012.gadā – 5 (71%), 2013.gadā – 3 (43%).

Akreditācijas ekspertu komisija, vērtējot šādas programmas, norāda izglītības iestāžu īpašos piedāvājumus: iekārtu atbilstību praktisko mācību īstenošanai izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, mācību procesa pieejamību izglītojamajiem ar kustību traucējumiem, individuālu, diferencētu pieeju katram izglītojamajam, tajā skaitā ar dažāda līmeņa attīstības traucējumiem, tomēr speciālās izglītības iestādēm būtu ieteicams izvērtēt profesionālās pamatizglītības programmu piedāvājumu, ievērojot Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozares specifiku.

29.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozarē, 2012.gads

30.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozarē, 2013.gads

2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, izglītības kvalitātes novērtēšanas rezultāti izglītības programmu īstenošanā liecina par pozitīvu dinamiku jomas „Iestādes resursi” kritērijos „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”, „Personālrесursi”.

Piemēram, kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” 2013.gadā novērtēts ar „ļoti labi” un „labi” 5 (71%), ar „pietiekami” 2 (29%) gadījumos, bet 2012.gadā ar „labi” 3 (43%), ar „pietiekami” 4 (57% gadījumos) gadījumos. Kritērijs „Personālrесursi” 2013.gadā visām akreditācijai pieteiktām izglītības programmām novērtēts ar vērtējumu līmeni „ļoti labi” un „labi”, bet 2012.gadā ar „labi” 6 (86%), ar „pietiekami” 1 (14% gadījumos). Pārējās jomās kvalitātes rādītāji būtiski neatšķiras.

Par izglītības iestāžu darbību un Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozarē profesionālās izglītības programmu īstenošanu akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

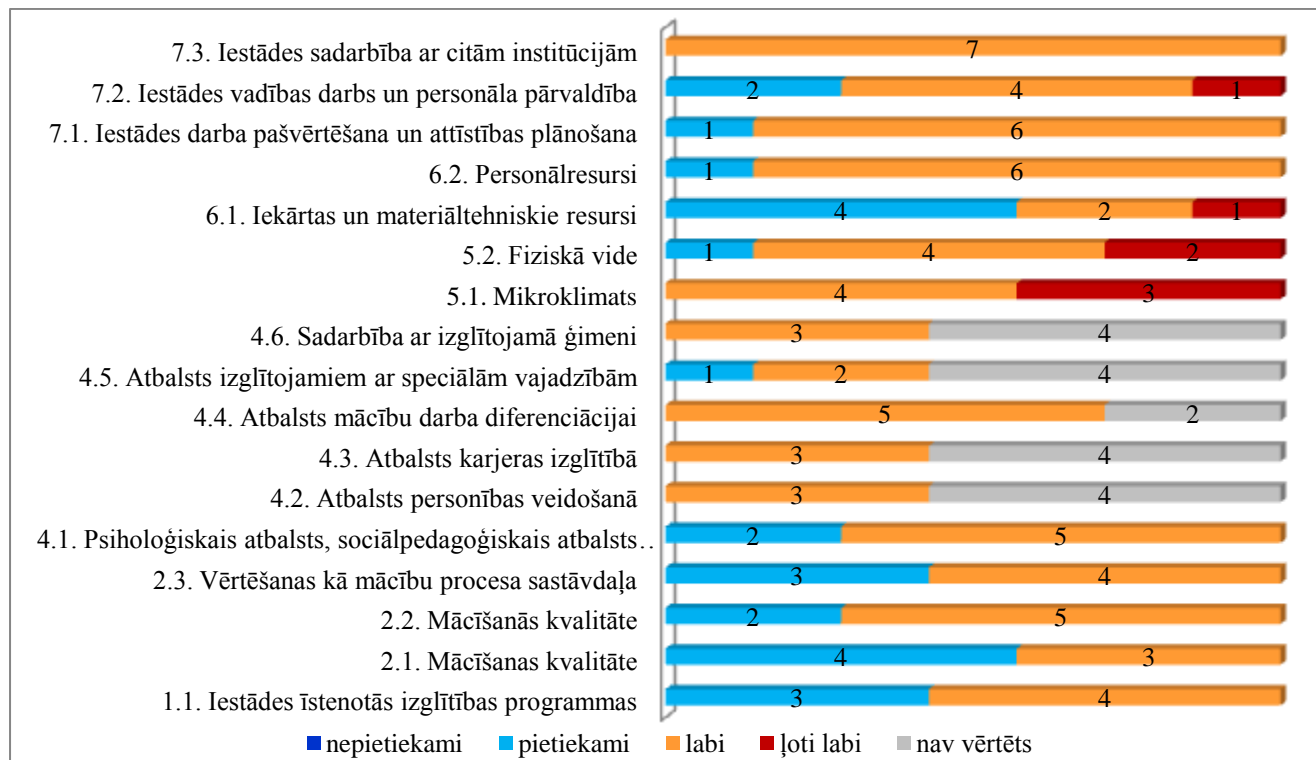
- izglītības iestādes nodrošina atbilstošus materiāltehniskos resursus izglītības programmu īstenošanai;
- ir nodrošināts izglītības programmu īstenošanai nepieciešamais pedagoģiskais personāls;
- laba sadarbība ar nozares uzņēmumiem.

Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Kokrūpniecības (mežsaimniecība, kokapstrāde) nozarē, nepieciešams:

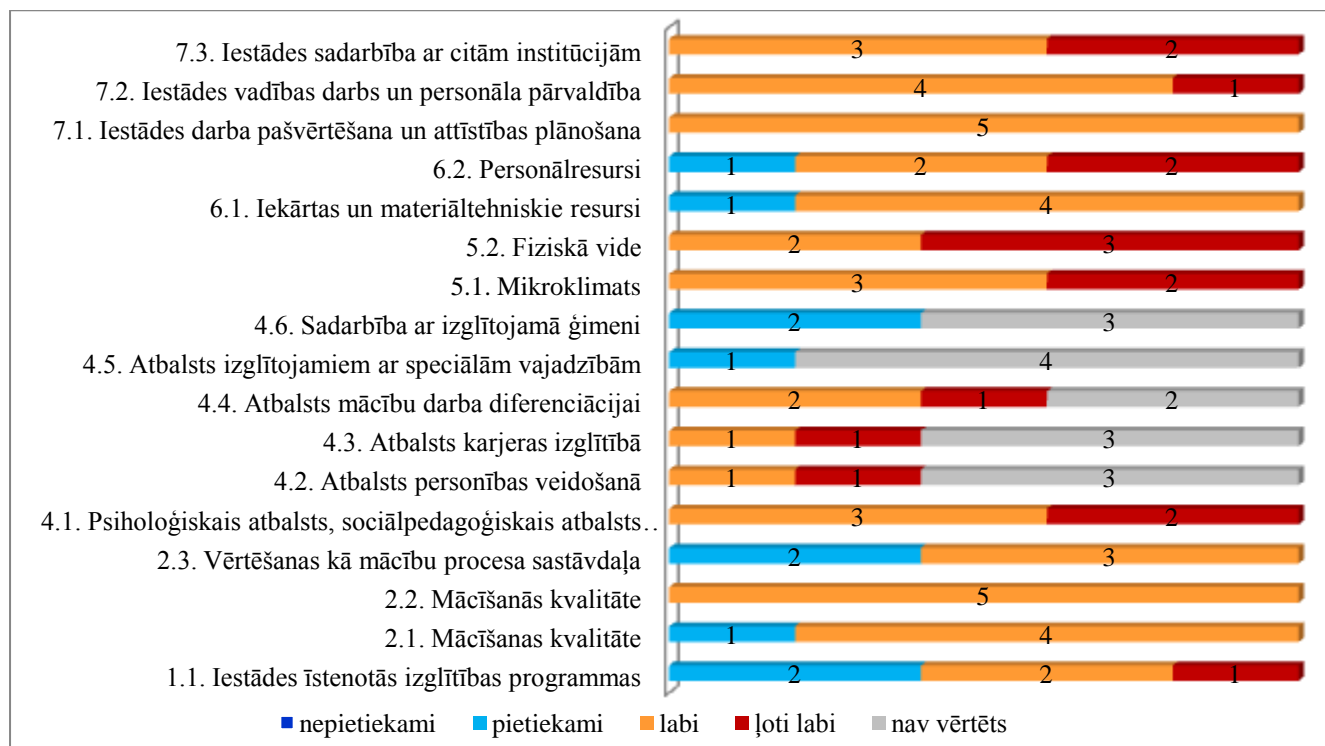
- pilnveidot mācību līdzekļu bāzi, papildināt mācību tehniskos līdzekļus, mācību literatūras, papildliteratūras, digitālos mācību līdzekļus un resursus;
- aktualizēt profesionālās kvalifikācijas prakses programmas;
- iekļaut mācību priekšmetu programmās patstāvīgi veicamos uzdevumus.

8.7. Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozare

2012.gadā profesionālās izglītības programmas Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju pieteica 7 izglītības iestādes, 3 valsts dibinātas izglītības iestādes un 4 privātās izglītības iestādes.

31.attēls. Akreditācijas termiņš akreditācijai ar ekspertu komisiju profesionālās izglītības programmās Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē, 2012.gads

32.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē, 2013.gads

2012.gadā 2 privāto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās tālākizglītības programmas, tika akreditētas uz diviem gadiem, pārējās programmas – uz sešiem gadiem.

2013.gadā profesionālās izglītības programmas Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju pieteica 5 izglītības iestādes, no tām – 3 valsts dibinātas un 2 privātās izglītības iestādes. Gan valsts dibināto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmas, gan privāto izglītības iestāžu īstenotās profesionālās tālākizglītības programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem.

2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, izglītības kvalitātes novērtēšanas rezultāti izglītības programmu īstenošanā liecina par pozitīvu kvalitātes rādītāju dinamiku vērtējamajās jomās „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana”, „Iestādes resursi” un „Iestādes vide”.

Ar visaugstāko vērtējumu „ļoti labi” 2013.gadā visbiežāk novērtēti kritēriji: „Fiziskā vide” (60%), „Mikroklimats” (40%), „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” (40%) un „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” (40%).

Atsevišķos rādītājos vērojama lejupslīde, piemēram, izglītības programmu īstenošanas kvalitāte saņēmusi vērtējumu „pietiekami” kritērijos: „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas”, „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”, „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni” (40%).

Neviena no nozares izglītības programmām kritērijos nav novērtēta ar vērtējumu „nepietiekami”.

2013.gadā, izvērtējot profesionālās izglītības programmas Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē, akreditācijas ekspertu komisijas norādījušas stiprās puses:

- izglītības iestādes motivē izglītojamos piedalīties profesionālos konkursos, olimpiādēs, projektos (tajā skaitā ārvalstu praksēs);
- praktiskās nodarbības un kvalifikācijas prakse tiek īstenotas nozares uzņēmumos (reālajā darba vidē, pie darba devēja);
- pedagogi izmanto daudzveidīgas, mācību priekšmeta specifikai atbilstošas mācību metodes;
- ir sagatavoti interaktīvi metodiskie materiāli teorētisko un praktisko zināšanu apguvei;
- izglītības programmas apgūvē pielieto atbilstošus materiāltehniskos līdzekļus;
- izglītojamajiem ir iespēja izmantot profesionālās datorprogrammas.

Analizējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, var secināt, ka izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās vidējās vai profesionālās tālākizglītības programmas Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē, nepieciešams:

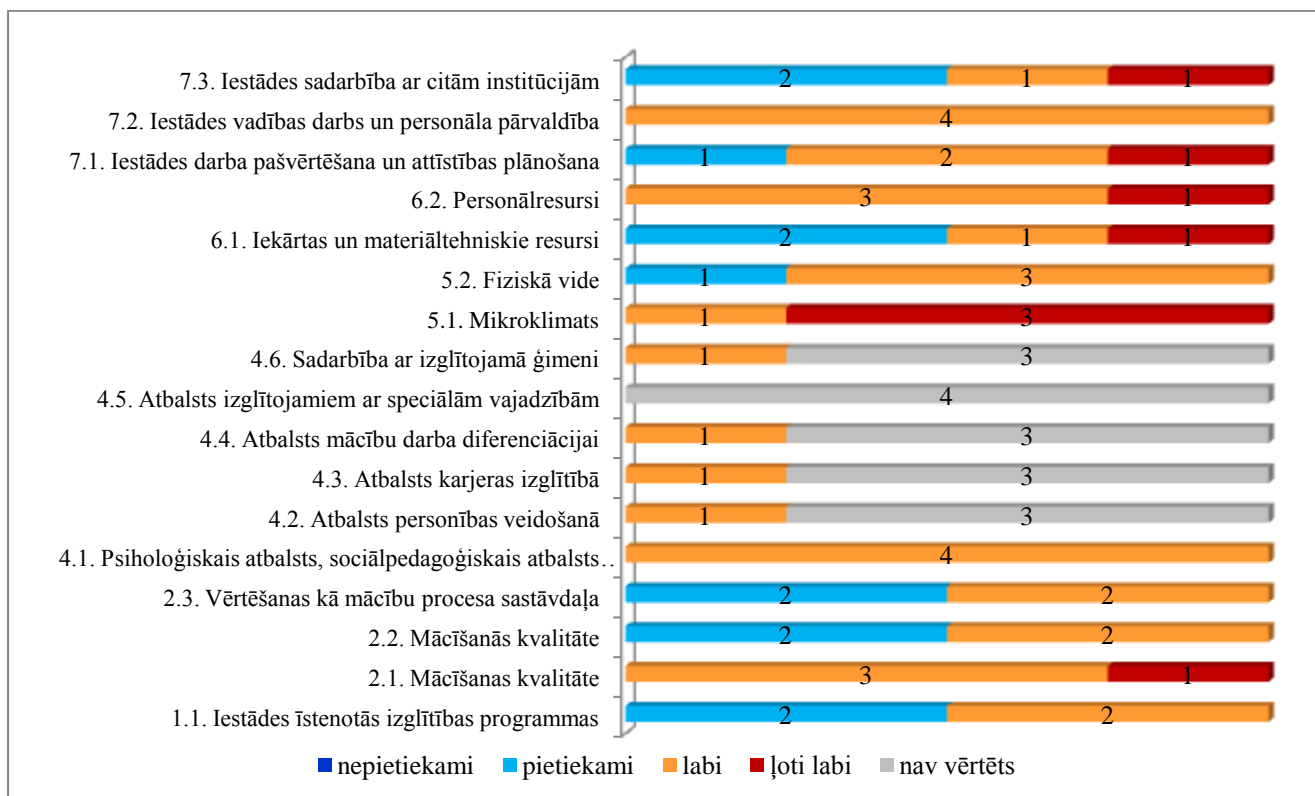
- aktualizēt izglītības programmu saturu atbilstoši standartu un darba tirgus aktuālajām prasībām;
- izstrādāt profesionālās kvalifikācijas eksāmena materiālus;
- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu, aktualizēt vērtēšanas kārtību;
- iegādāties izglītības programmu specifikai un nozares prasībām atbilstošus tehniskos līdzekļus, objektīvi izvērtēt esošos mācību līdzekļus;
- papildināt bibliotēku vai krātuvi ar profesionālo mācību literatūru, abonēt nozares periodiskos izdevumus.

Atsevišķos akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīta nepieciešamība izstrādāt daudzveidīgus mācību materiālus izglītojamajiem ar dažāda līmeņa attīstības traucējumiem.

8.8. Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozare

Pēdējos divos gados izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanai Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē pieteiktas 6 profesionālās izglītības programmas.

2012.gadā tās bija 2 profesionālās tālākizglītības programmas. Gan valsts (programmas īstenošanas vieta – ciетums), gan privātās izglītības iestādes īstenoņā programma tika akreditēta uz diviem gadiem.

33.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarē, 2013.gads

2013.gadā 1 profesionālās vidējās izglītības programmu un 3 profesionālās tālākizglītības programmas Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju pieteica 4 privātās izglītības iestādes. Trīs profesionālās izglītības programmas tika akreditētas uz sešiem gadiem, 1 profesionālās tālākizglītības programma – uz diviem gadiem.

Izvērtējot 2013.gada vērtējumu līmeņu sadalījumu kritērijos profesionālās izglītības programmās Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarē, var secināt, ka visaugstāk, ar vērtējuma līmeņiem „labi” un “ļoti labi”, novērtēti kritēriji: „Mikroklimats”, „Personālrесursi”, „Mācīšanās kvalitāte” un „Psiholoģiskais atbalsts sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)”.

Savukārt jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi ir „Iestādes īstenoņās izglītības programmas”, „Mācīšana un mācīšanās”, „Iestādes resursi”, kurās kritēriji – „Vērtēšanas kā mācību procesa sastāvdaļa”, „Mācīšanās kvalitāte” un „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” 50% gadījumu novērtēts ar „pietiekami”.

2013.gadā, izvērtējot profesionālās izglītības programmas Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē, akreditācijas ekspertu komisijas norādījušas stiprās puses:

- vadības, personāla un izglītojamo attiecībās valda labvēlība un savstarpēja cieņa;
- izglītības iestādei ir mūsdienu prasībām atbilstošas mācību telpas;
- ir nodrošināts izglītības programmu īstenošanai nepieciešamais pedagoģiskais personāls;
- izglītības iestādēm ir mērķtiecīga sadarbība ar dibinātāju un darba devējiem.

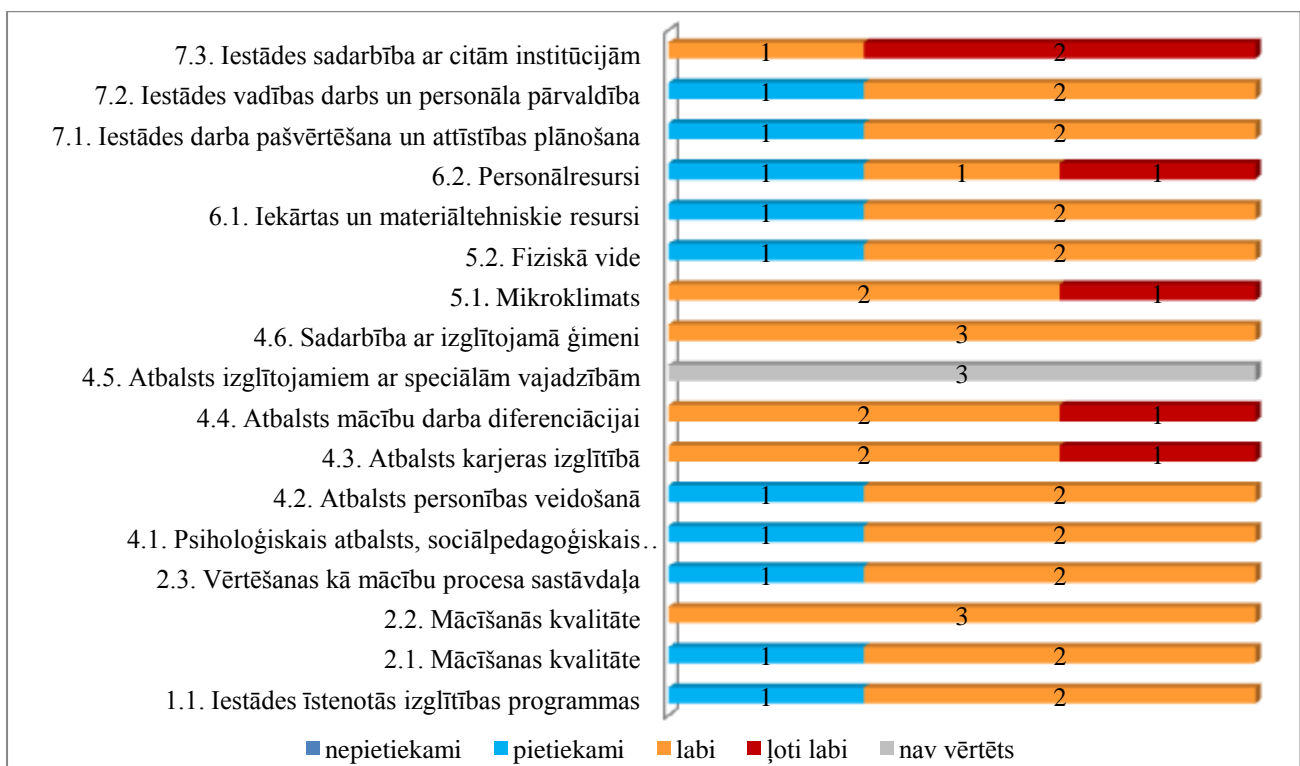
Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus, iespējams secināt, ka profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas, pilnveidot mācību saturu atbilstoši nozares un darba tirgus prasībām;
- pilnveidot metodisko darbu;
- motivēt izglītojamos mācīties, veicināt izglītojamo atbildību par līdzdalību mācību procesā, zināšanu apguvi un mācību sasniegumu rezultātiem;
- pilnveidot mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu, tajā skaitā starpvērtējumus ieteicams izteikt ar diferencētu vērtējumu;
- izstrādāt pasākumu plānu mācību procesa pieejamībai izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, tajā skaitā ar kustību traucējumiem;
- nodrošināt izglītojamos ar atbilstošām darba vietām datorkabinetos, iekārtot tos atbilstoši ergonomikas prasībām, lai izglītojamie varētu izmantot auguma īpatnībām pielāgojamas darba vietas;
- atjaunot un pilnveidot mācību tehnisko līdzekļu bāzi, iegādājoties izglītības programmām un nozares prasībām atbilstošas iekārtas un materiāltechniskos resursus (tajā skaitā atbilstošu licencētu datorprogrammatūru);
- izstrādāt pedagogu profesionālās pilnveides plānu, nodrošināt pedagogu profesionālo pilnveidi;
- pilnveidot sadarbību ar nozares organizācijām, īpaši ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju (LIKTA).

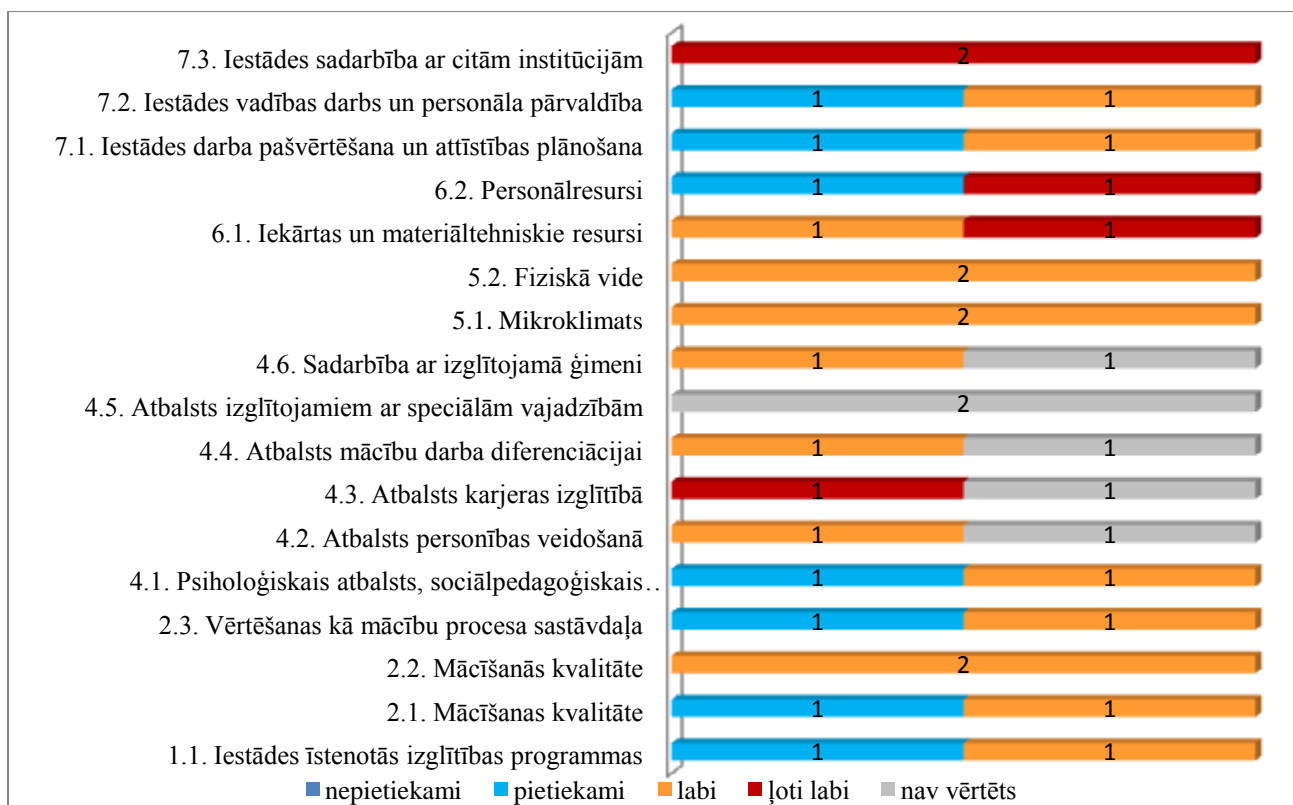
8.9. Citas nozares

Citās nozarēs izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanai pieteikto programmu skaits ir salīdzinoši neliels.

34.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Poligrāfijas un izdevējdarbības, papīra un papīra izstrādājumu ražošanas un datordizaina nozarē, 2013.gads

Piemēram, 2013.gadā Poligrāfijas un izdevējdarbības, papīra un papīra izstrādājumu ražošanas un datordizaina nozarē akreditācijai pieteiktas 3 profesionālās izglītības programmas – 2 no tām pieteica valsts dibinātas izglītības iestādes, 1 – privātā izglītības iestāde. Visas akreditācijai pieteiktās programmas pieder pie izglītības programmu grupas „Dizains”. 2012.gadā akreditācijai netika pieteikta neviena nozares profesionālās izglītības programma.

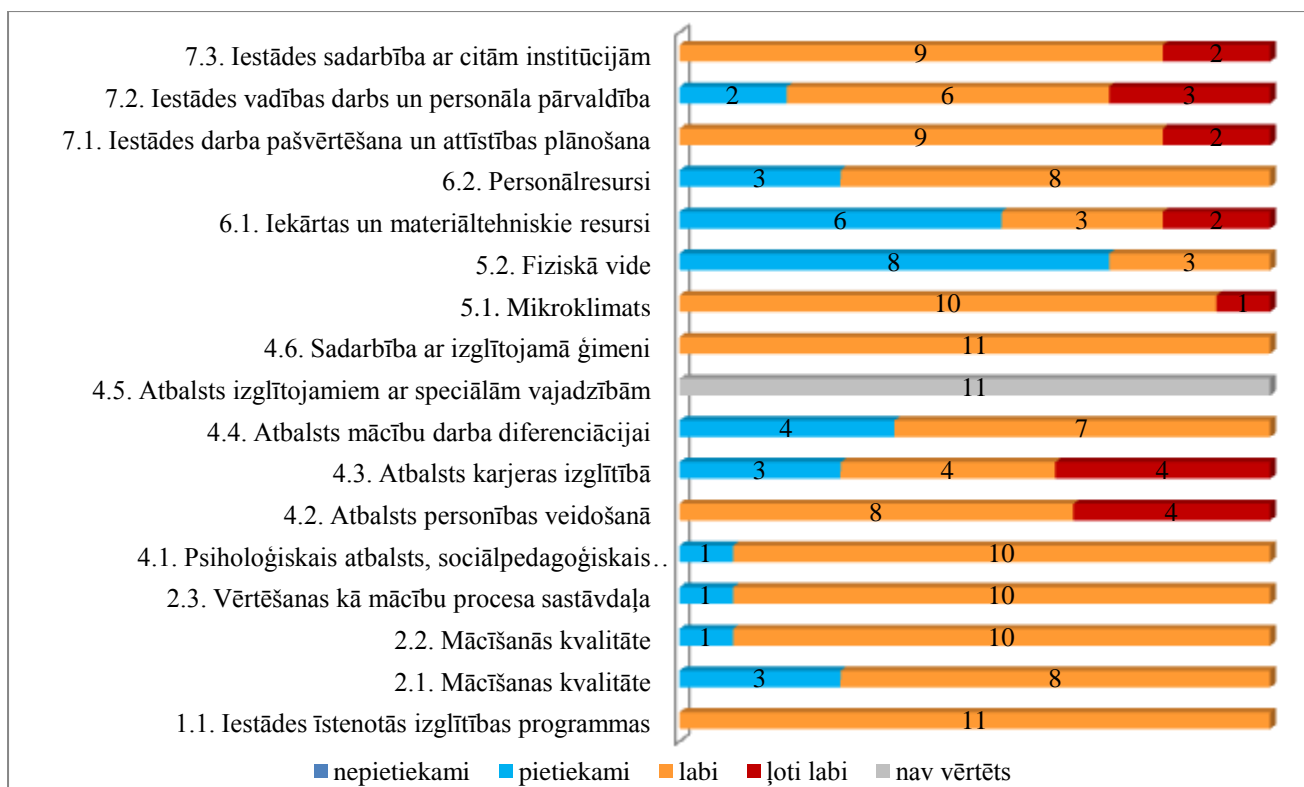

35.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās izglītības programmās Transporta un loģistikas nozarē, 2013.gads

2013.gadā Transporta un loģistikas nozarē akreditācijai ar ekspertu komisiju privātās izglītības iestādes pieteica 2 profesionālās izglītības programmas, no kurām 1 profesionālās izglītības tālākizglītības programma tika akreditēta uz sešiem gadiem un 1 profesionālās vidējās izglītības programma – uz diviem gadiem. Savukārt, 2012.gadā – 4 izglītības iestādes, 1 valsts dibināta izglītības iestāde un 3 privātās izglītības iestādes.

Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības, Ķīmiskās rūpniecības nozarē un tās saskarnozarēs – ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide izglītības iestādes profesionālās izglītības programmas novērtēšanai nepieteica nevienu programmu.

Citās nozarēs, kurās šobrīd nav izveidotas nozaru ekspertu padomes, visbiežāk akreditācijai pieteiktas mūzikas profesionālās izglītības programmas („Sitaminstrumentu spēle”, „Pūšaminstrumentu spēle”, „Mūzika”, „Ērģeļu spēle”, „Tubas spēle”, „Vokālā mūzika”).

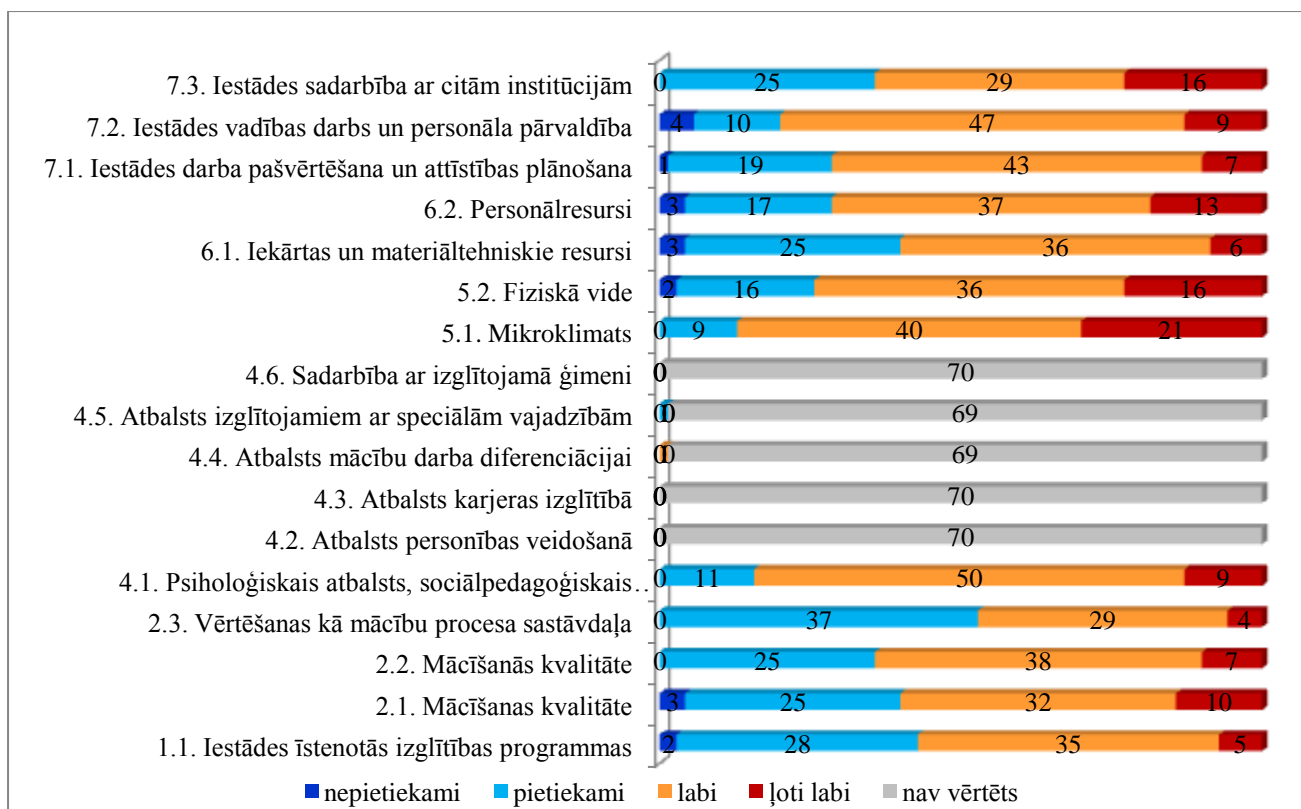
36.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos mūzikas profesionālās izglītības programmās, 2013.gads

2013.gadā 3 valsts dibinātās un 1 pašvaldības dibināta izglītības iestāde programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanai pieteica 11 profesionālās vidējās izglītības programmas un tās visas tika akreditētas uz sešiem gadiem.

8.10. Profesionālās tālākizglītības programmas – akreditācijai visbiežāk pieteiktais izglītības programmu veids

2013.gadā izglītības iestādes visbiežāk izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanai pieteica profesionālās tālākizglītības programmas, kopā 70 jeb 26% no kopējā profesionālās izglītības programmu skaita.

No tām 47 (67%) tika akreditētas uz sešiem gadiem, 20 (29%) – uz diviem gadiem un 3 (4%) saņēma akreditācijas atteikumu. Viena ir pašvaldības dibināta izglītības iestādes īstenotā programma, 6 – triju valsts dibinātu izglītības iestāžu īstenotās programmas, kuras akreditētas ar akreditācijas termiņu – seši gadi; pārējās ir privāto izglītības iestāžu īstenotās programmas.

37.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos profesionālās tālākizglītības programmās, 2013.gads

Izvērtējot apkopoto informāciju, var secināt, ka visbiežāk profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanas kvalitāte saņēmusi vērtējumu „labi”.

Profesionālās tālākizglītības programmas, kuras kritērijos „Mācību saturs – Iestādes īstenotās izglītības programmas”, „Mācīšanās kvalitāte”, „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” un „Personālrեսursi” novērtētas ar viszemāko vērtējumu „napietiekami”, saņēma akreditācijas atteikumu.

Visaugstākie vērtējumi dominē jomā „Iestādes vide”. Kritērijs „Mikroklimats” novērtēts ar līmeni „ļoti labi” 21 (30%), ar „labi” 40 (57%) gadījumos, savukārt, kritērijs „Fiziskā vide” attiecīgi 16 (23%), 36 (51%) gadījumos.

Profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanas novērtēšanas rezultāti parāda jomas, kurās nepieciešams veikt uzlabojumus. Visbiežāk ar vērtējuma līmeni „pietiekami” novērtēts jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”, attiecīgi 37 (53%) gadījumos, joma „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas” – 28 (40%) un jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijs „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”, kā arī jomas „Iestādes resursi” kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”, abi kritēriji saņēmuši vērtējumu „pietiekami” 25 (36%) gadījumos.

Izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās tālākizglītības programmas nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas atbilstoši nozaru un darba tirgus prasībām, iesaistot sadarbības partnerus izglītības iestādes piedāvāto izglītības programmu satura izstrādē;
- pilnveidot metodisko darbu, iestādes metodiskā darba plānā iekļaut pasākumus regulārai izglītības programmu analīzei un aktualizēšanai;
- pilnveidot pašnovērtēšanas un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas;
- pilnveidot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu saturu;

- papildināt mācību tehnisko līdzekļu bāzi, iegādājoties izglītības programmu specifikai un nozares prasībām atbilstošus mācību tehniskos līdzekļus, papildināt mācību literatūras krātuvi, abonēt nozares periodiskos izdevumus;
- pilnveidot sadarbību ar nozares organizācijām un darba devējiem.

Izvērtējot akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumus iespējams secināt, ka ieteikumi par profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanu būtiski neatšķiras no kopīgajiem ieteikumiem privātajām profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestādēm profesionālās izglītības programmu īstenošanai.

8.11. Kopīgie ieteikumi profesionālās izglītības programmu īstenošanai

Izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas nepieciešams:

- aktualizēt izglītības programmas, tajā skaitā mācību priekšmetu programmas atbilstoši profesijas standartu, nozaru un darba tirgus prasībām;
- pilnveidot metodisko darbu, dažādāt mācību metodes iestādes metodiskā darba plānā iekļaut pasākumus regulārai izglītības programmu analīzei un aktualizēšanai;
- pilnveidot pašnovērtēšanas un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas;
- motivēt izglītojamos mācīties;
- profesionālās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādēm pilnveidot sadarbību ar izglītojamo ģimeni; uzlabot audzināšanas darbu un organizēt karjeras izglītības pasākumus;
- uzlabot profesionālās izglītības iestādes infrastruktūru un turpināt mācību aprīkojuma modernizācijas procesu, pilnveidot esošo mācību tehnisko līdzekļu bāzi;
- papildināt esošo mācību literatūras un metodisko materiālu krātuvi ar profesionālo mācību literatūru, papildliteratūru, digitāliem mācību līdzekļiem un resursiem;
- izstrādāt pedagogu profesionālās pilnveides plānu, nodrošināt pedagogu profesionālo pilnveidi;
- pilnveidot sadarbību ar nozaru organizācijām un darba devējiem;
- turpināt piedalīties dažādās Eiropas Savienības programmās, nevalstisko organizāciju īstenotajos projektos, kas dod iespējas veidot partnerības projektus ar izglītības iestādēm ārzemēs.

Privātajām profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestādēm papildus īpašu vērību jāvelta šādiem ieteikumiem:

- pilnveidot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu saturu;
- regulāri aktualizēt izglītības iestādes iekšējos normatīvos aktus;
- uzlabot izglītības iestādes darba organizāciju, vadības darbu un personāla pārvaldību.

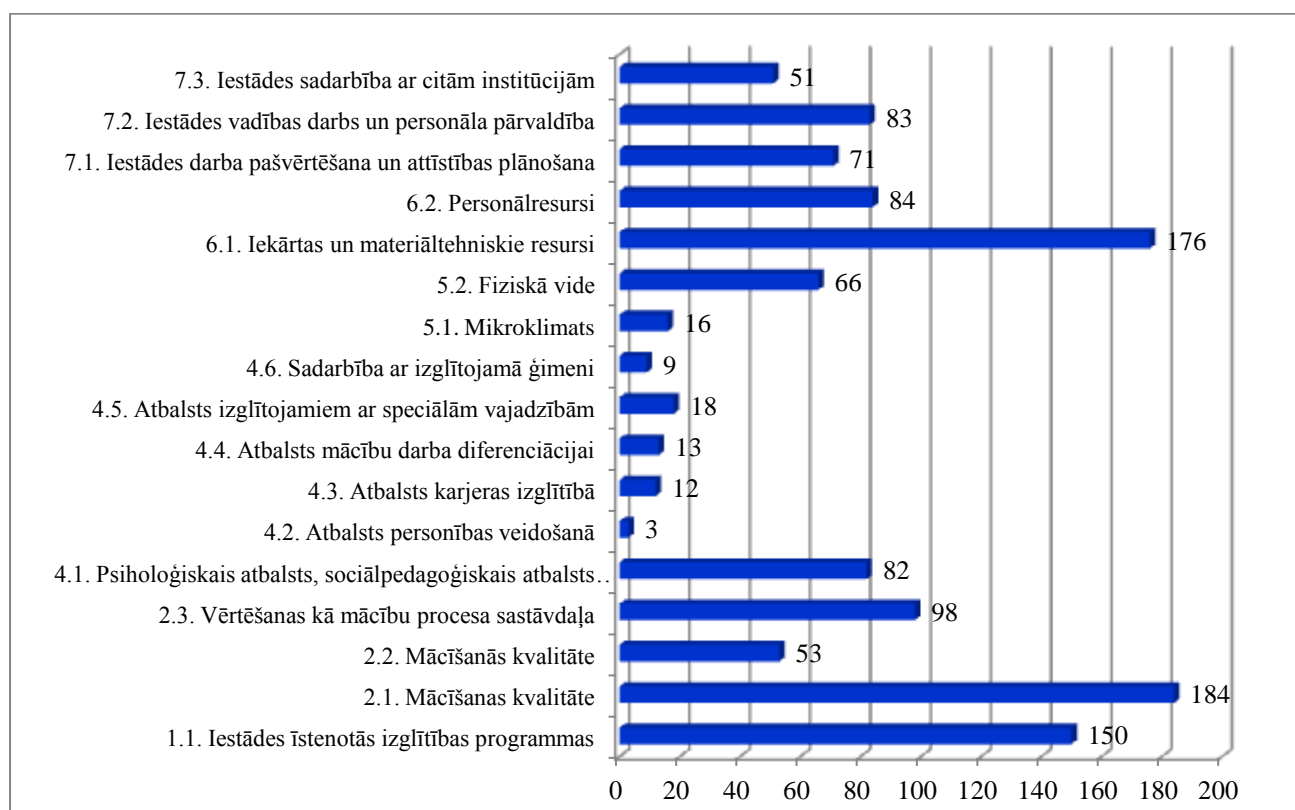
Lai pieteiktos akreditācijai izglītības iestādēm savlaicīgi jāaktualizē dati Valsts izglītības informācijas sistēmā.

9. Kopsavilkums par profesionālās izglītības iestāžu, izglītības programmu un profesionālās izglītības iestāžu akreditāciju profesionālās ievirzes un pilnveides programmu īstenošanā

Profesionālā izglītība nav viendabīga, to nosaka izglītības iestāžu daudzveidība (profesionālā pamatskola, arodskola, profesionālā vidusskola, tehnikums¹⁸ un koledža¹⁹) un plašais īstenoto profesionālās izglītības programmu klāsts.

Lai piesaistītu izglītojamos, izglītības iestādes nepārtraukti izstrādā un piedāvā jaunas programmas, kas ne vienmēr atbilst darba tirgus vajadzībām un izglītības iestādes attīstībai atbilstoši valsts tautsaimniecības vajadzībām un darba tirgus prasībām. Pārskata periodā ārējai vērtēšanai tika pieteiktas arvien jaunas programmas, nereti veidojot situāciju, ka akreditācijai tiek pieteiktas vienai un tai pašai izglītības programmu kopai piederīgas programmas (tajā skaitā ar vienādiem nosaukumiem), kuras īsteno vienā novadā un vienā adresē reģistrētas izglītības iestādes.

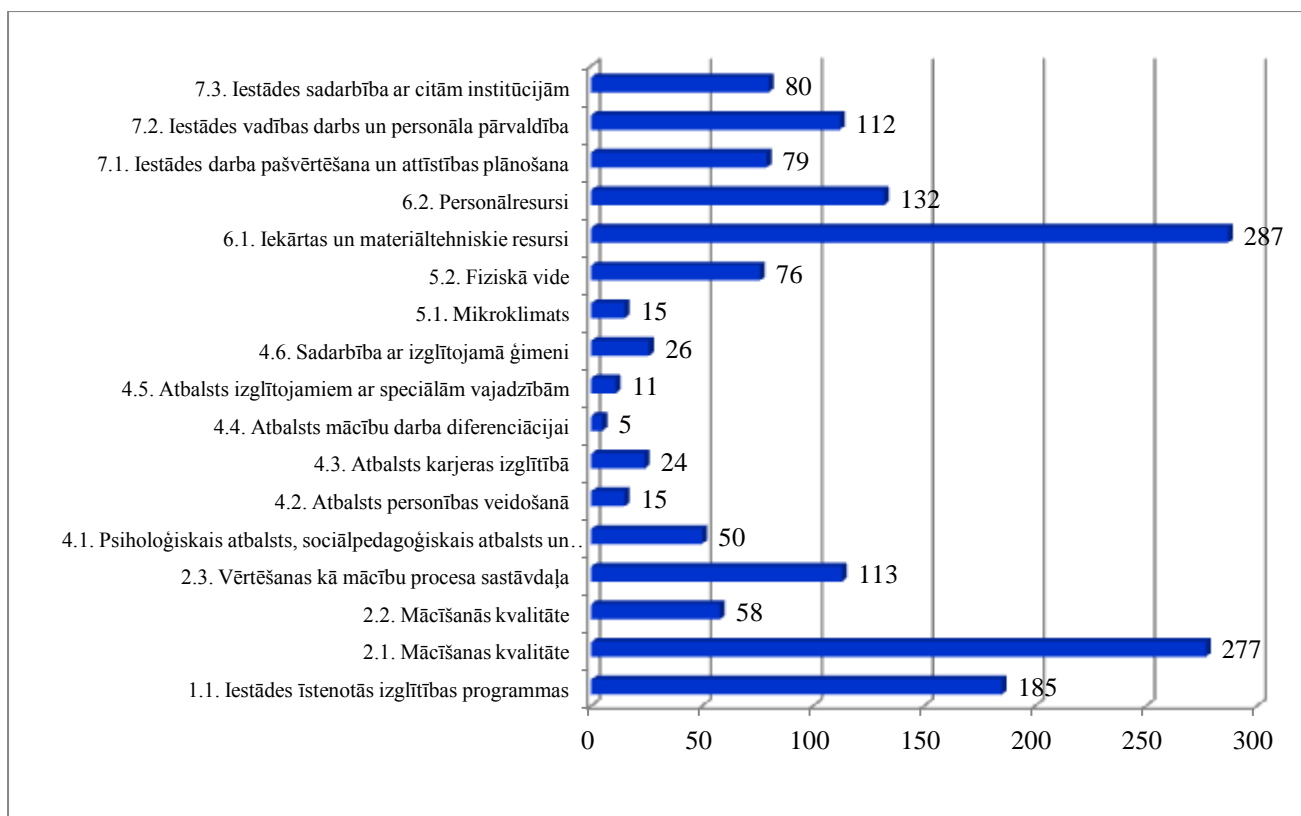
Gan 2012., gan 2013.gadā akreditācijas ekspertu komisijas norādījušas ieteikumus vai nepieciešamos uzlabojumus, nodrošinot ne tikai sabiedrības informēšanu par konkrētās izglītības iestādes darbību, bet arī trūkumu un nepilnību novēršanu.

38.attēls. Akreditācijas ekspertu ieteikumi pa kritērijiem (skaitis), 2012.gads

¹⁸ Profesionālās izglītības likuma 16.panta „Profesionālās izglītības iestādes nosaukums” pirmā daļa: „Atbilstoši profesionālās izglītības iestādē iegūstamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai ir šādas izglītības iestādes: 1) profesionālā pamatskola (izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās pamatizglītības programmas, kas dod iespēju iegūt pirmo profesionālās kvalifikācijas līmeni); 2) arodskola (izglītības iestāde, kura īsteno arodizglītības programmas, kas dod iespēju iegūt otro profesionālās kvalifikācijas līmeni); 3) profesionālā vidusskola (izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni); 4) tehnikums (izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni, un kurai ir piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra statuss); 5) koledža (izglītības iestāde, kura īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas izglītības) programmas un dod iespēju iegūt ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni)”.

¹⁹ Profesionālās izglītības likuma 16.panta „Profesionālās izglītības iestādes nosaukums” ceturtnā daļa: „Profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas var īstenot arī koledžās”.

39.attēls. Akreditācijas ekspertu ieteikumi pa kritērijiem (skaits), 2013.gads

Diagrammās apkopota informācija no akreditācijas ekspertu komisijas 2012. un 2013.gada ziņojumiem.

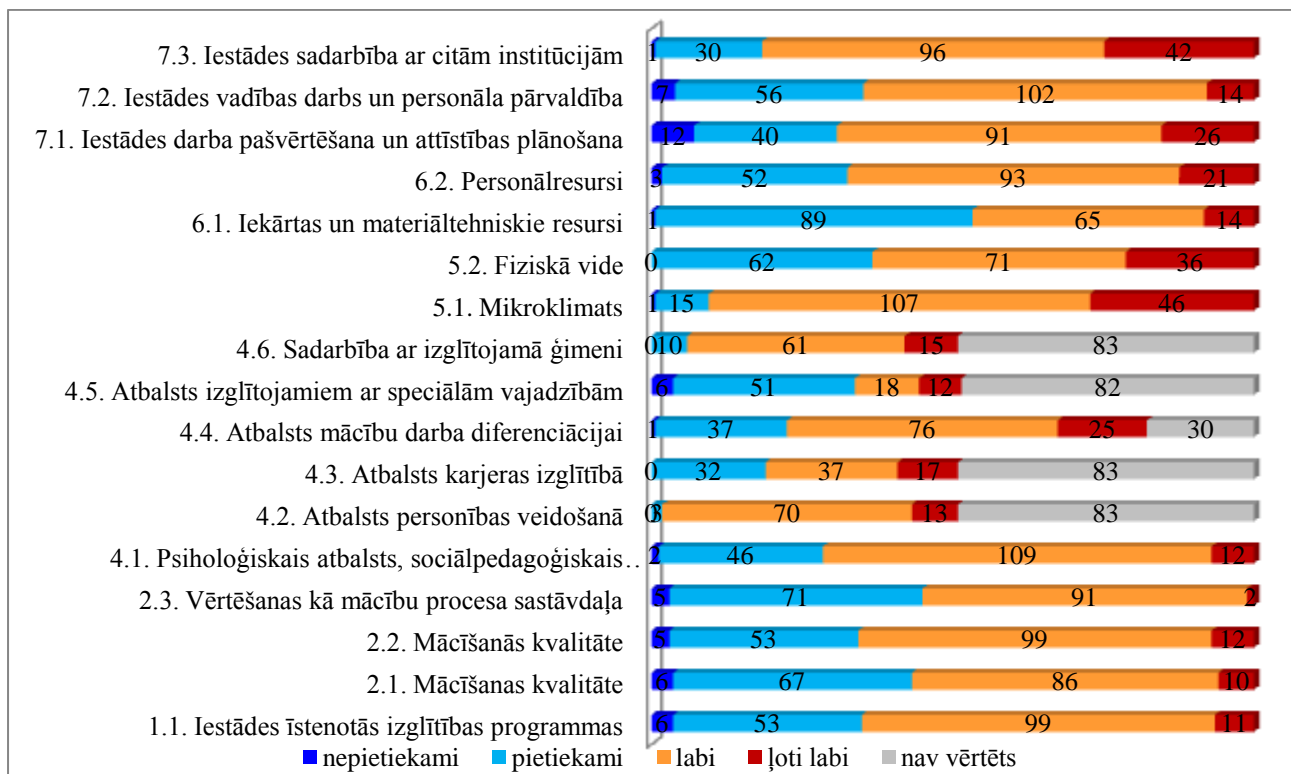
Kopā 2012.gadā akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīti 1169 ieteikumi, savukārt, 2013.gadā – 1545 ieteikumi.

Apkopojot informāciju par akreditācijas ekspertu komisijas ieteikumiem, var secināt, ka visbiežāk ziņojumos minēti kritēriji „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” (2012.gadā kopskaitā 176, 2013.gadā – 287 ieteikumi), „Mācīšanas kvalitāte” (2012.gadā kopskaitā 184, 2013.gadā – 277 ieteikumi) un kritērijā „Mācību saturs – Iestādes īstenotās izglītības programmas” (2012.gadā kopskaitā 150, 2013.gadā – 185 ieteikumi). Gan ieteikumu skaits, gan profesionālās izglītības programmu īstenošanas novērtēšanas rezultāti skaidri parāda jomas, kurās nepieciešams veikt uzlabojumus.

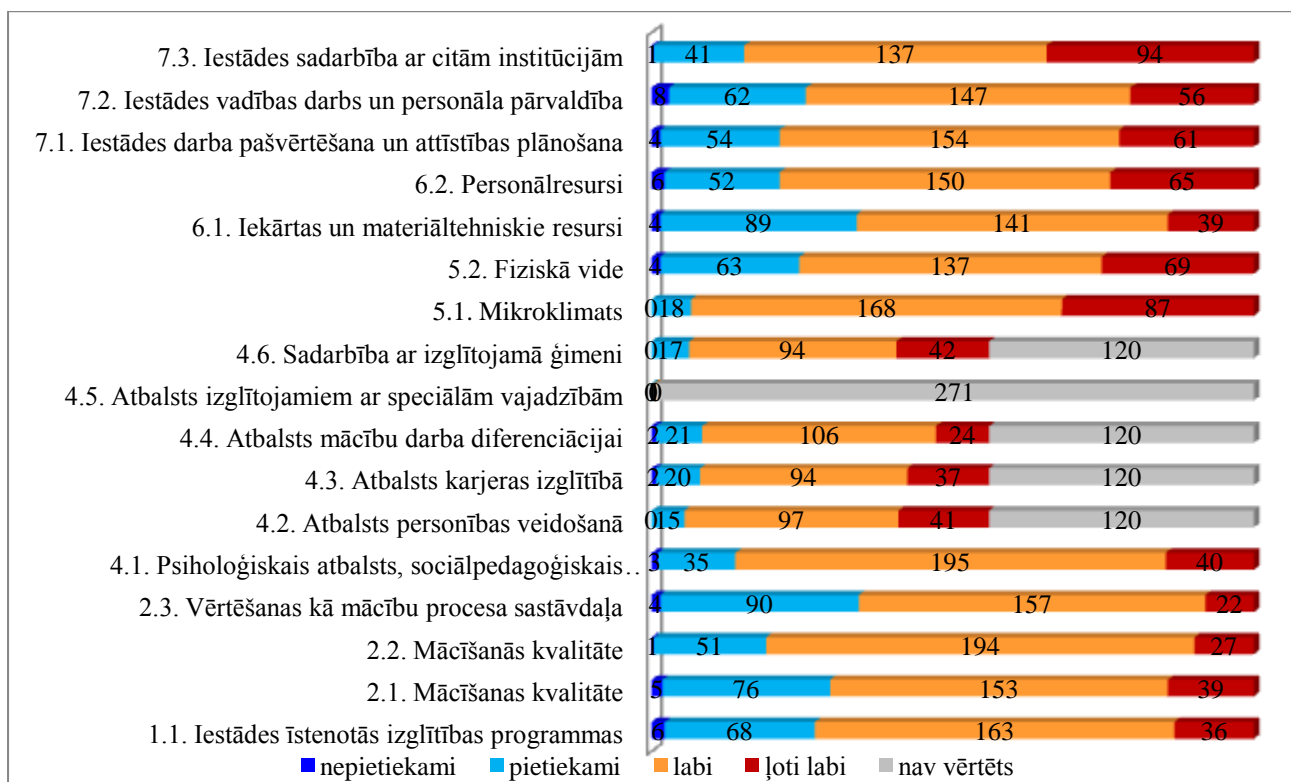
Visretāk akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādīti ieteikumi jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijos. Daļēji to var izskaidrot ar to, ka profesionālās tālākizglītības programmas īstenošanas kvalitāti un iestādes darbības kvalitāti, kura īsteno profesionālās tālākizglītības vai profesionālās pilnveides izglītības programmas, nevērtē šīs jomas četros kritērijos. Tomēr salīdzinoši maz ieteikumi norādīti kritērijā „Psiholoģiskais atbalsts sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” (2012.gadā kopskaitā 82, 2013.gadā – 50 ieteikumi), kas rada priekšstatu, ka izglītības iestādes nodrošina izglītojamo drošību, pieaicina atbildīgo uzraudzības institūciju speciālistus, lai novērtētu izglītības iestādes atbilstību drošības prasībām. Tomēr jāņem vērā, ka kvalitātes dienestā saņemto iesniegumu izskatīšanas rezultāti liecina, ka viens no visbiežāk tajos minētajiem problēmjautājumiem 2013.gadā bija saistīts ar izglītojamo drošības nodrošināšanu.

Atbilstoši akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādītajiem ieteikumiem, kvalitātes dienests veic nepilnību novēršanas uzraudzību. Monitoringa sistēma nodrošina izglītības kvalitātes uzlabošanu, ja tiek izpildītas akreditācijas ekspertu norādes par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

40.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos izglītības iestādēs, profesionālās izglītības programmās un iestāžu akreditācijas profesionālās ievirzes vai pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 2012.gads

41.attēls. Vērtējumu līmeņu sadalījums kritērijos izglītības iestādēs, profesionālās izglītības programmās un iestāžu akreditācijas profesionālās ievirzes vai pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 2013.gads

Var secināt, ka pārskata periodā visbiežāk izglītības iestāžu darbība un izglītības programmu īstenošanas kvalitāte saņēmusi vērtējumu „labi”, kā arī, salīdzinot vērtējumu līmeņu sadalījumu kritērijos 2012.gadā un 2013.gadā, to dinamika ir pozitīva.

Gan 2012., gan 2013.gadā visaugstākie vērtējumi dominē jomā „Iestādes vide”. Kritērijs „Mikroklimats” novērtēts ar līmeni „ļoti labi” 2012.gadā – 46 (27%) un 2013.gadā – 87 (32%) gadījumos, savukārt, kritērijs „Fiziskā vide” 2012.gadā – 36 (21%) un 2013.gadā – 69 (25%) gadījumos.

Jomā „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas” 2012.gadā III vērtējuma līmenis „labi” saņemts 99 (59%), vērtējuma līmenis „ļoti labi” 11 (7%) gadījumos; 2013.gadā; kritērijs novērtēts ar vērtējumu „labi” 163 (59%), visaugstākais vērtējuma līmenis „ļoti labi” – 36 (13%) gadījumos. Gan 2012., gan 2013.gadā šajā jomā viszemākais vērtējums – „nepietiekami” saņemts 6 gadījumos (attiecīgi 4% un 2%).

Visbiežāk ar vērtējuma līmeni „pietiekami” novērtēts jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” – 71 (42%) gadījumos, jomas „Iestādes resursi” kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” – 89 (53%) gadījumos 2012.gadā, savukārt, attiecīgi 90 (33%) un 89 (33%) gadījumos 2013.gadā.

Veicot ekspertu komisijas ziņojumu izvērtēšanu par izglītības iestādēm, kuras visbiežāk saņēmušas I un II līmeņa vērtējumus, jāsecina, ka nemainīgi vairumā gadījumu tās ir privātās izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās pilnveides un tālākizglītības programmas.

2012.gadā visbiežāk vērtējuma līmenis „nepietiekami” saņemts jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” – 12 (7%) gadījumos, savukārt 2013.gadā šīs jomas kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” – 8 (3%).

10. Secinājumi un priekšlikumi

1. Ieteikumu skaits mācību satura pilnveidošanai norāda uz nepieciešamību izglītības programmu saturu saskaņot nozaru ekspertu padomēs.
2. Salīdzinoši lielais īstenoto un akreditācijai pieteikto izglītības programmu skaits izglītības programmu grupās „Mūzika un skatuves māksla” un „Dizains” norāda, ka būtu ieteicams izveidot jaunu nozares(u) ekspertu padomi.
3. Ieteikumu skaits jomā „Mācīšana un mācīšanās” norāda uz nepieciešamību veidot ieteikumus mācīšanās rezultātu un kritēriju formulēšanai.
4. Ieteikumu skaits mācību tehnisko līdzekļu bāzes pilnveidošanai norāda uz nepieciešamību izglītības iestāžu dibinātājiem investēt un/vai piesaistīt finanšu līdzekļus, lai iegādātos mācību procesā izmantojamās tehniskās ierīces un iekārtas, digitālos mācību līdzekļus un resursus.
5. Ieteikumu skaits pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidei, norāda uz nepieciešamību organizēt pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides pasākumus, pieredzes apmaiņu, stažēšanos uzņēmumos.
6. Joprojām saglabājas tendence izglītības iestāžu pašnovērtējuma ziņojumos iestādes darbību un/vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtēt, nosakot kritērijiem nepamatotu augstu kvalitātes vērtējuma līmeni un radot neobjektīvu priekšstatu par esošo situāciju.
7. Kvalitātes dienestam vienotas izpratnes veidošanai jāturpina akreditācijas ekspertu izglītošana, nodrošinot kursus:
  - akreditācijas ekspertu komisiju vadītājiem,
  - nozaru ekspertu padomju vai profesionālo organizāciju deleģētajiem ekspertiem,
  - ekspertiem, kuri novērtēs valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību.

Veidojot kursu programmu īpašu uzmanību pievērst akreditācijas ekspertu komisijas ziņojuma un ieteikumu sagatavošanai.

8. Lai iegūtu vienotu priekšstatu par izglītības kvalitāti izglītības iestādēs un veidotu atgriezenisko saiti nozarei, akreditācijas komisijas ekspertiem jāpiedalās izglītojamo mācību sasniegumu novērtēšanā profesionālās kvalifikācijas ieguvei – profesionālās kvalifikācijas eksāmenos gan kā novērotājiem, gan kā komisijas locekļiem.
9. Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos norādītais par profesionālās vidējās un arodizglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanu mazāk kā trīs mēnešus pēc programmu īstenošanas uzsākšanas, neļauj prognozēt vai tiks sasniegti profesionālās izglītības programmu mērķi un izpildīti uzdevumi. Ieteicams veikt grozījumus ārējos normatīvajos aktos, tajā skaitā saistībā ar mērķstipendiju fonda nodrošināšanu akreditētām profesionālās izglītības iestādēm, lai būtu iespējams profesionālās vidējās un arodizglītības programmu īstenošanas kvalitāti vērtēt vismaz sešus mēnešus pēc īstenošanas uzsākšanas.
10. Kvalitātes dienestam sadarbībā ar partneriem jāpapildina nacionālos kvalitātes novērtēšanas rādītājus atbilstoši EQAVET profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas indikatoriem (rādītājiem), nākotnē vienkāršojot saskaņotību un pārnesamību starp Eiropas valstu izglītības sistēmām.
11. Kvalitātes dienestam jāturpina aktualizēt metodikas kvalitātes vērtējuma līmeņu aprakstus:
  - atbilstoši EQAVET kvalitātes indikatoru (rādītāju) iestrādāšanai nacionālās kvalitātes vērtēšanas sistēmā, īpaši jautājumos, kas saistīti ar vadības un pašnovērtējuma kultūru, pedagogu tālākizglītību, datu un atsauksmju (atgriezeniskās saites) izmantošanu profesionālās izglītības kvalitātes uzlabošanai,
  - atbilstoši darba vidē balstītu mācību īstenošanai Latvijas profesionālās izglītības attīstības kontekstā.
12. Kvalitātes dienestam identificējot pozitīvās vērtības un pieredzi, problēmas un riskus profesionālās izglītības jomā, jāturpina iesaistīt sociālos partnerus profesionālās izglītības kvalitātes vērtēšanā, akcentējot tajā viņu lomu līdzdalības atbildībā, tādējādi veicinot gan izglītības kvalitātes nepārtrauktu uzlabošanu, gan izglītības piedāvājuma atbilstības darba tirgus prasībām pieaugumu.